

**A VESZÉLYES ÁRUK NEMZETKÖZI KÖZÚTI
SZÁLLÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ
EURÓPAI MEGÁLLAPODÁS**

(ADR)

„A” ÉS „B” MELLÉKLETE

2017.

„A” MELLÉKLET

**ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK ÉS
A VESZÉLYES ANYAGOKRA ÉS TÁRGYAKRA
VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK**

1. RÉSZ
ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK

1.1 FEJEZET

HATÁLY ÉS ALKALMAZÁSI TERÜLET

1.1.1 Szerkezet

Az ADR „A” és „B” Melléklete kilenc részre van osztva. Az „A” Melléklet az 1 – 7. részből, a „B” Melléklet a 8. és 9. részből áll. Minden rész fejezetekből áll és minden fejezet szakaszokat és bekezdéseket tartalmaz. Az egyes részekben belül a rész sorszáma kapcsolódik az egyes fejezetek, szakaszok és bekezdések sorszámaéhoz; például a 4. rész, 2 fejezet, 1 szakaszának számozása: „4.2.1”.

1.1.2 Hatály

1.1.2.1 Az ADR 2. cikk értelmében az „A” Melléklet a következőket határozza meg:

- a) azokat a veszélyes árukat, amelyek a nemzetközi szállításból ki vannak zárva;
- b) azokat a veszélyes árukat, amelyek nemzetközi szállítása engedélyezett és a szállítókhoz előírt feltételeket (beleértve a mentességeket), különösen:
 - az áruk besorolását (osztályozását), beleértve a besorolási kritériumokat és a vonatkozó vizsgálati módszereket;
 - a csomagolóeszközök használatát (beleértve az egybecsomagolást);
 - a tartányok használatát (beleértve a töltést);
 - a feladási eljárásokat (beleértve a küldeménydarabok jelölését és bárcázását, a szállítóeszközök nagybárcázását és jelölését, valamint a szükséges okmányokat és információkat);
 - a csomagolóeszközök és tartányok gyártására, vizsgálatára és jóváhagyására vonatkozó előírásokat;
 - a szállítóeszközök használatát (beleértve a berakást, az együvé rakást és a kirakást).

1.1.2.2 Az „A” Melléklet bizonyos előírásai az ADR 2. cikkével összhangban, a „B” Mellékletre, ill. az „A” és a „B” Mellékletre egyaránt vonatkoznak, a következők szerint:

- 1.1.1 Szerkezet
- 1.1.2.3 (A „B” Melléklet hatálya)
- 1.1.2.4
- 1.1.3.1 A szállítás jellegéből adódó mentességek
- 1.1.3.6 Az egy szállítóegységben szállított mennyiségből adódó mentességek
- 1.1.4 Más szabályzatok alkalmazhatósága
- 1.1.4.5 Nem közúti szállítás
- 1.2 Meghatározások és mértékegységek
- 1.3 A veszélyes áruk szállításában résztvevő személyek képzése
- 1.4 A résztvevők biztonsággal kapcsolatos kötelezettsége
- 1.5 Eltérések
- 1.6 Átmeneti előírások
- 1.8 A biztonsági követelmények betartását biztosító ellenőrzések, ill. a biztonságot elősegítő, egyéb intézkedések
- 1.9 A szállítás korlátozása az illetékes hatóságok által
- 1.10 Közbiztonsági előírások
- 3.1 Általános előírások
- 3.2 A veszélyes áruk felsorolása táblázat 1, 2, 14, 15 és 19 oszlopa (a 8. és a 9. rész előírásainak alkalmazása az egyes anyagokra és tárgyakra).

- 1.1.2.3** Az ADR 2. cikk értelmében a „B” Melléklet a veszélyes árukat szállító járművek szerkezetére, felszerelésére és üzemeltetésére vonatkozó feltételeket határozza meg, így:
- a jármű személyzetére, felszerelésére, üzemeltetésére és az okmányokra vonatkozó követelményeket;
 - a járművek szerkezetére és jóváhagyására vonatkozó követelményeket.

- 1.1.2.4** Az ADR 1. cikk c) pontjában a „jármű” kifejezés nem jelent szükségszerűen egy és ugyanazon járművet. Nemzetközi egy szállítás akkor is, ha több különböző járművel végézik, feltéve, hogy a szállítást a fuvarokmányban megjelölt feladó és a címzett között, legalább két ADR Szerződő Fél területén végzik.

1.1.3 Mentességek

1.1.3.1 *A szállítás jellegéből adódó mentességek*

Az ADR előírásait nem kell alkalmazni:

- a) a magánszemélyek által történő veszélyes áru szállításra, amennyiben az áru kiskereskedelmi csomagolásban van és személyes vagy háztartási használatra, továbbá szabadidő vagy sport célokra szolgál, feltéve, hogy a veszélyes áru normális szállítási feltételek melletti kiszabadulásának megakadályozására szükséges intézkedéseket megtették. Amennyiben ez az áru magánszemély által vagy magánszemély részére megtöltött, újratölthető tartályokban szállított gyúlékony folyékony anyag, akkor az össz mennyiség egy tartályban legfeljebb 60 liter, egy szállítóegységen legfeljebb 240 liter lehet. Az IBC, a nagycsomagolás, ill. a tartány nem tekinthető kiskereskedelmi csomagolásnak;
- b) az ebben a mellékletben nem szereplő gépek és készülékek szállítására, amelyek szerkezetükben vagy működtető elemeikben veszélyes árut tartalmaznak, feltéve, hogy a veszélyes áru normális szállítási feltételek melletti kiszabadulásának megakadályozására szükséges intézkedéseket megtették;
- c) a vállalatok (vállalkozások) olyan szállításaira, ami fő tevékenységüket kiegészíti, mint például a mély- és magasépítési munkaterületek ellátása, vagy méréssel, javítással és karbantartással kapcsolatos szállítások, ill. visszaszállítások csomagolóeszközként, beleértve a nagyméretű csomagolóeszközöket (IBC-et) és nagycsomagolásokat is, legfeljebb 450 liter mennyiségű veszélyes áru esetén és az 1.1.3.6 bekezdésben meghatározott mennyiségi határokon belül. Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a veszélyes áru normális szállítási feltételek melletti kiszabadulásának megakadályozására. Ez a fajta mentesség nem alkalmazható a 7 osztályra. Ugyancsak nem alkalmazható ez a mentesség a vállalatok (vállalkozások) által anyagbeszerzés, külső vagy belső anyagelosztás céljából végzett szállításokra;
- d) a veszélyhelyzet elhárításában illetékes hatóságok által vagy felügyeletük mellett végzett szállításokra, amennyiben a szállítás a veszélyhelyzet elhárítása érdekében szükséges, különösen:
 - a veszélyes árut tartalmazó, balesetet szenvedett, sérült vagy meghibásodott járműveket szállító járművek által végzett szállításokra; és
 - a rendkívüli eseményben vagy balesetben érintett veszélyes áru összegyűjtésére és a legközelebbi megfelelő, biztonságos helyre történő elszállítására;
- e) emberi életek mentését vagy a környezet védelmét szolgáló, veszélyhelyzetben történő szállításokra, amennyiben teljesen biztonságos végrehajtásukhoz minden intézkedést megtettek;
- f) üres, tisztítatlan, telepített tárolótartályok, amelyekben a 2 osztály A, O vagy F csoportjába tartozó gázok, a 3 vagy a 9 osztály II vagy III csomagolási csoportjába tartozó anyagok vagy a 6.1 osztály II vagy III csomagolási csoportjába tartozó peszticidek voltak, azzal a feltétellel, hogy:
 - minden rajtuk lévő nyílás – az esetleges nyomáscsökkentő szerkezetek nyílásainak kivételével – légmentesen le van zárva;
 - megtették a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy szokásos szállítási

- körülmények között a tartalom ne szivároгjon ki; és
- a rakomány úgy van rögzítve rekeszben, kalodában vagy egyéb kezelőeszközben, ill. magán a járművön vagy a konténerben, hogy szokásos szállítási körülmények között ne lazuljon ki, ill. ne mozduljon el.

Ez a mentesség nem vonatkozik az olyan telepített tárolótartályokra, amelyekben érzéketlenített robbanóanyag vagy az ADR által a szállításból kizárt anyag volt.

Megjegyzés: A radioaktív anyagokra lásd még az 1.7.1.4 bekezdést is.

1.1.3.2 A gázok szállítására vonatkozó mentességek

Az ADR előírásait nem kell alkalmazni, ha a szállított anyagok (tárgyak) a következők:

- a) a szállítást végző jármű tüzelőanyag-tartályaiban/-palackjaiban levő gázok, amelyek a jármű meghajtására vagy bármely olyan berendezésének működtetésére szolgálnak, amelyet a szállítás alatt használnak vagy használni szándékoznak (pl. hűtőkészülék).

Ez esetben a gáz vagy a jármű motorjához és/vagy a segéd-berendezéshez közvetlenül csatlakoztatott, olyan rögzített tüzelőanyag-tartályban/-palackban vagy olyan szállításra szolgáló nyomástartó tartályban szállítható, amely megfelel a jogszabályi előírásoknak.

A tüzelőanyag-tartályok/-palackok (beleértve az 1.1.3.3 bekezdés a) pontja szerint megengedett tüzelőanyag-tartályokat is) együttes térfogata nem haladhatja meg szállítóegységenként az 54000 MJ energia egyenértéknek megfelelő energia mennyiséget (MJ-ban) vagy tömeget (kg-ban).

Megjegyzés 1. Az 54000 MJ energia egyenérték az 1.1.3.3 bekezdés a) pontja szerinti tüzelőanyag mennyiségnek (1500 l) felel meg. A tüzelőanyagok energia tartalmára lásd a következő táblázatot.

Tüzelőanyag	Energia tartalom
Dízelolaj	36 MJ/liter
Benzin	32 MJ/liter
Földgáz, biogáz	35 MJ/normál m ³
Cseppfolyósított propán-bután gáz (LPG)	24 MJ/liter
Etanol	21 MJ/liter
Biodízel	33 MJ/liter
Emulziós üzemanyag	32 MJ/liter
Hidrogén	11 MJ/normál m ³

A teljes befogadóképesség nem haladhatja meg:

- az 1080 kg-ot LNG és CNG esetén;
- a 2250 litert LPG esetén.

2. A járműre rögzített konténer a jármű szerves részének tekinthető, ezért az ilyen konténer szállítás alatti használatra szolgáló berendezésének működtető tüzelőanyagra is vonatkozik ez a mentesség.

- b) (törölve)
- c) a 2.2.2.1 bekezdés szerinti A és O csoport gázai, ha a gáz nyomása a tartályban vagy tartányban 20 °C-on nem haladja meg a 200 kPa-t (2 bar-t) és a gáz nem cseppfolyósított, ill. nem mélyhűtött cseppfolyósított gáz. Ide tartozik mindenfajta tartály és tartány, pl. a gépek és berendezések részeit képezők is;

Megjegyzés: Ez a mentesség nem vonatkozik a lámpákra. Lámpákra lásd az 1.1.3.10 bekezdést.

- d) a jármű üzemelése során használt felszerelésekben (pl. tűzoltó készülékben) lévő gázok, beleértve a tartalék alkatrészekben (pl. felfújt gumiabroncsban) lévő gázokat is. Ez a mentesség arra az esetre is vonatkozik, ha felfújt gumiabroncsokat rakományként szállítanak;

- e) a járművek különleges készülékeiben (hűtőkészülék, halszállító tartályok, fűtőkészülék stb.) levő gázok, amelyek a szállítás során ezek működtetéséhez szükségesek, valamint az ilyen készülékek tartalék tartályai és üres, tisztítatlan cseretartályai, amelyeket ugyanazon szállítóegységben szállítanak;
- f) az élelmiszerekben (ideértve a szénsavas italokat is) levő gázok, az UN 1950 tétel alá tartozók kivételével;
- g) sport céljára használt labdákból levő gázok.
- h) (törölve)

1.1.3.3 *Folyékony tüzelőanyagok szállítására vonatkozó mentességek*

Az ADR előírásait nem kell alkalmazni, ha a szállított anyagok a következők:

- a) a szállítási tevékenységet végző jármű tüzelőanyag tartályaiban lévő tüzelőanyag, amely a jármű meghajtására vagy bármely olyan berendezésének működtetésére szolgál, amelyet a szállítás alatt használnak vagy használni szándékoznak.

Ez esetben a tüzelőanyag vagy olyan, a jármű motorjához és/vagy a segéd-berendezéshez közvetlenül csatlakoztatott, rögzített tüzelőanyag tartályban szállítható, amely megfelel a jogszabályi előírásoknak, vagy hordozható tüzelőanyag tartályban (pl. kannában) szállítható.

A rögzített tartályok együttes térfogata nem haladhatja meg szállítóegységként az 1500 litert és a pótkocsira szerelt tartály térfogata nem haladhatja meg az 500 litert. Szállítóegységként legfeljebb 60 liter szállítható hordozható tüzelőanyag tartályokban. Ezek a korlátozások nem vonatkoznak a segélyszolgálatok által üzemeltetett járművekre;

Megjegyzés 1. *A járműre rögzített konténer a jármű szerves részének tekinthető, ezért az ilyen konténer szállítás alatti használatra szolgáló berendezésének működtetésére szolgáló tüzelőanyagra is vonatkozik ez a mentesség.*

2. *A tüzelőanyag-tartályok/-palackok együttes befogadóképessége (beleértve a gáz tüzelőanyag tartályokat is) nem haladhatja meg az 54000 MJ energia egyenértéket [lásd az 1.1.3.2 bekezdés a) pontjának 1. Megjegyzését].*

- b) (törölve)
- c) (törölve)

1.1.3.4 *A különleges előírások szerinti és a korlátozott, ill. engedményes mennyiségben csomagolt veszélyes áruk szállítására vonatkozó mentességek*

Megjegyzés: *A radioaktív anyagokra lásd még az 1.7.1.4 bekezdést is.*

1.1.3.4.1 A 3.3 fejezet bizonyos különleges előírásai egyes veszélyes anyagok szállítását részben vagy teljesen felmentik az ADR előírásai alól. Ez a mentesség akkor alkalmazható, ha a különleges előírásra hivatkozás található a 3.2 fejezet „A” táblázat 6 oszlopában a szóban forgó veszélyes árura vonatkozóan.

1.1.3.4.2 Bizonyos veszélyes áruk ugyancsak mentességet élvezhetnek, amennyiben a 3.4 fejezet feltételeit kielégítik.

1.1.3.4.3 Bizonyos veszélyes áruk ugyancsak mentességet élvezhetnek, amennyiben a 3.5 fejezet feltételeit kielégítik.

1.1.3.5 *Az üres, tisztítatlan csomagolóeszközökre vonatkozó mentességek*

Az üres, tisztítatlan csomagolóeszközök (beleértve az üres IBC-eket és nagycsomagolásokat), amelyekben a 2, a 3, a 4.1, az 5.1, a 6.1, a 8 és a 9 osztály anyagai voltak, nem esnek az ADR előírásainak hatálya alá, ha a lehetséges veszély elhárítására megfelelő intézkedéseket tettek. A veszély akkor tekinthető elhárítottnak, ha megtették a megfelelő intézkedéseket az

1 – 9 osztály bármelyikére jellemző veszély elhárítására.

1.1.3.6 *Az egy szállítóegységben szállított mennyiségből adódó mentességek*

1.1.3.6.1 Ezen bekezdés alkalmazása céljából a veszélyes áruk a „0”, „1”, „2”, „3” vagy „4” szállítási kategóriához vannak hozzárendelve, amint az a 3.2 fejezet „A” táblázat 15 oszlopában jelezve van. A „0” szállítási kategóriába tartozó anyagokat tartalmazott üres, tisztítatlan csomagolóeszközök ugyancsak a „0” szállítási kategóriába tartoznak. A nem a „0” szállítási kategóriába tartozó anyagokat tartalmazott üres, tisztítatlan csomagolóeszközök a „4” szállítási kategóriába tartoznak.

1.1.3.6.2 Ha az egy szállítóegységben szállított veszélyes áruk mennyisége nem haladja meg az adott szállítási kategóriára az 1.1.3.6.3 pont táblázatának 3 oszlopában jelzett értéket (ha az egy szállítóegységben szállított veszélyes áruk ugyanabba a szállítási kategóriába tartoznak) vagy az 1.1.3.6.4 pont szerint számított értéket (ha az egy szállítóegységben szállított veszélyes áruk különböző szállítási kategóriába tartoznak), akkor ezek az áruk küldeménydarabokban egy szállítóegységben szállíthatók a következő előírások alkalmazása nélkül:

- 1.10 fejezet, kivéve az 1. osztály UN 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 és 0500 tételei alá tartozó robbanó tárgyakat, valamint a 7. osztály UN 2910 és 2911 tételei alá tartozó engedményes küldeménydarabokat, amennyiben az aktivitási szintjük meghaladja az A_2 értéket;
- 5.3 fejezet;
- 5.4.3 szakasz;
- 7.2 fejezet, kivéve a 7.2.4 szakasz V5 és V8 előírását;
- a 7.5.11 szakasz CV1 előírása;
- 8. rész, kivéve
 - 8.1.2.1 a),
 - 8.1.4.2 – 8.1.4.5,
 - 8.2.3,
 - 8.3.3, 8.3.4, 8.3.5,
 - 8.4 fejezet,
 - 8.5 fejezet S1 3) és 6),
S2 1),
S4,
S5
S14 – S21 és
S24 előírása;
- 9. rész.

1.1.3.6.3 Ha a szállítóegységben szállított veszélyes áruk ugyanabba a kategóriába tartoznak, a szállítóegységenkénti legnagyobb össz mennyiség a következő táblázat 3 oszlopában található.

Szállítási kategória	Anyag vagy tárgy csomagolási csoport vagy osztályozási kód/csoport vagy UN szám	Legnagyobb össz mennyiség szállítóegységenként
(1)	(2)	(3)
0	1. osztály: 1.1A, 1.1L, 1.2L, 1.3L és UN 0190 3. osztály: UN 3343 4.2. osztály: az I csomagolási csoportba tartozó anyagok 4.3. osztály: UN 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398, 3399 5.1. osztály: UN 2426	0

Szállítási kategória (1)	Anyag vagy tárgy csomagolási csoport vagy osztályozási kód/csoport vagy UN szám (2)	Legnagyobb össz mennyiség szállítóegységenként (3)
0 (folyt.)	<p>6.1 osztály: UN 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250, 3294</p> <p>6.2 osztály: UN 2814, 2900</p> <p>7 osztály: UN 2912 – 2919, 2977, 2978, 3321 – 3333</p> <p>8 osztály UN 2215 (maleinsavanhidrid, olvasztott)</p> <p>9 osztály: UN 2315, 3151, 3152, 3432 és az ilyen anyagokat vagy keverékeket tartalmazó tárgyak</p> <p>és az UN 2908 alá tartozók kivételével azok az üres, tisztítatlan csomagolóeszközök, amelyek az ebbe a szállítási kategóriába tartozó anyagokat tartalmazták.</p>	
1	<p>Az I csomagolási csoportba tartozó anyagok és tárgyak, amelyek nem szerepelnek a 0 szállítási kategóriában és a következő osztályok anyagai és tárgyai:</p> <p>1 osztály: 1.1B – 1.1J^{a)}, 1.2B – 1.2J, 1.3C, 1.3G, 1.3H, 1.3J, 1.5D^{a)}</p> <p>2 osztály: T, TC^{a)}, TO, TF, TOC^{a)} és TFC csoport aeroszolok: C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC és TOC csoport nyomás alatti vegyszerek: UN 3502, 3503, 3504 és 3505</p> <p>4.1 osztály: UN 3221 – 3224 és UN 3231 – 3240, 3533 és 3534</p> <p>5.2 osztály: UN 3101 – 3104 és UN 3111 – 3120</p>	20
2	<p>A II csomagolási csoportba tartozó anyagok, amelyek nem szerepelnek a 0, az 1 vagy a 4 szállítási kategóriában és a következő osztályok anyagai és tárgyai:</p> <p>1 osztály: 1.4B – 1.4G és 1.6N</p> <p>2 osztály: F csoport aeroszolok: F csoport nyomás alatti vegyszerek: UN 3501</p> <p>4.1 osztály: UN 3225 – 3230, 3531 és 3532</p> <p>4.3 osztály UN 3292</p> <p>5.1 osztály UN 3356</p> <p>5.2 osztály: UN 3105 – 3110</p> <p>6.1 osztály: UN 1700, 2016 és 2017 és a III csomagolási csoportba tartozó anyagok</p> <p>9 osztály: UN 3090, 3091, 3245, 3480 és 3481</p>	333
3	<p>A III csomagolási csoportba tartozó anyagok, amelyek nem szerepelnek a 0, a 2 vagy a 4 szállítási kategóriában és a következő osztályok anyagai és tárgyai:</p> <p>2 osztály: A és O csoport aeroszolok: A és O csoport nyomás alatti vegyszerek: UN 3500</p> <p>3 osztály: UN 3473</p> <p>4.3 UN 3476</p> <p>8 osztály: UN 2794, 2795, 2800, 3028, 3477 és 3506</p> <p>9 osztály: UN 2990, 3072</p>	1000

Szállítási kategória (1)	Anyag vagy tárgy csomagolási csoport vagy osztályozási kód/csoport vagy UN szám (2)	Legnagyobb össz mennyiség szállítóegységenként (3)
4	1 osztály: 1.4S 4.1 osztály: UN 1331, 1345, 1944, 1945, 2254, 2623 4.2 osztály: UN 1361 és 1362 III csomagolási csoport 7 osztály: UN 2908 – 2911 9 osztály: UN 3268, 3499, 3508 és 3509 valamint azok az üres, tisztítatlan csomagolóeszközök, amelyek a 0 szállítási kategóriába tartozókon kívüli, többi anyagot tartalmazták.	Korlátlan

a) Az UN 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 és 1017 számú anyagnál a legnagyobb össz mennyiség szállítóegységenként 50 kg.

Az előző táblázatban a „legnagyobb össz mennyiség szállítóegységenként” jelentése a következő:

- tárgyknál a bruttó tömeg kg-ban (az 1 osztályba tartozó tárgyknál a robbanóanyag nettó tömege kg-ban; az ebben a mellékletben szereplő gépekben és készülékekben lévő veszélyes áru esetén, a bennük lévő veszélyes áru össz mennyisége kg-ban vagy literben);
- szilárd anyagoknál, cseppfolyósított gázoknál, mélyhűtött, cseppfolyósított gázoknál és oldott gázoknál a nettó tömeg kg-ban;
- folyékony anyagoknál a tartalmazott veszélyes áru össz mennyisége literben;
- sűrített gázoknál, adszorbeált gázoknál és nyomás alatti vegyszereknél a tartály víztérfogata literben.

1.1.3.6.4

Ha különböző szállítási kategóriába tartozó veszélyes árukat szállítanak egy szállítóegységben, akkor:

- az „1” szállítási kategóriába tartozó anyagok és tárgyak mennyisége 50-nel szorozva,
- az „1” szállítási kategóriába tartozó, az 1.1.3.6.3 pont táblázatához fűzött a) megjegyzés szerinti anyagok és tárgyak mennyisége 20-szal szorozva,
- a „2” szállítási kategóriába tartozó anyagok és tárgyak mennyisége 3-mal szorozva, és
- a „3” szállítási kategóriába tartozó anyagok és tárgyak mennyisége

együttesen nem haladhatja meg az 1000-t.

1.1.3.6.5

E bekezdés alkalmazásánál nem kell figyelembe venni azokat a veszélyes árukat, amelyek az 1.1.3.1 bekezdés a), b) és d) – f) pontjai, az 1.1.3.2 – 1.1.3.5, 1.1.3.7, 1.1.3.9 és 1.1.3.10 bekezdés szerint mentességet élveznek.

1.1.3.7

Villamos energia tároló és fejlesztő rendszerek szállítására vonatkozó mentességek

Az ADR előírásait nem kell alkalmazni az olyan villamos energia tároló és fejlesztő rendszerekre (például lítium akkumulátor, villamos kondenzátor, aszimmetrikus kondenzátor, fémhidrid tároló rendszer, üzemanyagcella), amelyet:

- a) a szállítást végző járműben alkalmaznak és a jármű meghajtására vagy bármely berendezésének működtetésére szolgálnak;
- b) a szállítás során használt (vagy használni szándékozott) eszközökben (pl. laptopban) vannak és ezen eszközök működtetésére szolgálnak.

1.1.3.8

(fenntartva)

1.1.3.9

A szállítás során hűtés vagy kondicionálás céljára használt veszélyes árukra vonatkozó mentességek

Amikor a jármű vagy a konténer hűtése vagy kondicionálása céljából olyan veszélyes árut

használnak, mely csak fojtó tulajdonságú (a környezetben rendes körülmények között jelen levő oxigént hígítja vagy kiszorítja), arra csak az 5.5.3 szakasz előírásait kell betartani.

1.1.3.10 A veszélyes árut tartalmazó lámpák szállítására vonatkozó mentességek

Az ADR előírásait nem kell alkalmazni a következő lámpákra, feltéve, hogy nem tartalmaznak radioaktív anyagot, ill. a 3.3.fejezet 366 különleges előírásában meghatározott mennyiségűnél több higanyt:

- a) a közvetlenül magánszemélyektől vagy háztartásokból begyűjtött lámpák, ha gyűjtőhelyre vagy újrahasznosító létesítménybe szállítják;

Megjegyzés: Ez vonatkozik azokra a lámpákra is, amelyeket magánszemélyek visznek az első gyűjtőhelyre, ahonnan másik gyűjtőhelyre, közbeső feldolgozóba vagy újrahasznosító létesítménybe szállítják.

- b) a legfeljebb 1 g veszélyes anyagot tartalmazó lámpák, amelyek úgy vannak csomagolva, hogy egy küldeménydarabban legfeljebb 30 g veszélyes áru van, azzal a feltétellel, hogy

- i) a lámpákat tanúsított minőségirányítási rendszer szerint gyártják;

Megjegyzés: Az ISO 9001 szabvány alkalmazható erre a célra.

és

- ii) a lámpák vagy egyenként belső csomagolásba vannak helyezve, amelyek osztóbetétekkel vannak elválasztva egymástól, vagy a lámpákat védő párnázóanyaggal vannak körülveve és olyan erős külső csomagolásban vannak, amely megfelel a 4.1.1.1 bekezdés általános előírásainak és képes elviselni az 1,2 m ejtési magasságú ejtőpróbát;

- c) a gyűjtőhelyről vagy újrahasznosító létesítményből szállított olyan használt, sérült vagy meghibásodott lámpák, amelyek legfeljebb 1 g veszélyes anyagot tartalmaznak és egy küldeménydarabban legfeljebb 30 g veszélyes áru van. A lámpákat olyan erős külső csomagolásba kell tenni, ami megakadályozza, hogy normális szállítási körülmények között a tartalma kiszabaduljon, és amely megfelel a 4.1.1.1 bekezdés általános előírásainak és képes elviselni az 1,2 m ejtési magasságú ejtőpróbát;

- d) az olyan lámpák, amelyek csak a 2.2.2.1 bekezdés szerinti A és O csoport gázait tartalmaznak, feltéve hogy úgy vannak becsomagolva, hogy esetleges törésük esetén a repesz hatás a küldeménydarab belsejére korlátozódik.

Megjegyzés: A radioaktív anyagot tartalmazó lámpákra a 2.2.7.2.2.2 b) pont vonatkozik.

1.1.4 Más szabályzatok alkalmazhatósága

1.1.4.1 (fenntartva)

1.1.4.2 Tengeri vagy légi szállítást is magában foglaló szállítási lánc

1.1.4.2.1

Az olyan küldeménydarabokat, konténereket, mobil tartányokat, tankkonténereket és MEG-konténereket, amelyek nem felelnek meg teljesen az ADR-nek a csomagolásra, az egybecsomagolásra, a küldeménydarabok jelölésére és bárcázására, a nagybárcák és narancssárga táblák alkalmazására vonatkozó előírásainak, de megfelelnek az IMDG kódex vagy az ICAO Műszaki Utasítások előírásainak, a tengeri vagy légi szállítást is magában foglaló szállítási láncban történő továbbításra a következő feltételekkel fel lehet venni:

- a) Ha a küldeménydarabok nincsenek az ADR-nek megfelelően bárcázva és jelölve, akkor az IMDG Kódex vagy az ICAO Műszaki Utasítások szerinti veszélyességi bárcá(k)nak és jelöléseknek kell rajtuk lenni.
- b) Az egy küldeménydarabba történő egybecsomagolásra az IMDG Kódex vagy az ICAO Műszaki Utasítások előírásait kell alkalmazni.
- c) A tengeri szállítást is magában foglaló szállítási láncban történő továbbításnál, ha a

konténerek, mobil tartányok, tankkonténerek vagy MEG-konténerek nincsenek az e Melléklet 5.3 fejezete szerint jelölve és nagybárcával ellátva, akkor az IMDG Kódex 5.3 fejezete szerinti jelöléseknek és nagybárcá(k)nak kell rajtuk lenni. Ilyen esetekben magának a járműnek a jelölésére csak az e Melléklet 5.3.2.1.1 pontjának előírásait kell alkalmazni. Üres, tisztítatlan mobil tartányokat, tankkonténereket és MEG-konténereket ezen előírás szerint egészen a tisztítóállomásig lehet szállítani (szállítási láncban történő továbbítást követően).

Ez a könnyítés nem vonatkozik azokra az árukra, amelyek az ADR 1 – 9 osztályába tartozó veszélyes áruk, azonban az IMDG Kódex vagy az ICAO Műszaki Utasítások előírásai szerint nem veszélyesek.

1.1.4.2.2 Azok a szállítóegységek, amelyek az 1.1.4.2.1 c) pontban említett konténert, mobil tartányt, tankkonténert vagy MEG-konténert szállító járművön kívüli egyéb jármű(vek)ből állnak és nincsenek az ADR 5.3.1 szakasza szerint nagybárcával ellátva, de az IMDG Kódex 5.3 fejezete szerint meg vannak jelölve és el vannak látva nagybárcával, akkor vehetők fel tengeri szállítást is magában foglaló szállítási láncban történő továbbításra, ha az ADR 5.3.2 szakaszának narancssárga táblával való megjelölésre vonatkozó előírásait betartják.

1.1.4.2.3 A tengeri vagy légi szállítást is magában foglaló szállítási lánc esetén az 5.4.1 és az 5.4.2 szakaszban előírt okmányok és információk, illetve a 3.3 fejezet szerinti különleges előírásokban megkövetelt információk helyettesíthetők az IMDG Kódexben, ill. az ICAO Műszaki Utasításokban előírt fuvarokmánnyal, illetve információkkal, feltéve, hogy az ADR által előírt kiegészítő információk szerepelnek benne.

Megjegyzés: Az 1.1.4.2.1 pont szerinti szállításra lásd az 5.4.1.1.7 pontot is. Konténerben történő szállításra lásd az 5.4.2 szakaszt is.

1.1.4.3 *A tengeri szállításra jóváhagyott IMO típusú mobil tartányok használata*

Azok az IMO-típusú mobil tartányok (1, 2, 5 és 7 típusú IMO tartányok), amelyek nem felelnek meg a 6.7 vagy a 6.8 fejezet követelményeinek, de amelyeket 2003. január. 1-je előtt, az IMDG Kódex (29-98 módosítás) előírásai szerint gyártottak és hagytak jóvá, tovább használhatók, feltéve, hogy kielégítik az IMDG Kódex¹⁾ vonatkozó időszakos vizsgálati és próbakövetelményeit. Ezen kívül meg kell felelniük a 3.2 fejezet „A” táblázatának 10 és 11 oszlopában szereplő követelményeknek és az ADR 4.2 fejezet előírásainak. Lásd még az IMDG Kódex 4.2.0.1 bekezdését is.

1.1.4.4 (fenntartva)

1.1.4.5 *Nem közúti szállítás*

1.1.4.5.1 Ha az ADR előírásainak hatálya alá tartozó szállítást végző járművet útvonalának egy részén nem közúti szállítással továbbítják, akkor ezen az útvonalrészén csak azok a belföldi vagy nemzetközi szabályok alkalmazhatók, amelyek a veszélyes áruknak az útvonal szóban forgó részén a közúti jármű továbbítására használt szállítási móddal való szállítását esetleg szabályozzák.

1.1.4.5.2 Az előző 1.1.4.5.1 pontban hivatkozott esetben az érintett Szerződő Felek megállapodhatnak az ADR alkalmazásában a szállítás azon szakaszára, amely során a járművet nem közúton továbbítják, szükség esetén kiegészítve további követelményekkel, kivéve, ha az érintett ADR Szerződő Felek közötti ezen megállapodások ellentétesek a veszélyes áruknak az útvonal szóban forgó szakaszán a közúti jármű továbbítására alkalmazott szállítási módra

1) A Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) a DSC.1/Circ.12 számú körlevéllel (ill. helyesbítéseivel) kiadta „A meglévő IMO-típusú mobil tartányok és közúti tartányjárművek veszélyes áruk szállítására történő további használatára vonatkozó útmutatót” („Guidance on the Continued Use of Existing IMO Type Portable Tanks and Road Tank Vehicles for the Transport of Dangerous Goods”), amelynek szövege megtalálható az IMO honlapján: www.imo.org.

vonatközö nemzetközö konvencöök, pl. az Életbiztonság a tengeren tárgyú nemzetközö egyezmény (SOLAS) előírásaival, amelynek ezen ADR Szerzödö Felek ugyancsak szerzödö felei lehetnek.

Ezeket a megállapodásokat a kezdeményezö Szerzödö Félnek be kell terjesztenie az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottsága Titkárságának, amely a Szerzödö Feleket értesíti.

1.1.4.5.3

Abban az esetben, ha az ADR előírásainak hatálya alá esö szállítás a közúti útvonal egészén vagy egy részén olyan nemzetközö egyezmény előírásainak hatálya alá is esik, amely a veszélyes áruknak nem közúton való szállítását szabályozza, de hatálya egyes, gépjárművel végzett szolgáltatásokra is kiterjed, erre az útszakaszra egyidejűleg érvényesek ennek a nemzetközö egyezménynek az előírásai és az ADR azon előírásai, amelyek az említett egyezménnyel nem összeférhetetlenek. Az ADR egyéb előírásai a szóban forgó útszakaszra nem érvényesek.

1.1.5

Szabványok alkalmazása

Ha valamely szabvány alkalmazása kötelezö, de a szabvány és az ADR előírásai között ellentmondás van, ilyenkor az ADR előírásait kell elsödlegesnek tekinteni. A szabvány azon előírásai (beleértve a szabványon belül normatívként hivatkozott egyéb szabványokat vagy szabványok egyes részeit), amelyek nem állnak ellentétben az ADR-rel, a szabványban meghatározottak szerint alkalmazandók.

1.2 FEJEZET

MEGHATÁROZÁSOK ÉS MÉRTÉKEGYSÉGEK

1.2.1 Meghatározások

Megjegyzés: Ez a szakasz minden általános és különleges meghatározást tartalmaz.

Az ADR alkalmazásában:

A

ADN: a Veszélyes Áruk Nemzetközi Belvízi Szállításáról szóló Európai Megállapodás;

Aeroszol vagy **aeroszol csomagolás:** a 6.2.6 szakasz követelményeit kielégítő, fémből, üvegből vagy műanyagból készült, nem utántölthető tartályból álló tárgy, amely sűrített, cseppfolyósított vagy nyomás alatt oldott gázt tartalmaz valamilyen folyékony, pépszerű vagy por alakú anyaggal együtt vagy akár nélküle, olyan adagoló szerkezettel, amely lehetővé teszi a tartalomnak gázban szuszpendált szilárd vagy folyékony részecskék, hab, paszta, por formájában, folyadék vagy gáz alakban való kibocsátását;

Állandósult nyomás: a nyomástartó tartály tartalmának nyomása a termikus és diffúziós egyensúly elérése után;

Állati eredetű anyagok: az állati tetemek, állati testrészek és az állati eredetű takarmány;

„Amely országba vagy amely országon keresztül” (radioaktív anyagok szállításánál): az az ország, amelybe vagy amelyen keresztül a küldeményt szállítják, e fogalom kifejezetten kizárja azt az országot, amely fölött a küldeményt légi úton szállítják, feltéve, hogy nincs tervezett leszállás abban az országban;

Áruszállító egység: a közúti jármű, a vasúti kocsi, a konténer, a tankkonténer, a mobil tartány és a MEG-konténer;

ASTM: American Society for Testing and Materials (Amerikai Anyagvizsgálati Társaság), (ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, United States of America);

Átalakított csomagolóeszköz: különösen

- a) az olyan fémhordók,
 - i) amelyeket nem UN típusból alakítottak át a 6.1 fejezet előírásainak megfelelő, UN típusúvá; vagy
 - ii) amelyeket a 6.1 fejezetnek megfelelő valamely UN típusból egy másik UN típusúvá alakítottak át; vagy
 - iii) amelyek valamely lényeges szerkezeti elemét (pl. a nem levehető tetőt) kicserélték;
- b) az olyan műanyag hordók,
 - i) amelyeket egyik UN típusból egy másik UN típusúvá alakítottak át (pl. 1H1-ből 1H2-vé); vagy
 - ii) amelyek valamely lényeges szerkezeti elemét kicserélték.

Az átalakított hordókra a 6.1 fejezet ugyanazon követelményei vonatkoznak, mint amelyeket az azonos típusú, új hordókra kell alkalmazni;

Átalakított IBC: lásd *nagyméretű csomagolóeszköz (IBC)*;

Átalakított nagycsomagolás: lásd *nagycsomagolás*;

B

Battériás jármű: olyan jármű, amelynek egymással gyűjtőcsővel összekötött és tartósan ehhez a járműhöz rögzített elemei vannak. A következő elemek tekinthetők a battériás jármű elemeinek: palackok, nagypalackok, gázhordók, palackkötegek és a 2.2.2.1.1 pontban meghatározott gázok szállítására készült, 450 liternél nagyobb befogadóképességű tartányok;

Bélés: olyan különálló tömlő vagy zsák, beleértve nyílásainak zárószerveit, amelyet a csomagolóeszközbe (nagycsomagolásba, IBC-be) helyeztek el, de nem alkotja annak szerves részét;

Belső csomagolóeszköz: olyan csomagolóeszköz, amelyet a szállításhoz külső csomagolással kell ellátni;

Belső tartály: olyan tartály, amelyet külső csomagolással kell ellátni ahhoz, hogy befogadó funkcióját betöltse;

Berakás: a berakó által végzett minden, a berakó fogalom meghatározásában szereplő tevékenység;

Berakó: az a vállalkozás, amelyik:

- a) a küldeménydarabos veszélyes árut, kiskonténert vagy mobil tartányt a járműre, a járműbe vagy konténerbe berakja; vagy
- b) a konténert, ömlesztettáru-konténert, MEG-konténert, tankkonténert vagy mobil tartányt a járműre rakja;

Biztonsági szelep: nyomáskülönbség hatására automatikusan működésbe lépő, rugóterhelésű szerkezet, amelynek feladata a nem megengedett belső nyomás kialakulásának megakadályozása a tartányban;

Biztonsági tartály (radioaktív anyagok szállításánál): a csomagolási elemeknek a tervező által meghatározott együttese, amelynek feladata a radioaktív anyagok kiszabadulásának megakadályozása a szállítás során;

C

CGA: Compressed Gas Association (Sűrített Gáz Egyesület), (CGA, 14501 George Carter Way, Suite 103, Chantilly VA 20151, United States of America);

CIM: a Nemzetközi Vasúti Árufuvarozási Szerződésre vonatkozó Egységes Szabályok [a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) B Függeléke] módosított kiadása;

Címzett: a fuvarozási szerződés szerinti címzett. Ha a címzett a fuvarozási szerződésre vonatkozó előírásokkal összhangban harmadik személyt jelöl meg, az ADR értelmében ezt a személyt kell címettnak tekinteni. Ha a szállítási műveletet fuvarozási szerződés nélkül végzik, az a vállalkozás tekintendő címettnak, amely megérkezéskor a veszélyes árut átveszi;

CMR: a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (Genf, 1956. május 19.) módosított kiadása;

CNG (compressed natural gas rövidítése): lásd **sűrített földgáz**;

Criticality safety index (CSI): lásd **kritikussági biztonsági mutatószám (CSI)**

CSC Egyezmény: „A Biztonságos Konténerekről szóló 1972. évi Nemzetközi Egyezmény” módosított kiadása, kiadja a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO), London (Magyarországon kihirdette a 2003. évi LXIV. törvény);

Cs

Cseppfolyósított földgáz (LNG): az UN 1972 tétel alá sorolt, magas metántartalmú mélyhűtött, cseppfolyósított földgáz;

Cseppfolyósított szénhidrogéngáz (LPG): kis nyomáson cseppfolyósított gáz, amely egy vagy több, kizárólag az UN 1011, 1075, 1965, 1969 vagy 1978 tételhez sorolt könnyű szénhidrogénből áll, és amely főként propánt, propilént, butánt, bután izomereket, butént tartalmaz, valamint nyomokban más szénhidrogén gázokat;

- Megjegyzés:** 1. A más UN tételhez sorolt gyúlékony gázok nem tekinthetők LPG-nek.
2. Az UN 1075 tétel tekintetében lásd a 2.2.2.3 bekezdés táblázatában a 2F osztályozási kódon belül az UN 1965 tételhez tartozó 2. megjegyzést.

Cserfelépítmény: lásd *konténer*;

Csomagolási csoport: olyan csoport, melyhez csomagolás céljából egyes anyagok veszélyességük mértéke szerint rendelhetőek hozzá. A csomagolási csoportok a következőket jelentik (bővebb magyarázat a 2. részben található):

I csomagolási csoport: nagyon veszélyes anyagok;

II csomagolási csoport: közepesen veszélyes anyagok;

III csomagolási csoport: kevésbé veszélyes anyagok;

Megjegyzés: Bizonyos, veszélyes anyagokat tartalmazó tárgyak is valamely csomagolási csoporthoz vannak hozzárendelve.

Csomagoló: az a vállalkozás, amely a veszélyes árut csomagolóeszközbe, nagycsomagolásba vagy IBC-be teszi, ill. szükség esetén előkészíti a küldeménydarabokat a szállításhoz;

Csomagolóeszköz (csomagolás): egy vagy több tartály és minden egyéb szerkezeti elem vagy anyag, amely szükséges ahhoz, hogy a tartály betölthesse befogadó és egyéb biztonsági funkcióját (lásd még *átalakított csomagolóeszköz, belső csomagolóeszköz, felújított csomagolóeszköz, finomlemez csomagolóeszköz, IBC, ismételten felhasznált csomagolóeszköz, kármentő csomagolás, kombinált csomagolás, köztes csomagolóeszköz, külső csomagolóeszköz, nagycsomagolás, összetett csomagolóeszköz és portömör csomagolóeszköz*);

E

Égéshő felhasználásával működő fűtőberendezés: olyan fűtőberendezés, amely valamilyen folyékony vagy gáznemű tüzelőanyaggal működik a motortól függetlenül, ehhez a jármű meghajtására szolgáló motor hulladékhője nem használható;

Egyesítőcsomagolás: olyan – radioaktív anyagok esetében egyetlen feladó által használt – burkolat, amit egy vagy több küldeménydarab egységbe fogására használnak a szállítás alatti könnyebb kezelés és rakodás céljából.

Egyesítőcsomagolás például:

- a) a rakományképző eszköz, pl. rakodólap, amelyre több küldeménydarabot raknak vagy halmazolnak és műanyag pántszalaggal, zsugor- vagy nyújtható fóliával vagy más alkalmas módon rögzítenek; vagy
- b) a külső védőcsomagolás, mint pl. láda vagy rekesz;

EK Irányelv: az Európai Közösség illetékes intézményei által hozott olyan előírás, amely az elérendő eredmény tekintetében kötelező mindazokra a tagállamokra, amelyek címzettjei az irányelvnek, de a végrehajtás formáját és módszerét a nemzeti hatóságok választhatják meg;

EN (szabvány)*: Az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) által kiadott európai szabvány (CEN, Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels);

* A magyar szöveg a szabványok címét a Magyar Szabványügyi Testület szabványkatalógusában szereplő fordításban közli. A szabványok szóhasználata esetenként jelentősen eltérhet az ADR szóhasználatától.

Engedély:

Egyoldalú engedély (radioaktív anyagok szállításánál): a mintadarab olyan engedély, amelyet csak a mintadarab származási országa illetékes hatóságnak kell megadni. Amennyiben a származási ország nem ADR Szerződő Fél, akkor valamelyik ADR Szerződő Fél illetékes hatóságának kell ezt az engedélyt elismernie (lásd a 6.4.22.8 bekezdést).

Többoldalú engedély (radioaktív anyagok szállításánál): az olyan engedély, amelyet a mintadarabnak, ill. a szállításnak a származási, ill. kiindulási országa illetékes hatósága ad, és mindazon országok illetékes hatósága, amely országba vagy amely országon keresztül a küldeményt szállítják

ENSZ-EGB előírás: „A közúti járművekre, a közúti járművekbe szerelhető alkatrészekre, ill. a közúti járműveknél használatos tartozékokra vonatkozó egységes műszaki előírások elfogadásáról és az ezen előírások alapján kibocsátott jóváhagyások kölcsönös elismerésének feltételeiről” szóló Egyezmény (1958. évi Egyezmény módosított formában) mellékletét képező előírás (Magyarországon kihirdette az 1960. évi 21. tvr.);

ENSZ Minta Szabályzat: az ENSZ „Ajánlások a veszélyes áruk szállítására – Minta szabályzat” kiadvány tizenkilencedik javított kiadása (ST/SG/AC.10/1/Rev.19);

F

Fa IBC: merev vagy összecsucskható fa testből és bélésből (de nem belső csomagolásból), továbbá szerkezeti és üzemi szerelvényekből álló IBC;

Fahordó: fából kör keresztmetszettel, domború paláttal készült csomagolóeszköz, dongákból és fenekekből összeállítva és abroncsokkal ellátva;

Fedett jármű: olyan jármű, amelynek karosszériája lezárható szekrényből áll;

Feladó: az a vállalkozás, amely a veszélyes árut a saját nevében vagy harmadik fél megbízásából feladja. Ha a szállítási műveletet fuvarozási szerződés alapján végzik, a feladó a fuvarozási szerződés szerinti feladót jelenti;

Felújított csomagolóeszköz: különösen

- a) az olyan fémhordók, amelyeket
 - i) az eredeti szerkezeti anyagig megtisztítottak, eltávolítva minden korábbi tartalmat, a belső és külső korróziós nyomokat és a külső bevonatokat és bárcákat;
 - ii) visszaállítottak eredeti alakjukra és körvonalukra, peremeiket (ha vannak) kiegyengették és tömítették és minden, nem beépített tömítésüket kicserélték;
 - iii) tisztítás után, de festés előtt megvizsgálták, és kiselejtezték azokat, amelyeken látható kitérések, az anyagvastagság jelentős csökkenése, fémkifáradás, sérült menetek vagy záróelemek, vagy egyéb jelentős hiányosságok tapasztalhatók;
- b) az olyan műanyag hordók és kannák,
 - i) amelyeket az eredeti szerkezeti anyagig megtisztítottak, eltávolítva minden korábbi tartalmat, külső bevonatot és bárcát;
 - ii) amelyek minden, nem beépített tömítését kicserélték; és
 - iii) amelyeket tisztítás után megvizsgálták, és kiselejtezték azokat, amelyeken látható kopások, törések, repedések, sérült menetek vagy záróelemek, vagy egyéb jelentős hiányosságok tapasztalhatók;

Fémhidrid tároló rendszer: önálló, teljes hidrogén tároló rendszer, amely a tartályból, a fémhidridből, a nyomáscsökkentő szerkezetből, a zárószelepből, az üzemi szerelvényekből és belső szerkezeti elemekből áll, és amely kizárólag hidrogén szállítására szolgál;

Fém IBC: fém-testből, valamint a megfelelő üzemi és szerkezeti szerelvényekből álló IBC;

Finomlemez csomagolóeszköz: olyan kör, ellipszis, négyszög vagy sokszög keresztmetszetű (vagy kúp alakú), valamint kúpos nyakú vagy vödör alakú, ózozott acéllemezből vagy finomlemezből 0,5 mm-nél kisebb falvastagsággal, lapos vagy domború fenékkal, egy vagy több töltőnyílással készült csomagolóeszköz, amely nem esik a hordóra vagy kannára vonatkozó meghatározás alá;

Folyékony anyag: olyan anyag, amelynek gőznyomása 50 °C-on legfeljebb 300 kPa (3 bar) és 101,3 kPa nyomáson 20 °C-on nem teljesen gáz alakú, és

- a) olvadáspontja vagy olvadás kezdőpontja 101,3 kPa nyomáson legfeljebb 20 °C; vagy
- b) az ASTM D 4359-90 vizsgálati módszerrel meghatározva folyékony; vagy
- c) a 2.3.4 szakaszban leírt folyékonyság meghatározási vizsgálat (penetrométer eljárás) kritériumai szerint nem pasztaszerű;

Megjegyzés: A „folyékony állapotban történő szállítás” a tartányokra vonatkozó előírások tekintetében:

- az előző meghatározás szerint folyékony anyag szállítása, vagy
- olyan szilárd anyag szállítása, amelyet olvasztott állapotban adnak át a szállításra.

G

Gáz: olyan anyag, amelynek

- a) gőznyomása 50 °C-on meghaladja a 300 kPa-t (3 bar-t); vagy
- b) 20 °C-on és 101,3 kPa normál nyomáson teljesen gáz alakú;

Gázhordó: szállításra használt, hegesztett, nyomástartó tartály legalább 150 liter, de legfeljebb 1000 liter űrtartalommal (pl. hengeres tartály gördítőabroncsokkal; csúsztalpakra erősített, gömb alakú tartály);

Gázpatron: lásd *gázzal töltött kis méretű tartály*;

Gázzal töltött kis méretű tartály (gázpatron): a fémből készült, legfeljebb 1000 ml víztérfogatú és a műanyagból vagy üvegből készült, legfeljebb 500 ml víztérfogatú, nem utántölthető tartály, amely túlnyomás alatti gázt vagy gázkeveréket tartalmaz, és szeleppel is ellátható;

GHS: a „Vegyianyagok osztályozásának és címkézésének egyetemes harmonizált rendszere” hatodik módosítása, amelyet az ENSZ ST/SG/AC.10/30/Rev.6 jelű kiadványa tartalmaz;

Gy

Gyúlékony alkotórész (aeroszoloknál): a „Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv”, III. rész 31.1.3 szakaszához fűzött 1 – 3. megjegyzésben meghatározott gyúlékony folyékony anyag, gyúlékony szilárd anyag, ill. gyúlékony gáz és gázkeverék. Ez a meghatározás nem terjed ki a piroforos, az önmelegedő és a vízzel reaktív anyagokra. A kémiai égéshőt a következő módszerek valamelyikével kell meghatározni: ASTM D 240, ISO/FDIS 13943: 1999 (E/F) 86.1 – 86.3, ill. NFPA 30B;

Gyűjtőmegnevezés: az anyagok vagy tárgyak meghatározott csoportját jelentő tétel (lásd a 2.1.1.2 bekezdés B., C. és D. pontját);

H

Hajlékony falú IBC: fóliából, szövetből vagy más hajlékony anyagból vagy ilyen anyagok kombinációjából készült csomagolóeszköz-testből álló IBC, szükség esetén belső bevonattal vagy béléssel, a megfelelő üzemi és kezelő szerelvényekkel felszerelve;

Hajlékony falú IBC rendszeres karbantartása: lásd *nagyméretű csomagolóeszköz (IBC)*;

Hajlékony falú ömlesztettáru-konténer: lásd *ömlesztettáru-konténer*;

Használati élettartam: kompozit palackoknál és nagypalackoknál a palack, ill. nagypalack megengedett használati ideje, években kifejezve;

Hordó: fémből, papírlemezről, műanyagból, rétegelt falemezből vagy más alkalmas anyagból készült, henger alakú csomagolóeszköz, sík vagy domború fenékkal. Ez a meghatározás magában foglalja az egyéb alakú csomagolóeszközöket is, pl. kúpos nyakú, kör keresztmetszetű tartályokat vagy vödöröket. A fahordók és a kannák nem tartoznak ezen meghatározás alá;

Hulladék: olyan anyag, oldat, keverék és tárgy, amelyet általában közvetlenül nem lehet felhasználni, de amelyet újrahasznosítási eljárás, lerakóhelyen való tárolás, égetéssel vagy más módon történő ártalmatlanítás céljából szállítanak;

Hulladék szállítására szolgáló, vákuummal üzemelő tartány: olyan rögzített tartány, leszerelhető tartány, tankkonténer vagy tartányos cserefelépítmény, amelyet elsődlegesen veszélyes hulladékok szállítására használnak, és a hulladékok töltését, ill. ürítését szolgáló speciális kialakítása, ill. felszerelése megfelel a 6.10 fejezet előírásainak. Az olyan tartány, amely mindenben megfelel a 6.7 vagy a 6.8 fejezet előírásainak, nem minősül „hulladék szállítására szolgáló, vákuummal üzemelő tartány”-nak;

I

IAEA: International Atomic Energy Agency (Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, NAÜ), (IAEA, P.O.Box 100, A-1400 Wien);

IBC: lásd *nagyméretű csomagolóeszköz*;

ICAO: International Civil Aviation Organization (Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet), (ICAO, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Canada);

ICAO Műszaki Utasítások: a Nemzetközi Polgári Repülésről szóló Chicagói Egyezmény 18. Függelékét kiegészítő, a Veszélyes Áruk Légi Szállításának Biztonságát Szolgáló Műszaki Utasítások, amelyet a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO, Montreal) ad ki (Magyarországon kihirdette a 2009. évi LXXXVIII. törvény);

Illetékes hatóság: az a hatóság vagy hatóságok vagy egyéb szervezet vagy szervezetek, amelye(ke)t az egyes országokban, az egyes esetekre a belföldi jogszabályok szerint kijelölnek;

IMDG Kódex: az „Életbiztonság a tengeren” tárgyú nemzetközi egyezmény (SOLAS egyezmény), 1974, A rész, VII. fejezetének végrehajtására szolgáló Veszélyes Áruk Nemzetközi Tengerészeti Kódexe, amelyet a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO, London), ad ki. (Magyarországon kihirdette a 2001. évi XI. törvény);

IMO: International Maritime Organization (Nemzetközi Tengerészeti Szervezet), (IMO, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom);

Irányítási rendszer (radioaktív anyagok szállításánál): a stratégia és a célkitűzések meghatározására, ill. a célkitűzések hatékony teljesítése céljából kialakított, egymással összefüggő és interaktív elemek együttese (rendszere);

Ismételten felhasznált csomagolóeszköz: olyan csomagolóeszköz, amelyet megvizsgáltak és minden olyan sérüléstől mentesnek találtak, amely befolyásolná a teljesítőképességi vizsgálatok elviselését; a fogalom kiterjed azokra a csomagolóeszközökre is, amelyeket azonos vagy hasonló összeférhetőségű termékkel töltenek meg ismételten és a termék feladója által ellenőrzött elosztási láncban szállítanak;

Ismételten felhasznált nagycsomagolás: lásd *nagycsomagolás*;

ISO (szabvány): a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) (1, rue de Varembe – CH-

1204 Geneva 20) által kiadott nemzetközi szabvány;

J

Jármű: lásd *battériás jármű, fedett jármű, nyitott jármű, ponyvás jármű és tartányjármű*;

Járműszemélyzet tagja: a járművezető és minden olyan személy, aki biztonsági, közbiztonsági, oktatási vagy üzemi okból kíséri a járművezetőt;

Javított IBC: lásd *nagyméretű csomagolóeszköz (IBC)*;

K

Kanna: fémből vagy műanyagból készült, négy- vagy sokszög keresztmetszetű, egy- vagy többnyílású csomagolóeszköz;

Kármentő csomagolás: olyan különleges csomagolóeszköz, amelybe sérült, meghibásodott, szivárgó vagy nem megfelelő veszélyes áru küldeménydarabot vagy kiszóródott, kifolyt veszélyes árut lehet elhelyezni újrahasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából történő szállításhoz;

Kármentő nagycsomagolás: olyan különleges csomagolóeszköz, amely

- a) gépi mozgatásra alkalmas kivitelű; és
- b) befogadóképessége meghaladja a 400 kg nettó tömeget, ill. a 450 litert, de térfogata legfeljebb 3 m³;

amelybe sérült, meghibásodott, szivárgó vagy nem megfelelő veszélyes áru küldeménydarabot vagy kiszóródott, kifolyt veszélyes árut lehet elhelyezni újrahasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából történő szállításhoz;

Kármentő nyomástartó tartály: olyan 3000 liter víztérfogatot meg nem haladó befogadóképességű nyomástartó tartály, amelybe sérült, meghibásodott, szivárgó vagy nem megfelelő nyomástartó tartály(oka)t lehet elhelyezni pl. újrahasznosítás vagy ártalmatlanítás céljából történő szállításhoz;

Kérelmező: megfelelőség-értékelés vonatkozásában a gyártó vagy valamely Szerződő Fél országában felhatalmazott képviselője. Időszakos, közbenső és soron kívüli vizsgálat vonatkozásában a kérelmező a vizsgálóhely, az üzemben tartó vagy valamely Szerződő Fél országában felhatalmazott képviselőjük;

Megjegyzés: *Megfelelőség-értékelési kérelmet kivételes esetben harmadik fél (pl. az 1.2.1 szakasz meghatározása szerinti tankkonténer üzemben tartó) is benyújthat.*

Kezelő szerelvény (hajlékony falú IBC-knél): az IBC testéhez erősített vagy az IBC test folytatásaként kialakított fül, hurok, szem vagy keret;

Kirakás: a kirakó által végzett minden, a kirakó fogalom meghatározásában szereplő tevékenység;

Kirakó: az a vállalkozás, amelyik:

- a) a konténert, ömlesztettáru-konténert, MEG-konténert, tankkonténert vagy mobil tartányt a járműről lerakja; vagy
- b) a küldeménydarabos veszélyes árut, kiskonténert vagy mobil tartányt a járműről lerakja, a járműből vagy konténerből kirakja; vagy
- c) a veszélyes árut tartányból (tartányjárműből, leszerelhető tartányból, mobil tartányból vagy tankkonténerből), battériás járműből, MEMU-ból vagy MEG-konténerből lefejt, ill. az ömlesztett veszélyes árut a járműből, nagykonténerből, kiskonténerből vagy ömlesztettáru-konténerből kirakja;

Kiskonténer: lásd konténer;

Kizárólagos használat (radioaktív anyagok szállításánál): ahol az ADR előírja, a jármű vagy a nagykonténer egyetlen feladó általi használata, amikor is a szállítás előtt, alatt és után az összes be- és kirakási műveletet, valamint a szállítást a feladó vagy a címzett utasítása szerint végzik;

Kombinált csomagolás: szállítási csomagolóeszköz-kombináció, amely egy vagy több belső csomagolóeszközből áll, amelye(ke)t külső csomagolóeszközbe helyeztek el a 4.1.1.5 bekezdésnek megfelelően;

Megjegyzés: A kombinált csomagolás „belső csomagolás”-a nem tévesztendő össze az összetett csomagolás „belső tartály”-ával.

Konténer: olyan szállítóeszköz (daruzható, emelhető vagy más hasonló szerkezet), amely

- tartós jellegű és ennek megfelelően elég szilárd ahhoz, hogy ismételten felhasználható legyen;
- kifejezetten úgy van kialakítva, hogy megkönnyítse az áruknak egy vagy több szállítóeszközzel – a rakomány megbontása nélkül – történő szállítását;
- a rakodást és a különböző szállítóeszközök közötti gyors átrakást lehetővé tevő elemekkel van ellátva;
- kialakításánál fogva az áru egyszerűen berakható és kirakható;
- a radioaktív anyagok szállítására használt konténerek kivételével befogadóképessége legalább 1 m³.

Ezen kívül:

A **kiskonténer** olyan konténer, amelynek befogadóképessége legfeljebb 3 m³;

A **nagykonténer**

- a) olyan konténer, amely nem felel meg a kiskonténer meghatározásának;
- b) „A Biztonságos Konténerekről szóló 1972. évi Nemzetközi Egyezmény (CSC)” értelmében:
olyan méretű konténer, amelynek az alsó négy sarokkal behatárolt területe
 - i) legalább 14 m² (150 négyzetláb); vagy
 - ii) legalább 7 m² (75 négyzetláb), ha felső sarokelemekkel rendelkezik;

A **nyitott konténer** nyitott tetejű konténer vagy szállítólap alapú konténer;

A **ponyvás konténer** a berakott áru védelme érdekében ponyvával ellátott nyitott konténer;

A **zárt konténer** teljesen zárt konténer, padlózattal, merev tetővel, merev oldal- és homlokfalakkal. Ide tartozik az a nyitható tetejű konténer is, amelynek teteje a szállítás alatt zárva tartható;

A **cserefelépítmény** olyan konténer, amely az EN 283 Európai Szabvány (1991. évi kiadás) szerint a következő jellemzőkkel bír:

- szilárdság szempontjából csak szárazföldi (vasúti és közúti) és ro-ro-hajón történő szállításra van méretezve;
- nem halmazolható;
- a közúti járművekről a jármű rakfelületén levő berendezéssel saját támasztólábaira lerakható, ill. visszarakható;

Megjegyzés: A „konténer” fogalom nem terjed ki a hagyományos csomagolóeszközökre, IBC-kre, tankkonténerekre és járművekre. Radioaktív anyagok szállításánál azonban a konténerek csomagolóeszközként használhatók.

Köztes csomagolóeszköz: olyan csomagolóeszköz, amelyet a belső csomagolások vagy tárgyak és a külső csomagolás közé helyeznek;

Kritikus hőmérséklet: az a hőmérséklet, amely felett az anyag nem létezhet folyékony halmazállapotban;

Kritikussági biztonsági mutatószám (CSI) hasadóanyagot tartalmazó küldeménydarabhoz, egyesítőcsomagoláshoz vagy konténerhez (radioaktív anyagok szállításánál): olyan szám, amelyet a hasadó anyagot tartalmazó küldeménydarabok, egyesítőcsomagolások vagy konténernek együttes mennyiségének korlátozására használnak;

Küldemény: olyan veszélyes áru küldeménydarab(ok) vagy rakomány, amelyet a feladó szállításra átad;

Küldeménydarab: a csomagolási művelet végterméke, amely a feladásra kész csomagolóeszközből, nagycsomagolásból vagy IBC-ből és tartalmából áll. A fogalom kiterjed a gázok szállítására használt, ezen fejezet szerinti tartályokra, valamint az olyan tárgyakra is, amelyek méretük, tömegük vagy kialakításuk folytán csomagolás nélkül vagy rekeszben (csúszótalpon), kosárban vagy rakodóeszközben szállíthatók. A radioaktív anyagok szállítását kivéve, nem terjed ki e fogalom azokra az árukra, amelyeket ömlesztve szállítanak, sem a tartályban szállított anyagokra;

Megjegyzés: A radioaktív anyagokra lásd a 2.2.7.2 bekezdést, a 4.1.9.1.1 pontot és a 6.4 fejezetet.

Küldeménydarab tömege: ellenkező meghatározás hiányában a küldeménydarab bruttó tömege. Az áru szállításához használt konténer és tartály tömege a bruttó tömegbe nem számít bele;

Külső csomagolóeszköz: az összetett csomagolás vagy kombinált csomagolás külső védelme felszívó anyaggal, tömítőanyaggal és minden egyéb elemmel, ami szükséges a belső tartályok vagy belső csomagolóeszközök befogadásához és védelméhez;

L

Láda: fémből, fából, rétegelt falemezből, farostlemezből, papírllemezből, műanyagból vagy más alkalmas anyagból készült, négyyszögletes vagy sokszög alakú oldalakkal rendelkező teljes falú csomagolóeszköz. Kis nyílások engedélyezettek olyan célokra, mint a könnyebb megfogás vagy felnyitás vagy a besorolási követelmények kielégítése, amennyiben nem befolyásolják a csomagolóeszköz integritását a szállítás alatt;

Légmentesen zárt tartály: folyékony anyagok szállítására szolgáló, legalább 4 bar nyomásra méretezett tartály, vagy szilárd (porszerű vagy szemcsés) anyagok szállítására szolgáló tartály – a tervezési nyomásától függetlenül –, amelynek nyílásai légmentesen zárva vannak, és:

- nincs rajta se biztonsági szelep, se hasadótárcsa vagy más hasonló biztonsági berendezés, se vákuumszelep; vagy
- nincs rajta se biztonsági szelep, se hasadótárcsa vagy más hasonló biztonsági berendezés, de van rajta a 6.8.2.2.3 pont előírásának megfelelő vákuumszelep; vagy
- van rajta biztonsági szelep, ami előtt a 6.8.2.2.10 pont szerint hasadótárcsa van, de nincs rajta vákuumszelep; vagy
- van rajta biztonsági szelep, ami előtt a 6.8.2.2.10 pont szerint hasadótárcsa van, és van rajta a 6.8.2.2.3 pont előírásának megfelelő vákuumszelep is;

Legnagyobb nettó tömeg: egyetlen csomagolás tartalmának legnagyobb tiszta tömege, vagy belső csomagolások és ezek tartalmának legnagyobb együttes tömege kg-ban;

Legnagyobb normál üzemi nyomás (radioaktív anyagok szállításánál): a közepes tengerszint feletti levegőnyomást meghaladó azon legnagyobb nyomás, amely a biztonsági tartály belsejében a szállítás során fennálló környezeti feltételeknek megfelelő hőmérsékleti és napsugárzási viszonyok mellett, szellőztetés, segédrendszer általi külső hűtés vagy szállítás köz-

beni üzemi ellenőrzés nélkül egy év alatt kialakulhat;

Legnagyobb űrtartalom: a tartály vagy csomagolóeszköz (beleértve az IBC-t és a nagy-csomagolást is) legnagyobb befogadóképessége m³-ben vagy literben;

Legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás): a tartály üzemi helyzetében, annak felső részén kialakulható, következő három nyomás közül a legnagyobb:

- a) a tartályban a töltés során megengedett legnagyobb tényleges nyomás (legnagyobb megengedett töltési nyomás);
- b) a tartályban az ürítés során megengedett legnagyobb tényleges nyomás (legnagyobb megengedett ürítési nyomás); és
- c) az a tényleges túlnyomás, amelyet a tartályra annak tartalma (beleértve azokat az idegen gázokat is, amelyeket tartalmazhat) a legnagyobb üzemi hőmérsékleten fejt ki.

Hacsak a 4.3 fejezetben levő különleges előírások másként nem rendelkeznek, az üzemi nyomás (túlnyomás) számszerű értéke nem lehet kisebb, mint a tartalom gőznyomása (abszolút nyomása) 50 °C-on.

A biztonsági szelepekkel (hasadótarcsával vagy anélkül) felszerelt tartályok esetén azonban a legnagyobb üzemi nyomásnak (túlnyomásnak) a biztonsági szelepekre előírt nyitónyomással kell egyenlőnek lennie. Ez a követelmény nem vonatkozik a 2 osztály sűrített, cseppfolyósított és oldott gázainak szállítására szolgáló tartályokra. (lásd még *próbnomás, tervezési nyomás, töltési nyomás és ürítési nyomás*);

- Megjegyzés:**
1. A legnagyobb üzemi nyomás nem vonatkozik a 6.8.2.1.14 a) pont szerinti, gravitációs ürítésű tartályokra.
 2. A mobil tartályokra lásd a 6.7 fejezetet.
 3. A zárt mélyhűtő tartályokra lásd a 6.2.1.3.6.5 ponthoz fűzött megjegyzést.

Leszerelhető tartály: olyan, 450 liternél nagyobb befogadóképességű tartály, de nem rögzített tartály, nem mobil tartály, nem tankkonténer és nem battériás jármű vagy MEG-konténer eleme, amelyet nem úgy alakítottak ki, hogy az árut a rakomány megbontása nélkül lehessen szállítani, és amelyet rendes körülmények között csak üres állapotban lehet emelni;

Lobbanáspont: egy folyékony anyag azon legalacsonyabb hőmérséklete, amelynél gőzei a levegővel gyúlékony keveréket alkotnak;

LPG: lásd *cseppfolyósított szénhidrogéngáz (LPG)*;

M

Megengedett legnagyobb bruttó tömeg:

- a) (IBC-knél) az IBC, az üzemi és a szerkezeti szerelvények tömegének, valamint a legnagyobb nettó rakomány tömegének az összege;
- b) (tartályoknál) a tartály saját tömege és a szállításra megengedett legnagyobb rakomány össztömege;

Megjegyzés: A mobil tartályokra lásd a 6.7 fejezetet.

Megfelelőség biztosítása (radioaktív anyagoknál): az illetékes hatóság által alkalmazott rendszeres intézkedési program, amelynek célja annak biztosítása, hogy az ADR követelményei a gyakorlatban megvalósuljanak;

Megfelelőség-értékelés: egy termék megfelelőségének ellenőrzése az 1.8.6 és az 1.8.7 szakaszban a típusjávahagyásra, a gyártás felügyeletére és az üzembe helyezés előtti vizsgálatra vonatkozó előírásai szerint;

MEG-konténer: lásd *többelemes gázkonténer*;

Megtartó rendszer (radioaktív anyagok szállításánál): a hasadóanyagoknak és a csomagolási elemeknek a tervező által meghatározott és az illetékes hatóság által jóváhagyott együttese, amelynek feladata a kritikussági biztonság fenntartása;

Megtartási idő: az az időtartam, ami a kezdeti töltési körülmények létrejöttétől addig telik el, amíg a nyomás a hőfelvétel következtében a nyomáshatároló eszköz(ök) legkisebb nyitónyomását eléri a mélyhűtött, cseppfolyósított gázok szállítására szolgáló tartányban;

Megjegyzés: A mobil tartányokra lásd a 6.7.4.1 bekezdést.

Mélyhűtő tartály: szállításra használt, hőszigetelt, nyomástartó tartály mélyhűtött, cseppfolyósított gázokhoz, legfeljebb 1000 liter ürtartalommal (lásd még *nyitott mélyhűtő tartály*);

MEMU: lásd *robbanóanyag előállító mobil egység*;

Merev falú belső tartály (összetett IBC-knél): olyan tartály, amely üres állapotban, a záró szerkezet helyre tétele és a külső burkolat segítségével nélkül is megtartja szokásos alakját. Minden belső tartályt, amely nem „merev falú”, „hajlékony falú”-nak kell tekinteni;

Merev falú IBC rendszeres karbantartása: lásd *nagyméretű csomagolóeszköz (IBC)*;

Merev falú műanyag IBC: merev műanyag testből álló IBC, amely vázszerkezettel rendelkezhet, és a megfelelő üzemi szerelvényekkel látható el;

Minőségbiztosítás: bármely szervezet vagy szerv által alkalmazott rendszeres ellenőrzési és felügyeleti program, amelynek célja annak biztosítása, hogy az ADR biztonsági előírásai a gyakorlatban megvalósuljanak;

Minta (radioaktív anyagok szállításánál): a 2.2.7.2.3.5 f) pont alapján mentesített hasadóanyag, a különleges formájú radioaktív anyag, a kis mértékben diszpergálódó radioaktív anyag, a küldeménydarab vagy a csomagolás leírása, ami lehetővé teszi az ilyen tárgy pontos azonosítását. A leíráshoz adatlapok, szerkezeti rajzok, az előírásokkal való egyezőséget tanúsító jelentések és más mértékadó dokumentumok tartozhatnak;

m.n.n. (másként meg nem nevezett) tétel: olyan gyűjtőmegnevezés, amelyhez olyan anyagok, keverékek, oldatok vagy tárgyak rendelhetők, amelyek

- a) nincsenek a 3.2 fejezet „A” táblázatában név szerint megemlítve; és
- b) az m.n.n. tétel megnevezésének, osztályának, osztályozási kódjának és csomagolási csoportjának megfelelő kémiai, fizikai és/vagy veszélyes tulajdonságokkal rendelkeznek;

Mobil tartány: a 6.7 fejezetben, ill. az IMDG Kódexben található meghatározás szerinti, multimodális tartány, amelyhez a 3.2 fejezet „A” táblázat 10 oszlopában mobil tartány utasítás (T-jel) van feltüntetve; amennyiben a 2.2.2.1.1 pontban meghatározott gázok szállítására használják, 450 liternél nagyobb befogadóképességű;

Mobil tartány üzemben tartója: lásd *tankkonténer vagy mobil tartány üzemben tartója*;

Műanyagszövet (hajlékony falú IBC-knél): alkalmas műanyagból álló nyújtott szalagokból vagy monoszálakból készült anyag;

Műszaki megnevezés: elfogadott kémiai – adott esetben biológiai – megnevezés, vagy a tudományos és műszaki kézikönyvekben, folyóiratokban és egyéb szakirodalomban jelenleg használt, egyéb megnevezés (lásd a 3.1.2.8.1.1 pontot);

N

Nagycsomagolás: olyan csomagolóeszköz, amelynél a belső csomagolások vagy tárgyak egy külső csomagolóeszközbe vannak helyezve és

- a) gépi mozgatásra alkalmas kivitelű;
- b) amelynek befogadóképessége meghaladja a 400 kg nettó tömeget, ill. a 450 litert, de

térfogata legfeljebb 3 m³;

Az **átalakított nagycsomagolás** olyan fém vagy merev falú műanyag nagycsomagolás,

- a) amelyet nem UN típusból alakítottak át UN típusúvá; vagy
- b) amelyet valamely UN típusból egy másik UN típusúvá alakítottak át.

Az átalakított nagycsomagolásokra az ADR ugyanazon követelményei vonatkoznak, mint amelyeket az azonos típusú, új nagycsomagolásokra kell alkalmazni (lásd még a gyártási típus meghatározását a 6.6.5.1.2 pontban).

Az **ismételten felhasznált nagycsomagolás** újratöltésre szánt nagycsomagolás, amelyet megvizsgáltak és minden olyan sérüléstől mentesnek találtak, amely befolyásolná a teljesítőképességi vizsgálatok elviselését; a fogalom kiterjed azokra a nagycsomagolásokra is, amelyeket azonos vagy hasonló összeférhetőségű termékkel töltenek meg ismételten és a termék feladója által ellenőrzött elosztási láncban szállítanak;

Nagykonténer: lásd *konténer*;

Nagyméretű csomagolóeszköz (IBC): a 6.1 fejezetben nem említett, merev vagy hajlékony falú, szállítható csomagolóeszköz, amelyek

- a) űrtartalma
 - i) nem haladja meg a 3 m³-t a II és a III csomagolási csoportba tartozó, szilárd és folyékony anyagok esetében;
 - ii) nem haladja meg az 1,5 m³-t az I csomagolási csoportba tartozó, szilárd anyagok esetében, ha azok hajlékony falú, merev falú műanyag, összetett, papírlemez vagy fa IBC-kbe vannak csomagolva;
 - iii) nem haladja meg a 3 m³-t az I csomagolási csoportba tartozó, szilárd anyagok esetében, ha azok fém IBC-kbe vannak csomagolva;
 - iv) nem haladja meg a 3 m³-t a 7 osztály radioaktív anyagai esetében;
- b) gépi mozgásra alkalmas kivitelű;
- c) a szállítás és kezelés során fellépő erőhatásoknak oly módon áll ellen, mint azt a 6.5 fejezet szerinti próbák meghatározzák (lásd még *fa IBC, fém IBC, hajlékony falú IBC, merev falú műanyag IBC, összetett IBC műanyag belső tartállyal és papírlemez IBC*).

Megjegyzés: 1. A 6.7 fejezet előírásainak megfelelő mobil tartányok, ill. a 6.8 fejezet előírásainak megfelelő tankkonténerek nem tekinthetők IBC-knek.

2. A 6.5 fejezet előírásainak megfelelő IBC-k az ADR értelmében nem tekinthetők konténereknek.

Az **átalakított IBC** olyan fém, merev falú műanyag vagy összetett IBC,

- a) amelyet nem UN típusból alakítottak át UN típusúvá; vagy
- b) amelyet valamely UN típusból egy másik UN típusúvá alakítottak át.

Az átalakított IBC-kre az ADR ugyanazon követelményei vonatkoznak, mint amelyeket az azonos típusú, új IBC-kre kell alkalmazni (lásd még a gyártási típus meghatározását a 6.5.6.1.1 pontban).

A **javitott IBC** olyan fém, merev falú műanyag vagy összetett IBC, amely ütődés vagy bármilyen más ok (pl. korrózió, ridegedés, a gyártási típushoz képest gyengült ellenállóképesség) miatt kijavítottak, hogy megegyezzen a gyártási típussal és képes legyen a gyártási típus vizsgálatok elviselésére. Az összetett IBC-k merev falú műanyag belső tartályának a cseréje ugyanazon gyártó eredeti gyártási típusa szerinti belső tartályra az ADR értelmében az IBC javításának minősül. A merev falú IBC-k rendszeres karbantartása azonban nem minősül javításnak. A merev falú műanyag IBC testeken és az összetett IBC-k belső tartályán nem végezhető javítás. A hajlékony falú IBC-k csak az illetékes hatóság engedélyével javíthatók;

A **hajlékony falú IBC rendszeres karbantartása** a hajlékony falú, műanyag vagy textilszövet IBC-ken a következő, rendszeresen elvégzett munkákat jelenti:

- a) tisztítás; vagy
- b) az IBC szerves részét nem képező alkotóelemek, pl. különálló bélések és zárószalagok cseréje a gyártó eredeti előírásainak megfelelővel;

amennyiben ez az IBC árumegtartó funkcióját nem befolyásolja kedvezőtlenül, ill. az IBC gyártási típusát nem változtatja meg;

A **merev falú IBC rendszeres karbantartása** a fém, merev falú műanyag és összetett IBC-ken a következő, rendszeresen elvégzett munkákat jelenti:

- a) tisztítás;
- b) a zárószervezetek (beleértve a hozzátartozó tömítéseket) vagy az üzemi szerelvények eltávolítása és visszahelyezése vagy a gyártó eredeti előírásainak megfelelővel való cseréje, feltéve, hogy az IBC tömörségét ellenőrzik; vagy
- c) a veszélyes áru megtartására vagy az ürítési nyomás fenntartására közvetlenül nem szolgáló szerkezeti szerelvények kijavítása (pl. a tartólábak, emelő tartozékok helyreigazítása), hogy megegyezzenek a gyártási típussal, amennyiben ez az IBC megtartó funkcióját nem befolyásolja;

Nagypalack: szállításra használt nyomástartó tartály varrat nélküli vagy kompozit kivitelben, 150 liternél nagyobb, de legfeljebb 3000 liter űrtartalommal;

NAÜ: Nemzetközi Atomenergia Ügynökség, lásd **IAEA**;

Nettó robbanóanyag tömeg (NEM): a robbanó anyag csomagolóeszköz, burkolat, ház, stb. nélküli össztömege. (A nettó robbanóanyag mennyiség (NEQ), a nettó robbanóanyag tartalom (NEC) vagy a nettó robbanóanyag súly (NEW) gyakran ugyanebben az értelemben használatos);

Neutronsugárzás detektor: a neutronsugárzást érzékelő készülék. A készülékben a neutron-sugárzást mérhető elektromos jellé átalakító, légmentesen zárt elektroncső gázt tartalmazhat;

Ny

Nyitott jármű: olyan jármű, amelynek rakfelülete csupasz, vagy csak oldalfalakkal és hátsó fallal van ellátva;

Nyitott konténer: lásd **konténer**;

Nyitott mélyhűtő tartály: szállításra használt, hőszigetelt tartály mélyhűtött, cseppfolyósított gázokhoz, amelyet a mélyhűtött, cseppfolyósított gáz folyamatos szellőztetésével atmoszferikus nyomáson tartanak;

Nyomástartó tartály: gyűjtőfogalom, amelyhez a palackok, a nagypalackok, a gázhordók, a zárt mélyhűtő tartályok, a fémidrid-tárolórendszerek, a palackkötegek és kármentő nyomástartó tartályok tartoznak;

O

„Offshore” ömlesztettáru-konténer: olyan többször használható ömlesztettáru-konténer, amelyet speciálisan nyílt tengeri létesítményekhez, létesítményektől, ill. létesítmények közötti szállításra terveztek. Az „offshore” ömlesztettáru-konténert a nyílt tengeren kezelt „offshore” konténerekre vonatkozó jóváhagyási útmutató szerint kell tervezni és gyártani, amit a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO) MSC/Circ.860 dokumentuma tartalmaz;

Orsó (az 1 osztályban): műanyagból, fából, papírlapból, fémből vagy egyéb alkalmas anyagból készített eszköz központi tengellyel és a tengely mindkét végén oldalsó tárcsával vagy anélkül. Az anyagok és tárgyak a tengely köré tekereshetők és azokat az oldalsó tárcsák tarthatják meg;

Ö

ÖBH: lásd *öngyorsuló bomlási hőmérséklet*;

Ömlesztettáru-konténer: olyan megtartó rendszer (beleértve mindenfajta bélést és bevonatot), amely a vele közvetlenül érintkező szilárd anyag szállítására szolgál. A csomagolóeszközök, IBC-k, nagycsomagolások és tartányok nem tartoznak ide.

Az ömlesztettáru-konténer

- tartós jellegű és ennek megfelelően elég szilárd ahhoz, hogy ismételten felhasználható legyen;
- kifejezetten úgy van kialakítva, hogy megkönnyítse az áruknak egy vagy több szállító eszközzel – a rakomány megbontása nélkül – történő szállítását;
- a könnyű kezelhetőséget lehetővé tevő elemekkel van ellátva;
- befogadóképessége legalább 1,0 m³.

Ömlesztettáru-konténer lehet pl. konténer, „offshore” ömlesztettáru-konténer, billenőputony, ömlesztettáru-siló, cserefelépítmény, konténerteknő, görgős konténer, a jármű rakodótere;

Megjegyzés: *Ez a meghatározás csak a 6.11 fejezet követelményeinek megfelelő ömlesztettáru-konténerekre vonatkozik.*

Hajlékonyfalú ömlesztettáru-konténer: olyan hajlékonyfalú konténer, melynek befogadóképessége legfeljebb 15 m³, a fogalomba beletartozik a bélés, az üzemi és a kezelő szerelvények is;

Ponyvás ömlesztettáru-konténer: olyan nyitott tetejű ömlesztettáru-konténer, amelynek fenékrésze (beleértve a garatszerű fenék kialakítást is), oldal- és homlokfalai merevek, és hajlékony „eszközzel” van lefedve;

Zárt ömlesztettáru-konténer: olyan teljesen zárt ömlesztettáru-konténer, amelynek teteje, oldal- és homlokfalai, ill. padlója (beleértve a garatszerű fenék kialakítást is) merev. E fogalomba beletartoznak a nyitható tetejű, oldal- és homlokfalú ömlesztettáru-konténerek is, ha a szállítás alatt zárva tarthatók. A zárt ömlesztettáru-konténereken lehetnek olyan nyílások, amelyek lehetővé teszik a gőzök és gázok, ill. a szabad levegő kicserélődését, azonban normális szállítási körülmények között megakadályozzák a szilárd anyag tartalom kiszabadulását, valamint a csapadék és a fröccsenő víz bejutását;

Ömlesztett szállítás: csomagolatlan szilárd anyagok vagy tárgyak szállítása járművön, konténerben vagy ömlesztettáru-konténerben. A fogalom nem vonatkozik sem a csomagolt árukra (küldeménydarabokra), sem a tartányban szállított anyagokra;

Öngyorsuló bomlási hőmérséklet (ÖBH): az a legalacsonyabb hőmérséklet, amelynél a szállítás során használt csomagolóeszközben, IBC-ben vagy tartányban levő anyagnál öngyorsuló bomlás következhet be. Az ÖBH meghatározására vonatkozó követelményeket és a zárt térben történő hevítés hatását a Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv II. része tartalmazza. [Az öngyorsuló bomlási hőmérséklet (ÖBH) a francia temperature de decomposition auto-accélération (TDAA), ill. az angol self-accelerating decomposition temperature (SADT) magyar megfelelője.];

Öngyorsuló polimerizálódási hőmérséklet (ÖPH): az a legalacsonyabb hőmérséklet, amelynél a szállításra feladott csomagolóeszközben, IBC-ben vagy tartányban levő anyagnál polimerizáció következhet be. Az ÖPH-t a „Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv” II. rész 28. bekezdése önreaktív anyagok öngyorsuló bomlási hőmérsékletére vonatkozó vizsgálati eljárása szerint kell meghatározni. [Az öngyorsuló polimerizálódási hőmérséklet (ÖPH) a francia temperature de polymérisation auto-accélération (TPAA), ill. az angol self-accelerating polymerization temperature (SAPT) magyar megfelelője.];

ÖPH: lásd *Öngyorsuló polimerizálódási hőmérséklet*;

Összetett IBC műanyag belső tartállyal: olyan IBC, amely merev külső burkolatot képező vázszerkezetből áll, amely a műanyag belső tartályt, valamint a megfelelő üzemi és

szerkezeti szerelvényeket veszi körül. Kialakítása olyan, hogy a belső tartály és a külső burkolat összeszerelve szétválaszthatatlan egységet képez és így töltik, tárolják, szállítják vagy ürítik;

Megjegyzés: A „műanyag” az összetett IBC-knél a belső tartállyal kapcsolatosan használva az egyéb polimer anyagokat, mint pl. a gumit is jelenti.

Összetett csomagolóeszköz: külső csomagolásból és belső tartályból álló csomagolóeszköz, amely úgy van kialakítva, hogy a külső csomagolás és a belső tartály egységes csomagolóeszközt alkot. Ez a csomagolóeszköz, ha egyszer már összeállították, szétválaszthatatlan marad, így töltik, raktározzák, szállítják és ürítik;

Megjegyzés: Az összetett csomagolás „belső tartály”-a nem tévesztendő össze a kombinált csomagolás „belső csomagolás”-ával. Például egy 6HA1 típusú összetett (műanyag) csomagolóeszköz belső része egy ilyen belső tartály, mivel ezt a szokásos körülmények között nem arra van kialakítva, hogy külső csomagolás nélkül befogadó funkciót lásson el, és így nem belső csomagolás. Ahol az „összetett csomagolás” kifejezés után zárójelben egy anyag megnevezés áll, az a belső tartályra utal.

P

Palack: legfeljebb 150 liter űrtartalmú, szállításra használt, nyomástartó tartály (lásd még *palackköteg*);

Palackköteg: szállításra használt, szerkezeti egységbe épített palackok, amelyek egymással gyűjtőcsővel vannak összekötve és szilárdan egymáshoz vannak erősítve. A palackok együttes űrtartalma legfeljebb 3000 liter lehet, a 2 osztály mérgező (a 2.2.2.1.3 pont szerint T betűvel kezdődő csoportba tartozó) gázainak szállítására használt palackkötegek űrtartalma azonban legfeljebb 1000 liter lehet;

Papírlemez IBC: papírlemez testből különálló fenékkal és tetővel vagy anélkül, szükség esetén béléssel (de nem belső csomagolással), és megfelelő szerkezeti és üzemi szerelvényekből álló IBC;

Ponyvás jármű: a felrakott áru védelme érdekében ponyvával ellátott nyitott jármű;

Ponyvás konténer: lásd *konténer*;

Ponyvás ömlesztettáru-konténer: lásd *ömlesztettáru-konténer*;

Portömör csomagolóeszköz: olyan csomagolóeszköz, amely nem engedi át a szilárd tartalmat, beleértve a szállítás alatt keletkező finom szilárd anyagot is;

Próbanyomás: az üzembe helyezés előtti, ill. az időszakos vizsgálat alkalmával végzett nyomáspróba során kifejtett nyomás (lásd még *legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás)*, *tervezési nyomás*, *töltési nyomás* és *ürítési nyomás*);

Megjegyzés: A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.

R

Radioaktív tartalom (radioaktív anyagok szállításánál): a csomagolásban együtt levő radioaktív anyag bármely szennyezett vagy felaktivált szilárd vagy folyékony anyaggal és gázzal;

Referencia acél: a 370 N/mm² szakítószilárdságú és 27% szakadási nyúlású acél;

Rekesz: rácsos kialakítású (nem teljes falú) külső csomagolóeszköz;

RID: a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat (RID), amely a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény (COTIF) C Függeléke;

Robbanóanyag előállító mobil egység (MEMU): olyan egység (vagy olyan egységgel fel-

szerelt jármű), amely arra szolgál, hogy nem robbanóanyagok közé tartozó veszélyes árukból robbanóanyagot állítsanak vele elő és azt közvetlenül a felhasználás helyére (a robbantólyukba) juttassák. Az egység különféle tartányokat, ömlesztettáru-konténereket, a munkafolyamathoz tartozó felszereléseket, valamint szivattyúkat, keverő és adagoló berendezést, ill. egyéb szükséges felszerelést tartalmazhat. A MEMU-nak lehet olyan különleges raktere is, amelyben robbanóanyagot tartalmazó küldeménydarabok vannak;

Megjegyzés: *Annak ellenére, hogy a MEMU meghatározásában szerepel az, hogy robbanóanyagot állítsanak elő vele és azt közvetlenül a felhasználás helyére juttatják, a MEMU-ra vonatkozó követelmények csak a vele való szállításra vonatkoznak és nem az említett tevékenységekre.*

Rögzített tartány: szerkezetileg tartósan a járműre szerelt, legalább 1000 liter befogadó-képességű tartány (a jármű ily módon tartányjárművé válik) vagy egy ilyen jármű alvázának elválaszthatatlan részét képező tartány;

S

Sugárzás érzékelő rendszer: olyan készülék, amelyben alkatrészként sugárzásdetektor(ok) van(nak);

Sugárzási szint (radioaktív anyagok szállításánál): a megfelelő sugárzásra vonatkozó dózisteljesítmény millisievert per óra vagy mikrosievert per óra egységben megadva;

Sűrített földgáz (CNG): az UN 1971 tétel alá sorolt, magas metántartalmú sűrített földgáz;

Sz

Szabályozási hőmérséklet: az a legmagasabb hőmérséklet, amelyen a szerves peroxid vagy az önreaktív anyag biztonságosan szállítható;

Szállítás: a veszélyes áru helyváltoztatása, beleértve a közlekedési okokból történő megállásokat, ill. minden olyan, közlekedési szempontból szükségessé vált időszakot a helyváltoztatás előtt, alatt és után, amely alatt a veszélyes áru a járműben, tartányban vagy konténerben van.

Ez a fogalom kiterjed a veszélyes áruk átmeneti tárolására is a közlekedési ágak, ill. a közlekedési eszközök cseréjénél (átrakásnál), azzal a feltétellel, hogy az áru átvételének és kiszolgáltatásának helyét feltüntető fuvarokmányt kérésre bemutatják, ill. a küldeménydarabokat vagy a tartányokat nem nyitják fel, kivéve, ha az illetékes hatóságok ellenőrzik;

Szállítási mutatószám (Transport index, TI) küldeménydarabhoz, egyesítőcsomagoláshoz, konténerhez vagy csomagolatlan LSA-I vagy SCO-I küldeményhez (radioaktív anyagok szállításánál): olyan szám, amelyet a besugárzás korlátozására használnak;

Szállító: az a vállalkozás, amely a szállítási műveletet végrehajtja, akár fuvarozási szerződés alapján, akár anélkül;

Szállítóegység: olyan gépjármű, amelyhez nincs pótkocsi kapcsolva, vagy gépjárműből és a hozzákapcsolt pótkocsiból álló járműszerelvény;

Szállítóeszköz (közúti vagy vasúti szállításnál): közúti jármű vagy vasúti kocsi;

Szerkezeti acél: a 360...440 N/mm² közötti legkisebb szakítószilárdságú acél;

Megjegyzés: *A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.*

Szerkezeti szerelvény:

- a) tartányjármű vagy leszerelhető tartány esetében a tartány külső vagy belső erősítő- és rögzítő-, védő- vagy stabilizáló-elemei;
- b) tankkonténer esetében a tartány külső vagy belső erősítő- és rögzítő-, védő- vagy

stabilizáló-elemei;

- c) battériás jármű vagy MEG-konténer elemei esetében a tartány vagy a tartály külső vagy belső erősítő- és rögzítő-, védő- vagy stabilizáló-elemei;
- d) hajlékony falú IBC-eket kivéve, minden más IBC típusnál a test erősítő-, rögzítő-, kezelő-, védő- vagy stabilizáló-elemei (beleértve a belső műanyag tartállyal rendelkező összetett IBC-k esetében a rakodólap alapot is);

Megjegyzés: A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.

Szilárd anyag:

- a) amelynek olvadáspontja vagy olvadás kezdőpontja 101,3 kPa nyomáson 20 °C-nál magasabb; vagy
- b) az ASTM D 4359-90 vizsgálati módszerrel meghatározva nem folyékony, vagy a 2.3.4 szakaszban leírt folyékonyság meghatározási vizsgálat (penetrométer eljárás) kritériumai szerint pasztaszerű;

T

Tálca (az 1 osztályban): fém, műanyag, papírlemez vagy más alkalmas anyagú lemez, amelyet a belső, a köztes vagy a külső csomagolásba helyeznek és azokba szorosan illeszkedik. A tálca felülete lehet alakos, hogy a csomagolások vagy tárgyak beültethetők, szilárdan rögzíthetők és egymástól elválaszthatók legyenek;

Tankkonténer: gáz alakú, folyékony, porszerű vagy szemcsés anyagok szállítására használt, a konténer meghatározásnak megfelelő szállítóeszköz, amely a tartányból és szerelvényeiből áll, beleértve azokat a szerelvényeket is, amelyek lehetővé teszik a tankkonténer helyváltoztatását egyensúlyhelyzete jelentős megváltoztatása nélkül; amennyiben a 2.2.2.1.1 pontban meghatározott gázok szállítására használják, 450 liternél nagyobb befogadóképességű;

Megjegyzés: A 6.5 fejezet előírásainak megfelelő IBC-k nem tekinthetők tankkonténereknek.

Tankkonténer vagy mobil tartány üzemben tartója: az a vállalkozás, amelynek a nevében a tankkonténert vagy a mobil tartányt nyilvántartásba vették;

Tartály (az 1 osztályban): köztes vagy belső csomagolásként használt láda, palack, hordó, kanna, doboz és hüvely, beleértve mindenféle zárószervezetüket;

Tartály: anyagok vagy tárgyak befogadására vagy tartására alkalmas befogadódény, beleértve mindenfajta zárószervezetét is. Ez a meghatározás a tartányokra nem vonatkozik (lásd még *belső tartály, gázpatron, mélyhűtő tartály, merev belső tartály és nyomástartó tartály*);

Tartány: maga a tartányköpeny, beleértve annak üzemi és szerkezeti szerelvényeit. Ahol a tartány szó önmagában szerepel, tankkonténert, mobil tartányt, leszerelhető tartányt vagy rögzített tartányt jelent az ebben a szakaszban szereplő meghatározás szerint, ill. olyan tartányt, amely a battériás jármű vagy a MEG-konténer elemét képezi (lásd még leszerelhető tartány, MEG-konténer, mobil tartány és rögzített tartány);

Megjegyzés: A mobil tartányokra lásd a 6.7.4.1 bekezdést.

Tartány, ill. tartánykamra befogadóképessége (úrtartalma): a tartány, ill. tartánykamra teljes belső térfogata, literben vagy m³-ben kifejezve. Ha a tartányt, ill. tartánykamrát az alakja vagy a szerkezeti kialakítása miatt nem lehet teljesen feltölteni, akkor a töltési fok meghatározásánál és a tartány jelölésénél a csökkentett befogadóképességet kell alapul venni;

Tartányjármű: a folyadékok, gáz halmazállapotú, porszerű vagy szemcsés anyagok szállítására használt, egy vagy több rögzített tartánnyal felszerelt jármű. A tartányjármű magán a

járművön vagy az azt helyettesítő futómű-elemeknél kívül egy vagy több tartányból, szerelvényeikből és a tartányokat a járműhöz vagy a futómű-elemekhez csatlakoztató alkatrészekből áll;

Tartányköpeny (tartányoknál): a tartány azon része, amely a szállítandó anyag megtartására szolgál, beleértve a nyílásokat és zárószervezeteiket, de kizárva az üzemi szerelvényeket és a külső szerkezeti szerelvényeket;

Megjegyzés: *A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.*

Tartányos cserefelépítmény: a tartányos cserefelépítmény tankkonténernek tekintendő;

Tartány-vizsgálókönyv (gépkönyv): olyan dokumentáció, amely tartalmazza a tartányra, battériás járműre, ill. MEG-konténerre vonatkozóan az összes fontos műszaki adatot, mint például a 6.8.2.3, a 6.8.2.4 és a 6.8.3.4 bekezdésben említett bizonyítványokat, ill. tanúsítványokat;

Teljes rakomány: egyetlen feladótól származó rakomány, amely részére egy jármű vagy nagykonténer kizárólagos használatra van fenntartva, és amelynek be- és kirakását a feladó vagy a címzett utasításai szerint végzik;

Megjegyzés: *Radioaktív anyagoknál a megfelelő kifejezés a kizárólagos használat.*

Tervezési élettartam: kompozit palackoknál és nagypalackoknál az a leghosszabb élettartam (években kifejezve), amelyre a palackot, ill. nagypalackot a vonatkozó szabvány szerint tervezték és jóváhagyták;

Tervezési nyomás: a próbanyomással legalább egyenlő elméleti nyomás, amely a szállított anyag veszélyességi foka szerint kisebb vagy nagyobb mértékben meghaladhatja az üzemi nyomást. A tervezési nyomás csak a tartány falvastagságának meghatározására való a külső és belső erősítőelemek figyelembevétele nélkül (lásd még *legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás)*, *próbanyomás*, *töltési nyomás* és *ürítési nyomás*);

Megjegyzés: *A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.*

Test (az összetett IBC-eket kivéve minden más IBC típusnál): maga a tartály, beleértve a nyílásokat és azok zárószervezeteit, de kizárva az üzemi szerelvényeket;

Többeleemes gázkonténer (MEG-konténer): olyan szállítóeszköz, amelynek egymással gyűjtőcsővel összekötött és vázra szerelt elemei vannak. A következő elemek tekinthetők a többeleemes gázkonténer elemeinek: palackok, nagypalackok, gázhordók, palackkötegek és a 2.2.2.1.1 pontban meghatározott gázok szállítására készült, 450 liternél nagyobb befogadóképességű tartányok;

Megjegyzés: *Az UN MEG-konténerekre lásd a 6.7 fejezetet.*

Töltési fok: a gáz tömegének és a felhasználásra kész nyomástartó tartályt teljesen kitöltő víz tömegének aránya 15 °C-on;

Töltési nyomás: az a legnagyobb nyomás, amely a tartányban a nyomás alatti töltéskor ténylegesen fellép (lásd még *legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás)*, *próbanyomás*, *tervezési nyomás* és *ürítési nyomás*);

Töltő: az a vállalkozás, amely a veszélyes árut tartányba (tartányjárműbe, leszerelhető tartányba, mobil tartányba vagy tankkonténerbe), battériás járműbe vagy MEG-konténerbe tölti, ill. az ömlesztett veszélyes árut járműbe, nagykonténerbe vagy kiskonténerbe rakja;

Tömörégi próba: tartányok, csomagolóeszközök vagy IBC-k, szerelvények és záró-szerkezetek szivárgásmentességének meghatározására szolgáló vizsgálat;

Megjegyzés: *A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.*

Transport index (TI): lásd *szállítási mutatószám (TI)*

Túlnyomásos gázpatron: lásd *aeroszol vagy aeroszol csomagolás*;

U

UIC: Union Internationale des Chemins de Fer (Nemzetközi Vasútegylet), (UIC, 16 rue Jean Rey, F-75015 Paris, France);

UNECE: United Nations Economic Commission for Europe (ENSZ Európai Gazdasági Bizottság), (UNECE, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland);

UN szám (azonosító szám): az anyagok és tárgyak négyjegyű azonosító száma, amely az „ENSZ Minta Szabályzat”-ből származik;

Ü

Üritési nyomás: az a legnagyobb nyomás, amely a tartányban a nyomás alatti üritéskor ténylegesen fellép (lásd még *legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás)*, *próbanyomás*, *tervezési nyomás* és *töltési nyomás*);

Üzemanyagcella: olyan elektrokémiai eszköz, amely az üzemanyag kémiai energiáját elektromos energiává, hővé és reakciótermékké alakítja át;

Üzemanyagcellás motor: berendezések meghajtására szolgáló eszköz, amely az üzemanyagcellából, annak üzemanyag ellátójából – függetlenül attól, hogy az vele egybeépített vagy különálló –, valamint a funkciója ellátásához szükséges tartozékokból áll;

Üzemi nyomás: a sűrített gáz állandósult nyomása a megtöltött nyomástartó tartályban 15 °C referencia hőmérsékleten;

Megjegyzés: Tartányokra lásd a legnagyobb üzemi nyomás (túlnyomás) fogalmát.

Üzemi szerelvények:

- tartányoknál a töltő- és üritő-, a szellőző-, a biztonsági, a fűtő- és hőszigetelő berendezések, adalékoló berendezés, valamint a mérőeszközök;
- battériás jármű vagy MEG-konténer elemeinél a töltő-, üritő- és biztonsági berendezések, az összekötő csövek, valamint a mérőeszközök;
- IBC-kenél a töltő- és üritő-, a nyomáscsökkentő-, szellőző-, a fűtő- és hőszigetelő-berendezések, valamint a mérőeszközök;

Megjegyzés: A mobil tartányokra lásd a 6.7 fejezetet.

V

Vákuum-szelep: nyomáskülönbség hatására automatikusan működésbe lépő, rugóterhelésű szerkezet, amelynek feladata a nem megengedett vákuum kialakulásának megakadályozása a tartányban;

Vállalat: lásd *vállalkozás*;

Vállalkozás: a természetes személy vagy jogi személy, függetlenül attól, hogy folytat-e jövedelemszerző tevékenységet; a jogi személyiség nélküli társaság vagy személyek társulása, függetlenül attól, hogy folytat-e jövedelemszerző tevékenységet; a hivatalos testületet, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e jogi személyiséggel, vagy hogy jogi személyiséggel rendelkező hatóságtól függ-e;

Védett IBC (fém IBC-nél): az ütközéssel szembeni kiegészítő védelemmel ellátott IBC, ez a védelem lehet pl. többrétegű (szendvicsszerkezetű) vagy kettős falú konstrukció vagy fémrácsos vázszerkezet;

Veszélyes áruk: olyan anyagok és tárgyak, amelyek szállítását az ADR tiltja vagy csak feltételekkel engedi meg;

Veszélyes reakció:

- a) égés és/vagy jelentős hőfejlődés;
- b) gyúlékony, fojtó hatású, gyújtó hatású (oxidáló) és/vagy mérgező gázok fejlődése;
- c) maró anyagok képződése;
- d) vegyileg nem állandó anyagok képződése; vagy
- e) veszélyes nyomásnövekedés (csak tartányoknál);

Vész hőmérséklet: az a hőmérséklet, amelynél a hőmérséklet-szabályozás megszűnése esetén a vészhelyzeti eljárásokat alkalmazni kell;

Visszaforgatott műanyag: használt ipari csomagolóeszközökből visszanyert anyag, melyet új csomagolóeszközzé való feldolgozásához megtisztítanak és előkészítenek;

Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv: az ENSZ „Ajánlások a veszélyes áruk szállítására, Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv” hatodik javított kiadása (ST/SG/AC.10/11/Rev.6 dokumentum);

Vizsgáló szervezet: az illetékes hatóság által elismert, független vizsgáló szervezet;

Z

Záró szerkezet: a tartály nyílását záró szerkezet;

Zárt konténer: lásd *konténer*;

Zárt ömlesztettáru-konténer: lásd *ömlesztettáru-konténer*;

Zs

Zsák: papírból, műanyag fóliából, textilből, szövött anyagból vagy más alkalmas anyagból készült hajlékony csomagolóeszköz.

1.2.2 Mértékegységek

1.2.2.1 Az ADR-ben a következő mértékegységek^{a)} alkalmazhatók

Fizikai mennyiség	SI-egység ^{b)}		Egyéb engedélyezett mértékegység		A mértékegységek közötti arány		
	neve	jele	neve	jele			
Hosszúság	méter	m	–	–			
Terület, felület	négyzetméter	m ²	–	–			
Térfogat	köbméter	m ³	liter	l ^{c)}	1 l = 10 ⁻³ m ³		
Idő	másodperc	s	perc óra nap	min h d	1 min = 60 s 1 h = 3600 s 1 d = 86 400 s		
Tömeg	kilogramm	kg	gramm tonna	g t	1 g = 10 ⁻³ kg 1 t = 10 ³ kg		
Sűrűség	–	kg/m ³	–	kg/l	1 kg/l = 10 ³ kg/m ³		
Hőmérséklet	kelvin	K	Celsius-fok	°C	0 °C = 273,15 K		
Hőmérséklet-különbség	kelvin	K	Celsius-fok	°C	1 °C = 1K		
Erő	newton	N	–	–	1 N = 1 kg·m/s ²		
Nyomás	Pascal	Pa	bar	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa 1 Pa = 1 N/m ²		
Mechanikai feszültség	–	N/m ²	–	N/mm ²	1 N/mm ² = 1 MPa		
Munka Energia Hőmennyiség	joule	J	kilowattóra elektronvolt	kWh eV	1 kWh = 3,6 MJ 1 J = 1 N·m = 1 W·s 1 eV = 0,1602·10 ⁻¹⁸ J		
Teljesítmény			watt	W	–	–	1 W = 1 J/s = 1 N·m/s
Kinematikai viszkozitás			–	m ² /s	–	mm ² /s	1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
Dinamikai viszkozitás	–	Pa·s	–	mPa·s	1 mPa·s = 10 ⁻³ Pa·s		
Aktivitás	becquerel	Bq	–	–	–		
Dózisegyenérték	sievert	Sv	–	–	–		

a) A korábbi, már nem törvényes mértékegységekkel adott mennyiség értékek törvényes mértékegységű értékre való átszámításához a következő kerekített értékeket kell alkalmazni:

Erő:

$$1 \text{ kg} = 9,807 \text{ N}$$

$$1 \text{ N} = 0,102 \text{ kg}$$

Mechanikai feszültség:

$$1 \text{ kg/mm}^2 = 9,807 \text{ N/mm}^2$$

$$1 \text{ N/mm}^2 = 0,102 \text{ kg/mm}^2$$

Nyomás:

$$1 \text{ Pa} = 1 \text{ N/m}^2 = 10^{-5} \text{ bar} = 1,02 \cdot 10^{-5} \text{ kg/cm}^2 = 0,75 \cdot 10^{-2} \text{ Torr}$$

$$1 \text{ bar} = 10^5 \text{ Pa} = 1,02 \text{ kg/cm}^2 = 750 \text{ Torr}$$

$$1 \text{ kg/cm}^2 = 9,807 \cdot 10^4 \text{ Pa} = 0,9807 \text{ bar} = 736 \text{ Torr}$$

$$1 \text{ Torr} = 1,33 \cdot 10^2 \text{ Pa} = 1,33 \cdot 10^{-3} \text{ bar} = 1,36 \cdot 10^{-3} \text{ kg/cm}^2$$

Munka, energia, hőmennyiség:

$$1 \text{ J} = 1 \text{ N}\cdot\text{m} = 0,278 \cdot 10^{-6} \text{ kWh} = 1,102 \text{ kg}\cdot\text{m} = 0,239 \cdot 10^{-3} \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kWh} = 3,6 \cdot 10^6 \text{ J} = 367 \cdot 10^3 \text{ kg}\cdot\text{m} = 860 \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kg}\cdot\text{m} = 9,807 \text{ J} = 2,72 \cdot 10^{-6} \text{ kWh} = 2,34 \cdot 10^{-3} \text{ kcal}$$

$$1 \text{ kcal} = 4,19 \cdot 10^3 \text{ J} = 1,16 \cdot 10^{-3} \text{ kWh} = 427 \text{ kg}\cdot\text{m}$$

Teljesítmény:

$$1 \text{ W} = 0,102 \text{ kg}\cdot\text{m/s} = 0,86 \text{ kcal/h}$$

$$1 \text{ kg}\cdot\text{m/s} = 9,807 \text{ W} = 8,43 \text{ kcal/h}$$

$$1 \text{ kcal/h} = 1,16 \text{ W} = 0,119 \text{ kg}\cdot\text{m/s}$$

Kinematikai viszkozitás:

$$1 \text{ m}^2/\text{s} = 10^4 \text{ St (stokes)}$$

$$1 \text{ St} = 10^{-4} \text{ m}^2/\text{s}$$

Dinamikai viszkozitás:

$$1 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 1 \text{ N}\cdot\text{s/m}^2 = 10 \text{ P (poise)} = 0,102 \text{ kg}\cdot\text{s/m}^2$$

$$1 \text{ P} = 0,1 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 0,1 \text{ N}\cdot\text{s/m}^2 = 1,02 \cdot 10^{-2} \text{ kg}\cdot\text{s/m}^2$$

$$1 \text{ kg}\cdot\text{s/m}^2 = 9,807 \text{ Pa}\cdot\text{s} = 9,807 \text{ N}\cdot\text{s/m}^2 = 98,07 \text{ P}$$

b) A Nemzetközi mértékegységrendszer (SI) az Általános Súly- és Mértékügyi Értekezlet határozatainak eredménye (Cím: Pavillon de Breteuil, Parc de St-Cloud, F-92 310 Sèvres).

c) Írógép használata esetén, ha az „l” szám és az „l” betű nem különböztethető meg, a literre vonatkozó „l” rövidítés helyett az „L” rövidítés is megengedett.

A mértékegységek többszöröseit és törtrészeit a mértékegységek jele elé tett, egy szorzót jelentő, következő prefixumok (SI-prefixumok) egyikével lehet képezni.

Szorzó		A prefixum		
		neve	A prefixum	jele
1 000 000 000 000 000 000 =	10^{18}	trillió	exa	E
1 000 000 000 000 000 =	10^{15}	billiárd	peta	P
1 000 000 000 000 =	10^{12}	billió	tera	T
1 000 000 000 =	10^9	milliárd	giga	G
1 000 000 =	10^6	millió	mega	M
1 000 =	10^3	ezer	kilo	k
100 =	10^2	száz	hekto	h
10 =	10^1	tíz	deka	da
0,1 =	10^{-1}	tized	deci	d
0,01 =	10^{-2}	század	centi	c
0,001 =	10^{-3}	ezred	milli	m
0,000 001 =	10^{-6}	milliomod	mikro	μ
0,000 000 001 =	10^{-9}	milliárdod	nano	n
0,000 000 000 001 =	10^{-12}	billiomod	piko	p
0,000 000 000 000 001 =	10^{-15}	billiárdod	femto	f
0,000 000 000 000 000 001 =	10^{-18}	trilliomod	atto	a

1.2.2.2

Kifejezett ellentétes meghatározás hiányában a „%” az ADR-ben a következőket jelenti:

- szilárd vagy folyékony anyagok keveréke, valamint oldatok és folyadékokkal átitatott szilárd anyagok esetén a keverék, az oldat vagy az átitatott anyag teljes tömegére vonatkoztatott tömeg%-ot;
- sűrített gázkeverékek esetén: ha a töltés nyomásra történik, a térfogatarányt a gázkeverék teljes térfogatának százalékában megadva; vagy ha a töltés tömegre történik, a tömegarányt a gázkeverék teljes tömegének százalékában megadva;
- cseppfolyósított gázkeverék, valamint oldott gázkeverék esetén: a tömegarányt a gázkeverék teljes tömegének százalékában megadva.

1.2.2.3

A tartályokra vonatkozó mindenféle nyomás (pl. próbanyomás, belső nyomás, a biztonsági szelepek nyitónyomása) mindig túlnyomásban van megadva (a légköri nyomáshoz viszonyított túlnyomásban); ezzel szemben a gőznyomás mindig abszolút nyomásban van kifejezve.

1.2.2.4

Ha az ADR töltési fokot ír elő tartályokra vagy tartányokra, ez mindig 15 °C anyag-hőmérsékletre vonatkozik, kivéve, ha más hőmérséklet van megjelölve.

1.3 FEJEZET

A VESZÉLYES ÁRUK SZÁLLÍTÁSÁBAN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK KÉPZÉSE

1.3.1 Hatály és alkalmazási terület

Az 1.4 fejezetben hivatkozott résztvevők által alkalmazott, a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos munkakört ellátó személyeknek feladatukhoz és felelősségükhöz igazodó képzésben kell részesülniük a veszélyes áruk szállítására vonatkozó előírásokból. Az 1.3.2 szakasz szerinti képzést az alkalmazottaknak még a felelősség elvállalása előtt kell megkapniuk; olyan munkakör, amelyre a szükséges képzés még nem történt meg, csak képzett személy közvetlen felügyelete mellett látható el. A veszélyes árukkal kapcsolatos közbiztonsági előírásokról szóló 1.10 fejezet képzési követelményeit is figyelembe kell venni.

Megjegyzés:

1. A biztonsági tanácsadó képzésére e szakasz helyett lásd az 1.8.3 szakaszt .
2. A járművezető képzésére e szakasz helyett lásd a 8.2 fejezetet.
3. A 7 osztályra vonatkozó képzésre lásd az 1.7.2.5 bekezdést is.

1.3.2 A képzés jellege

Az érintett személyek feladatához és felelősségéhez igazodva a következő képzés szükséges:

1.3.2.1 *Általános tájékoztató oktatás*

A személyzetnek ismernie kell a veszélyes áruk szállítására vonatkozó általános előírásokat.

1.3.2.2 *Munkakörre (feladatra) szakosított oktatás*

A személyzetet feladatával és felelősségével arányban álló részletességgel ki kell oktatni a veszélyes áruk szállítására vonatkozó szabályzatok előírásaira.

Ha a veszélyes árut multimodális szállítással továbbítják, a személyzetnek a többi szállítási módra vonatkozó előírásokat is ismernie kell.

1.3.2.3 *Biztonsági képzés*

A személyzetet ki kell oktatni a veszélyes áruk által képviselt veszélyekről és kockázatról azzal arányban, hogy a veszélyes áruk szállításakor, be- vagy kirakásakor bekövetkező bal-eset esetén mekkora a sérülés veszélye, ill. mennyire van kitéve a veszélyes áru hatásának.

Az oktatás célja, hogy a személyzet tudatában legyen a biztonságos árukezelés szabályainak és a veszélyhelyzet elhárítására teendő intézkedéseknek.

1.3.2.4 A képzést ismeretfelújító oktatás keretében rendszeresen ki kell egészíteni az előírásokban történt változásokkal.

1.3.3 Dokumentálás

Az e fejezet szerinti oktatásra vonatkozó iratokat a munkáltatónak meg kell őriznie és kérés esetén a munkavállaló vagy az illetékes hatóság számára hozzáférhetővé kell tenni. Az iratokat a munkáltatónak az illetékes hatóság által meghatározott időtartamig kell megőriznie. Az oktatásra vonatkozó iratokat új munkakör betöltése esetén ellenőrizni kell.

1.4 FEJEZET

A RÉSZTVEVŐK BIZTONSÁGGAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEI

1.4.1 Általános biztonsági előírások

1.4.1.1 A veszélyes áru szállításában résztvevőknek az előrelátható veszély természetének és mértékének megfelelő intézkedéseket kell tenniük, hogy elkerüljék a sérüléseket és károkat, ill. a lehető legkisebbre csökkentsék a következményeket. Az ADR előírásait azonban mindenképpen be kell tartani.

1.4.1.2 Amennyiben olyan közvetlen veszély áll fenn, ami a közbiztonságot veszélyezteti, a résztvevőknek azonnal értesíteniük kell a veszélyhelyzet elhárító szolgálatokat, és rendelkezésükre kell bocsátaniuk azokat az információkat, amelyeket beavatkozásukhoz igényelnek.

1.4.1.3 Az ADR a különböző résztvevőkre háruló kötelezettségeket részletesebben is megadhatja.

Ha egy Szerződő Fél véleménye szerint nem jár a biztonság csökkenésével, a valamely résztvevőre háruló kötelezettségeket belföldi jogszabályaiban átháríthatja egy vagy több másik résztvevőre, feltéve, hogy az 1.4.2 és az 1.4.3 szakaszban felsorolt kötelezettségeknek eleget tesznek. Ezekről az eltérésekről a Szerződő Félnek értesítenie kell az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Titkárságát, amely a Szerződő Felek tudomására hozza.

Az 1.2.1, az 1.4.2 és az 1.4.3 szakaszban a résztvevők és kötelezettségeik meghatározására vonatkozó előírásai nem érintik a belföldi jog jogkövetkezményekre (büntetőjogi, kártérítési felelősség stb.) vonatkozó azon előírásait, amelyek abból fakadnak, hogy a kérdéses résztvevő pl. természetes vagy jogi személy, önálló vállalkozó, munkaadó vagy alkalmazott.

1.4.2 A fő résztvevők kötelezettsége

***Megjegyzés:** 1. Az e szakaszban meghatározott biztonsági kötelezettséggel rendelkező résztvevők közül egy és ugyanazon vállalkozás több résztvevő is lehet. Ugyanígy az egy résztvevőre háruló tevékenységek és az ezekhez tartozó biztonsági kötelezettségek több vállalkozásra is hárulhatnak.*

2. A radioaktív anyagokra lásd még az 1.7.6 szakaszt is.

1.4.2.1 Feladó

1.4.2.1.1 A veszélyes áru feladója csak olyan küldeményt adhat át szállításra, amely megfelel az ADR előírásainak. A feladóra – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) meg kell győződnie arról, hogy a veszélyes áru az ADR-rel összhangban van besorolva és az ADR szerint szállítható;
- b) nyomon követhető módon el kell látnia a szállítót információval és adatokkal, ill. szükség esetén az előírt fuvarokmányokkal és kísérő okmányokkal (jövőhagyások, engedélyek, bejelentések, bizonyítványok stb.), különös tekintettel az 5.4 fejezet és a 3. részben levő táblázatok előírásaira;
- c) csak olyan csomagolóeszközöket, nagycsomagolásokat, IBC-eket és tartányokat (tartány-járműveket, leszerelhető tartányokat, battériás járműveket, MEG-konténereket, mobil tartányokat és tankkonténereket) szabad használnia, amelyek jóvá vannak hagyva és az adott anyag szállítására alkalmasak, ill. el vannak látva az ADR által előírt jelölésekkel;
- d) be kell tartania a feladás módjára és a szállítási korlátozásokra vonatkozó előírásokat;
- e) biztosítania kell, hogy még az üres, tisztítatlan és nem gáztalanított tartányok (tartány-járművek, leszerelhető tartányok, battériás járművek, MEG-konténerek, mobil tartányok és tankkonténerek) ill. az üres, tisztítatlan járművek, az ömlesztett áruhoz használt konténerek az 5.3 fejezet szerint el legyenek látva nagybárcákkal, jelölésekkel és

veszélyességi bárcákkal, továbbá az üres, tisztítatlan tartányok ugyanolyan tömören legyenek zárva, mint megtöltött állapotban.

1.4.2.1.2 Ha a feladó más résztvevők (csomagoló, berakó, töltő stb.) szolgáltatásait veszi igénybe, megfelelő intézkedéseket kell foganatosítania annak biztosítására, hogy a küldemény megfeleljen az ADR előírásainak. Az 1.4.2.1.1 a), b), c) és e) pont esetében azonban a feladó megbízhat a többi résztvevőtől kapott adatokban és információkban.

1.4.2.1.3 Ha a feladó harmadik fél nevében vagy megbízásából jár el, ez utóbbinak a feladót írásban kell tájékoztatnia arról, hogy veszélyes áruval van szó, és rendelkezésére kell bocsátania minden információt és okmányt, amire a feladónak szüksége van kötelezettségei teljesítéséhez.

1.4.2.2 Szállító (fuvarozó)

1.4.2.2.1 A szállítóra (fuvarozóra) – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) meg kell győződnie arról, hogy a szállítandó veszélyes áru az ADR szerint szállítható;
- b) meg kell győződnie arról, hogy a feladó a szállítandó veszélyes árura vonatkozó, az ADR által előírt minden információt a szállítás előtt megadott; az előírt okmányok a szállítóegységen vannak; vagy ha elektronikus adatfeldolgozási (EDP) vagy elektronikus adatátviteli (EDI) technikát használnak írásos dokumentáció helyett, az adatok szállítás alatt oly módon hozzáférhetőek, ami legalább egyenértékű az írásos dokumentációval;
- c) szemrevételezéssel meg kell győződnie arról, hogy sem a járműnek, sem a rakománynak nincs nyilvánvaló hiányossága, nem szivárog, nincs rajta repedés, szükséges berendezései nem hiányoznak stb.;
- d) meg kell győződnie arról, hogy a tartányjármű, battériás jármű, leszerelhető tartány, mobil tartány, tankkonténer vagy MEG-konténer soronkövetkező vizsgálatának határideje még nem járt le;

***Megjegyzés:** A tartányok, a battériás járművek és a MEG-konténerek ezen határidő lejártá után is szállíthatók a 4.1.6.10 bekezdés (nyomástartó tartályokból álló battériás járművek és MEG-konténerek esetén), a 4.2.4.4 bekezdés, a 4.3.2.3.7, a 4.3.2.4.4, a 6.7.2.19.6, a 6.7.3.15.6 és a 6.7.4.14.6 pontok feltételei szerint.*

- e) ellenőriznie kell, hogy a járművek ne legyenek túlterhelve;
- f) meg kell győződnie arról, hogy az 5.3 fejezetben előírt nagybárcák, jelölések és narancssárga táblák a járművön el vannak helyezve;
- g) meg kell győződnie arról, hogy a szállítóegység és a járműszemélyzet számára, ill. az egyes osztályokhoz az írásbeli utasításban előírt eszközök a szállítóegységen vannak.

Az előzőeket – értelemszerűen – a fuvarokmány, ill. a kísérő okmányok alapján, a jármű vagy a konténer, vagy adott esetben a rakomány szemrevételezésével kell végrehajtani.

1.4.2.2.2 Az 1.4.2.2.1 a), b), e) és f) pont esetében azonban a szállító (fuvarozó) megbízhat a többi résztvevőtől kapott információkban és adatokban.

1.4.2.2.3 Ha a szállító (fuvarozó) az 1.4.2.2.1 pont alapján az ADR előírásainak megsértését tapasztalja, akkor a küldeményt mindaddig nem továbbíthatja, amíg az előírások nem teljesülnek.

1.4.2.2.4 Ha a szállítás során olyan szabálytalanságot észlel, amely a szállítás biztonságát veszélyezteti, a küldemény továbbítását – a közlekedés és a küldemény biztonsága, ill. a közbiztonság figyelembevételével – a lehető leghamarabb meg kell szakítani. A szállítás csak akkor folytatható, ha a küldemény megfelel az előírásoknak. Az útvonal hátralevő része szerint illetékes hatóság(ok) azonban engedélyt adhat(nak) a szállítás folytatására.

Amennyiben a szabálytalanság nem szüntethető meg, ill. a szállítás folytatására engedélyt nem adtak, az illetékes hatóságoknak a szükséges hatósági eszközökkel támogatniuk kell a szállítót (fuvarozót). Ugyanez vonatkozik arra az esetre, ha a fuvarozó tájékoztatja hatóságot, hogy a feladó nem közölte vele az áru veszélyességét, és a fuvarozási szerződésekre vonatkozó jogszabályok alapján az árut lerakni, megsemmisíteni vagy ártalmatlanná tenni kívánja.

1.4.2.2.5 (fenntartva)

1.4.2.2.6 A szállítónak (fuvarozónak) a járműszemélyzet részére biztosítania kell az ADR-ben előírt írásbeli utasítást.

1.4.2.3 *Címzett*

1.4.2.3.1 A címzett kötelezettsége az áru átvétele – kivéve, ha az átvétel megtagadására kellő indokkal rendelkezik –, ill. kirakás után ellenőrizni, hogy az őt érintő ADR előírásokat betartották.

1.4.2.3.2 Ha egy konténer esetében az ellenőrzés során az ADR előírásainak megsértését tapasztalják, a címzett csak azután adhatja vissza a konténert a szállítónak (fuvarozónak), miután a szabálytalanságot megszüntették.

1.4.2.3.3 Ha a címzett más résztvevők (kirakó, tisztító, fertőtlenítő helyek stb.) szolgáltatásait is igénybe veszi, akkor megfelelő intézkedéseket kell foganatosítania annak biztosítására, hogy az ADR 1.4.2.3.1 és 1.4.2.3.2 pontja előírásainak megfeleljenek.

1.4.3 *A többi résztvevő kötelezettségei*

A többi résztvevőt, ill. kötelezettségeiket a következő – nem teljes körű – felsorolás tartalmazza. A többi résztvevő kötelezettségei az előző 1.4.1 szakaszból következnek, amennyiben tudatában vannak vagy tudatában kell lenniük, hogy feladataikat az ADR hatálya alá eső szállítási tevékenység részeként végzik.

1.4.3.1 *Berakó*

1.4.3.1.1 A berakóra – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) csak akkor adhatja át az árut a szállítónak (fuvarozónak), ha az az ADR szerint szállítható;
- b) amikor becsomagolt veszélyes árut vagy üres, tisztítatlan csomagolóeszközt ad át szállításra, ellenőriznie kell a csomagolóeszközök sértetlenségét. Nem adhat át olyan küldeménydarabot, amelynek csomagolóeszköze sérült – különösen, ha az nem tömített, szivárog vagy fennáll a veszélyes áru kifolyásának veszélye –, amíg a sérülést ki nem javították; ugyanez vonatkozik az üres, tisztítatlan csomagolóeszközökre is;
- c) be kell tartania a rakodásra és árukezelésre vonatkozó különleges előírásokat;
- d) miután a veszélyes árut konténerbe rakta, be kell tartania az 5.3 fejezet előírásait a nagybárcák, jelölések és narancssárga táblák elhelyezésére;
- e) amikor a küldeménydarabokat berakja, be kell tartania az együvé rakásra vonatkozó tiltásokat, figyelembe véve a járművön vagy nagykonténerben levő, korábban berakott veszélyes árut, valamint az élelmiszerektől, egyéb fogyasztási cikkektől és takarmánytól való elkülönítésre vonatkozó előírásokat.

1.4.3.1.2 Az 1.4.3.1.1. a), d) és e) pont esetében azonban a berakó megbízhat a többi résztvevőtől kapott információkban és adatokban.

1.4.3.2 *Csomagoló*

A csomagolóra – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) be kell tartania a csomagolási és az egybecsomagolási feltételekre vonatkozó előírásokat;
- b) amikor egy küldeménydarabot szállításra előkészít, be kell tartania a küldeménydarabok jelölésére és bárcázására vonatkozó előírásokat.

1.4.3.3 Töltő

A töltőre – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) a tartány megtöltése előtt meg kell győződnie arról, hogy a tartány és szerelvényei kielégítő műszaki állapotban vannak;
- b) meg kell győződnie arról, hogy a tartányjármű, battériás jármű, leszerelhető tartány, mobil tartány, tankkonténer vagy MEG-konténer időszakos vizsgálatának érvényességi ideje még nem járt le;
- c) tartányba csak olyan veszélyes árut tölthet, amelynek szállítására az adott tartány engedélyezve van;
- d) a tartányok töltése során be kell tartania a szomszédos tartány-kamrákban levő veszélyes árukra vonatkozó előírásokat;
- e) a töltés során be kell tartania a betöltendő anyagra engedélyezett legnagyobb töltési fokot vagy űrtartalom literenkénti legnagyobb töltési tömeget;
- f) a tartány megtöltése után ellenőriznie kell, hogy minden zárószerkezet zárt helyzetben van és nincs szivárgás;
- g) biztosítania kell, hogy az általa megtöltött tartány külsején ne maradjon a betöltött anyagból semmilyen veszélyes maradék;
- h) a veszélyes áru szállításra történő előkészítése során biztosítania kell, hogy a nagybárcák, a jelölések, a narancssárga táblák és a bárcák, az 5.3 fejezet szerint el legyenek helyezve a tartányokon, a járműveken és az ömlesztett árut tartalmazó konténereken;
- i) (fenntartva)
- j) meg kell győződnie arról, hogy ömlesztett áru járműbe, ill. konténerbe rakodása során a 7.3 fejezet vonatkozó előírásait betartják.

1.4.3.4 Tankkonténer vagy mobil tartány üzemben tartója

A tankkonténer vagy mobil tartány üzemben tartójára – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak:

- a) biztosítania kell, hogy a gyártásra, a szerelvényekre, a vizsgálatokra és a jelölésre vonatkozó követelményeknek megfeleljenek;
- b) biztosítania kell, hogy a tartányt és szerelvényeit oly módon tartsák karban, ami biztosítja, hogy rendes üzemeltetési körülmények között a tankkonténer vagy a mobil tartány a következő időszakos vizsgálatig kielégíti az ADR előírásait;
- c) soron kívüli ellenőrzést kell végeztetnie, ha a tartány vagy szerelvényei biztonságát javítás, átalakítás vagy baleset csökkentheti.

1.4.3.5 –

1.4.3.6 (fenntartva)

1.4.3.7 Kirakó

1.4.3.7.1 A kirakóra – az 1.4.1 szakasz figyelembevételével – különösen a következő kötelezettségek hárulnak

- a) a fuvarokmányban és a küldeménydarabon, konténeren, tartányon, MEMU-n, MEG-konténeren, ill. járművön levő információk összehasonlításával meg kell győződnie arról, hogy a megfelelő árut rakják ki;
- b) kirakás előtt és alatt ellenőriznie kell, hogy a csomagolóeszközök, a tartány, a jármű vagy a konténer nem sérült-e olyan mértékben, ami akadályozná a kirakási műveletet. Ilyen esetben meg kell győződnie arról, hogy csak a megfelelő intézkedések végrehajtása után rakodnak ki;
- c) a kirakásra és árukezelésre vonatkozó minden előírást be kell tartania;
- d) a tartány, a jármű vagy a konténer kirakása után azonnal
 - i) el kell távolítania minden veszélyes maradékot, ami a kirakási művelet során a tartány, a jármű vagy a konténer külsejére tapadt;
 - ii) gondoskodnia kell a szelepek és a vizsgálónyílások fedelének zárásáról;
- e) biztosítania kell, hogy a járművek, ill. a konténerek előírt tisztítása és fertőtlenítése megtörténjen; és
- f) gondoskodni kell arról, hogy miután a konténert teljes mértékben kirakták, kitisztították, gáztalanították, ill. fertőtlenítették, ne legyenek rajta tovább láthatóak az 5.3 fejezet szerint előzőleg elhelyezett nagybárcák, jelölések és narancssárga táblák.

1.4.3.7.2

Ha a kirakó más résztvevők (tisztító, fertőtlenítő helyek stb.) szolgáltatásait is igénybe veszi, akkor megfelelő intézkedéseket kell fogantatnia annak biztosítására, hogy az ADR előírásainak megfeleljenek.

1.5 FEJEZET ELTÉRÉSEK

1.5.1 Ideiglenes eltérések

1.5.1.1 Az ADR Megállapodás 4. cikk 3. pontja alapján a Szerződő Felek illetékes hatóságai közvetlenül egymás között megállapodhatnak abban, hogy területeiken bizonyos szállításokat ideiglenesen az ADR előírásaitól eltérően engedélyeznek, feltéve, hogy ez a biztonságot nem veszélyezteti. Annak a hatóságnak, amely az ideiglenes eltérést kezdeményezte, erről az eltérésről értesítenie kell az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Titkárságát, amely ezután erről a Szerződő Feleket értesíti.*

***Megjegyzés:** Az 1.7.4 szakasz szerinti „külön megegyezés” nem tekinthető az ezen fejezet szerinti ideiglenes eltérésnek.*

1.5.1.2 Az ideiglenes eltérés érvényességének időtartama nem lehet öt évnél hosszabb az életbe lépésétől számítva. Az ideiglenes eltérés automatikusan megszűnik az ADR megfelelő módosításának életbelépési dátumától kezdve.

1.5.1.3 Az ideiglenes eltérések alapján végzett szállítási tevékenység az ADR értelmében szállítási tevékenységnek minősül.

1.5.2 (fenntartva)

* A titkárság megjegyzése: Az ezen szakasz alapján elfogadott ideiglenes eltérések az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága honlapján (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>) megtekinthetők.

1.6 FEJEZET

ÁTMENETI ELŐÍRÁSOK

1.6.1 **Általános előírások**

1.6.1.1 Az ADR anyagai és tárgyai – más előírás hiányában – 2017. június 30-ig az ADR 2016. december 31-ig érvényes előírásai szerint is szállíthatók.

1.6.1.2 (törölve)

1.6.1.3 Azok az 1 osztályba tartozó anyagok és tárgyak, amelyek valamely Szerződő Fél fegyveres erőihez tartoznak és amelyeket 1990. január 1-je előtt az ADR akkor érvényes előírásainak megfelelően csomagoltak, 1990. január 1-je után is szállíthatók, amennyiben a csomagolások sértetlenek és a fuvarokmányba tett bejegyzés szerint ezek 1990. január 1-je előtt csomagolt katonai áruk. Az erre az osztályra 1990. január 1-jétől érvényes egyéb előírásokat be kell tartani.

1.6.1.4 Azok az 1 osztályba tartozó anyagok és tárgyak, amelyeket 1990. január 1-je és 1996. december 31-e között az ADR ezen időszakban érvényes előírásainak megfelelően csomagoltak, 1997. január 1-je után is szállíthatók, amennyiben a csomagolások sértetlenek és a fuvarokmányba tett bejegyzés szerint ezek az 1 osztályba tartozó olyan áruk, amelyeket 1990. január 1-je és 1996. december 31-e között csomagoltak.

1.6.1.5 (fenntartva)

1.6.1.6 Azok az IBC-k, amelyeket 2003. január 1-je előtt az ADR 2001. június 30-ig érvényes 3612 szélzetszáma (1) bekezdése szerint gyártottak, de a 6.5.2.1.1 pont szerinti betűk, számok és jelek magassága nem felel meg a 2001. július 1-től érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.

1.6.1.7 Azok a típusjóvá hagyások, amelyeket a nagy vagy közepes molekulatömegű polietilénből gyártott hordókra, kannákra, ill. összetett csomagolóeszközökre a 6.1.5.2.6 pont 2004. december 31-ig érvényes előírásai alapján 2005. július 1-je előtt adtak ki, de nem felelnek meg a 4.1.1.21 bekezdés követelményeinek, 2009. december 31-ig érvényesek. Az e típusjóvá hagyások alapján gyártott és jelöléssel ellátott csomagolóeszközök a 4.1.1.15 bekezdésben meghatározott felhasználási időtartamuk leteltéig használhatók.

1.6.1.8 Az 5.3.2.2 bekezdés 2004. december 31-ig érvényes követelményeinek megfelelő narancs-sárga táblák továbbra is használhatók, feltéve, hogy az 5.3.2.2.1 és az 5.3.2.2.2 pont azon követelményeit, amelyek szerint a táblának, a számoknak és a betűknek rögzítve kell maradniuk, bármilyen helyzetben van is a jármű, betartják.

1.6.1.9 (törölve)

1.6.1.10 (törölve)

1.6.1.11 Azok a típusjóvá hagyások, amelyeket 2007. július 1-e előtt, a 6.1.6.1 bekezdés a) pontjának 2006. december 31-ig érvényes követelményei alapján adtak ki nagy és közepes molekulatömegű polietilénből gyártott hordókra, kannákra, összetett csomagolóeszközökre, ill. nagy molekulatömegű polietilénből gyártott IBC-kre, de amelyek nem felelnek meg a 6.1.6.1 bekezdés a) pont 2007. január 1-től érvényes követelményeinek, továbbra is érvényesek.

1.6.1.12 –

1.6.1.13 (törölve)

1.6.1.14 Azok az IBC-k, amelyeket 2011. január 1-je előtt olyan gyártási típus alapján gyártottak, amelyen nem végezték el a 6.5.6.13 bekezdés szerinti rázóvizsgálatot, vagy amelyeknek az ejtési próba időpontjában nem kellett kielégíteni a 6.5.6.9.5 d) pont kritériumait, továbbra is használhatók.

- 1.6.1.15** A 2011. január 1-je előtt gyártott, átalakított, ill. javított IBC-ken nem szükséges feltüntetni a 6.5.2.2.2 pont szerinti legnagyobb megengedett halmazolási terhelést. Az ilyen IBC-k a 6.5.2.2.2 pont szerinti jelölés nélkül 2010. december 31-e után is használhatók, de ha ezen időpont után az IBC-t átalakítják vagy javítják, akkor el kell látni a 6.5.2.2.2 pont szerinti jelöléssel. Azok a 2011. január 1-je és 2016. december 31-e között gyártott, átalakított, ill. javított IBC-k, amelyek a megengedett legnagyobb halmazolási terhelés a 6.5.2.2.2 pont 2014. december 31-ig érvényes előírása szerint van jelölve, továbbra is használhatók.
- 1.6.1.16** (törölve)
- 1.6.1.17 –
1.6.1.18** (törölve)
- 1.6.1.19** (törölve)
- 1.6.1.20** (törölve)
- 1.6.1.21** A Szerződő Felek által 2012. december 31-ig kibocsátott, a 2010. december 31-ig érvényes mintának megfelelő járművezető oktatási bizonyítványok a 8.2.2.8.5 pont előírásainak megfelelő bizonyítványok helyett az öt éves érvényességük lejártáig tovább használhatók.
- 1.6.1.22** A 2011. július 1-je előtt gyártott összetett IBC-k belső tartályai, amelyek a 6.5.2.2.4 pont 2010. december 31-ig érvényes előírásai szerint vannak jelölve, továbbra is használhatók.
- 1.6.1.23** A 2011. július 1-je előtt, a 8.1.4.3 bekezdés 2010. december 31-ig érvényes előírásai szerint gyártott tűzoltó készülékek továbbra is használhatók.
- 1.6.1.24** (törölve)
- 1.6.1.25** Azok a legfeljebb 60 liter víztérfogatú palackok, amelyek az UN számot a 2012. december 31-ig érvényes ADR előírásai szerint tüntették fel, és nem felelnek meg az 5.2.1.1 bekezdésnek az UN szám és az „UN” betűk nagyságára vonatkozó, 2013. január 1-jétől érvényes követelményeinek, a következő időszakos vizsgálatig, de legfeljebb 2018. június 30-ig használhatók.
- 1.6.1.26** A 2014. január 1-je előtt gyártott vagy átalakított nagycsomagolások, amelyek nem felelnek meg a 6.6.3.1 bekezdésnek a betűk, számok és jelképek magasságra vonatkozó, 2013. január 1-jétől érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók. Azokon a nagycsomagolásokon, amelyeket 2015. január 15. előtt gyártottak vagy alakítottak át, nem szükséges a 6.6.3.3 bekezdés szerinti, megengedett legnagyobb halmazolási terhelési jelölést feltüntetni. Az ilyen, a 6.6.3.3 bekezdés szerint nem jelölt nagycsomagolásokat 2014. december 31. után is lehet használni, de ha ezen időpont után átalakítják, a 6.6.3.3 bekezdés szerint jelölni kell. Azok a 2011. január 1-je és 2016. december 31-e között gyártott vagy átalakított nagycsomagolások, amelyek a megengedett legnagyobb halmazolási terhelés a 6.6.3.3 bekezdés 2014. december 31-ig érvényes előírása szerint van jelölve, továbbra is használhatók.
- 1.6.1.27** A 2013. július 1-je előtt gyártott, berendezések vagy gépek szerves részét képező, UN 1202, 1203, 1223, 1863 vagy 3475 tétel alá tartozó folyékony tüzelőanyagot tartalmazó tároló edények, amelyek nem felelnek meg a 3.3 fejezet 2013. január 1-jétől érvényes 363 különleges előírása a) pontja követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.1.28** (törölve)
- 1.6.1.29** Azok a lítium cellák és akkumulátorok, amelyeket a Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv 3. átdolgozott kiadásának 1. módosítása 38.3 pontja (vagy a típus vizsgálat idején érvényes bármely további átdolgozása vagy módosítása) követelményeinek megfelelő típus alapján gyártottak, továbbra is szállíthatók, hacsak az ADR-ben nincs másként előírva.
- A 2003. július 1-je előtt, a Vizsgálatok és kritériumok kézikönyv 3. átdolgozott kiadásának követelményei szerint gyártott lítium cellák és akkumulátorok továbbra is szállíthatók, ha az összes többi vonatkozó követelményt betartják.

- 1.6.1.30** Az 5.2.2.2.1.1 pont 2014. december 31-ig érvényes követelményeinek megfelelő veszélyességi bárcák, 2019. június 30-ig tovább használhatók.
- 1.6.1.31** (törölve)
- 1.6.1.32** (törölve)
- 1.6.1.33** A 2014. január 1-je előtt gyártott UN 3499 kettős rétegű villamos kondenzátorokon az energiatároló-kapacitás (Wh-ban) 3.3 fejezet 361 különleges előírása e) pontja által előírt feltüntetése nem szükséges.
- 1.6.1.34** A 2016. január 1-je előtt gyártott UN 3508 aszimmetrikus kondenzátorokon az energiatároló-kapacitás (Wh-ban) 3.3 fejezet 372 különleges előírása c) pontja által előírt feltüntetése nem szükséges.
- 1.6.1.35** Az ADR 2014. december 31-ig érvényes követelményeinek megfelelő írásbeli utasítás, amely nem felel meg az 5.4.3 szakasz 2015. január 1-től érvényes követelményeinek, 2017. június 30-ig tovább használható.
- 1.6.1.36** Érvényességük lejártáig tovább használhatók az olyan, 2014. január 1-je előtt kibocsátott járművezető oktatási bizonyítványok, amelyek nem felelnek meg a 8.2.2.8.5 pont 2013. január 1-től érvényes azon előírásainak, amelyek a bizonyítvány 4. és 8. pontban az időpontot feltüntető számok sorrendjére, a színre (fehér szín fekete betűkkel), valamint a bizonyítvány hátoldalán a 9. és a 10. pontban azon osztályok megfelelő felsorolására vonatkoznak, amelyekre a bizonyítvány érvényes.
- 1.6.1.37** (fenntartva)
- 1.6.1.38** A Szerződő Felek 2018. december 31-ig bocsáthatnak ki olyan veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó bizonyítványt, amely az 1.8.3.18 pont 2017. január 1-től érvényes előírásai helyett a 2016. december 31-ig érvényes mintának felelnek meg. Ezek a bizonyítványok az öt éves érvényességük lejártáig tovább használhatók.
- 1.6.1.39** A 3.3 fejezet 188 különleges előírása 2017. január 1-től érvényes követelményeitől eltérően, a lítium cellákat és akkumulátorokat tartalmazó küldeménydarabok 2018. december 31-ig a 3.3 fejezet 188 különleges előírása 2016. december 31-ig érvényes követelményei szerint is jelölhetők.
- 1.6.1.40** Az ADR 2017. január 1-től érvényes követelményeitől eltérően, azok a 2016. december 31. előtt gyártott, UN 0015, 0016 és 0303 tétel alá tartozó tárgyak, amelyek a 6.1 osztály kritériumai szerint belélegezve mérgező, füstképző anyagokat tartalmaznak 2018. december 31-ig szállíthatók a járulékos mérgező hatásra utaló bárca (lásd az 5.2.2.2 bekezdésben a 6.1 bárcát) nélkül.
- 1.6.1.41** Az ADR 2017. január 1-től érvényes követelményeitől eltérően, a 4.1.4.3 bekezdés LP02 csomagolási utasítás 2016. december 31-ig érvényes L2 különleges csomagolási előírása szerinti, III csomagolási csoport követelményeinek megfelelő nagycsomagolások az UN 1950 tételhez 2022. december 31-ig használhatók.
- 1.6.1.42** A 3.2 fejezet „A” táblázat 5 oszlopának az UN 3090, 3091, 3480 és 3481 tételekre vonatkozó, 2017. január 1-től érvényes követelményeitől eltérően, a 9 osztály veszélyére utaló bárca (lásd az 5.2.2.2 bekezdésben a 9 bárcát), ezekre az UN tételekre 2018. december 31-ig tovább használható.
- 1.6.1.43** Azok a 2016. december 31-ig érvényes ADR előírásoknak megfelelő, 2017. július 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett), a 3.3 fejezet 240, 385 és 669 különleges előírásában említett járművek és a szállítás alatti használatra szánt berendezéseik, amelyek olyan lítium cellákat és akkumulátorokat tartalmaznak, amelyek nem felelnek meg a 2.2.9.1.7 pont előírásainak, a 3.3 fejezet 666 különleges előírása szerint rakományként továbbra is szállíthatók.

- 1.6.2 Nyomástartó tartályok és a 2 osztály anyagaihoz használt tartályok**
- 1.6.2.1** Azok az 1997. január 1-je előtt gyártott tartályok, amelyek az ADR 1997. január 1-jétől érvényes előírásainak nem felelnek meg, de amelyek szállítása az ADR 1996. december 31-ig érvényes előírásai szerint engedélyezett volt, ezen időpont után is szállíthatók, amennyiben a P200 és a P203 csomagolási utasításban előírt időszakos vizsgálatok alapján megfelelnek.
- 1.6.2.2** (törölve)
- 1.6.2.3** A 2003. január 1-je előtt gyártott tartályok 2003. január 1-je után is viselhetik azokat a jelöléseket, amelyek a 2002. december 31-ig érvényes követelményeknek felelnek meg.
- 1.6.2.4** Továbbra is használhatók az olyan műszaki szabályzat szerint, korábban tervezett és gyártott nyomástartó tartályok, amelyet az illetékes hatóság a 6.2.5 szakasz értelmében már nem ismerhet el.
- 1.6.2.5** Továbbra is használhatók azok a nyomástartó tartályok, ill. zárószerkezeteik, amelyeket olyan, a gyártásukkor érvényes szabványok szerint terveztek és gyártottak (lásd a 6.2.4 szakaszt), amelyek az ADR akkor érvényes előírásai szerint alkalmazhatók voltak, kivéve, ha ezt valamely különleges átmeneti előírás korlátozza.
- 1.6.2.6** Azok a nem a 2 osztályba tartozó anyagokhoz használt nyomástartó tartályok, amelyeket a 4.1.4.4 bekezdés 2008. december 31-ig érvényes előírásai szerint, 2009. július 1-je előtt gyártottak, és amelyek nem felelnek meg a 4.1.3.6 bekezdés 2009. január 1-től érvényes előírásainak, továbbra is használhatók, amennyiben a 4.1.4.4 bekezdés 2008. december 31-ig érvényes többi előírását is betartják.
- 1.6.2.7** (törölve)
- 1.6.2.8** (törölve)
- 1.6.2.9** A 4.1.4.1 bekezdés P200 csomagolási utasítás 10) pont v különleges előírása 2010. december 31-ig érvényes követelményeit az ADR Szerződő Felek a 2015. január 1-je előtt gyártott palackokra alkalmazhatják.
- 1.6.2.10** Az UN 1011, 1075, 1965, 1969, ill. 1978 tétel alá tartozó gázok szállítására szolgáló, újratölthető hegesztett acélpalackok, amelyekre a 4.1.4.1 bekezdés P200 csomagolási utasítás 2010. december 31-ig érvényes 10) pont v különleges előírása szerint a szállító ország(ok) illetékes hatóságai 15 évenkénti időszakos vizsgálatot engedélyeztek, továbbra is ezen előírások szerint vethetők alá időszakos vizsgálatnak.
- 1.6.2.11** Azokat a 2013. január 1-je előtt gyártott és szállításra előkészített gázpatronokat, amelyek megfelelőség-értékelésére az 1.8.6, 1.8.7, ill. 1.8.8 szakasz előírásait nem alkalmazták, ezen időpont után is szállíthatók, amennyiben az ADR minden más, vonatkozó előírását betartják.
- 1.6.2.12** A kármentő nyomástartó tartályok 2013. december 31-ig a nemzeti előírások alapján is gyárthatók és hagyhatók jóvá. A 2014. január 1-je előtt, nemzeti előírások szerint gyártott és jóváhagyott kármentő nyomástartó tartályok a használat szerinti ország(ok) illetékes hatóságainak jóváhagyásával továbbra is használhatók.
- 1.6.2.13** A 2015. július 1-je utáni következő időszakos vizsgálatukig tovább használhatók azok a 2013. július 1-je előtt gyártott palackkötegek, amelyek nem a 6.2.3.9.7.2 és a 6.2.3.9.7.3 pont 2013. január 1-jétől érvényes előírásai, illetve a 6.2.3.9.7.2 pont 2015. január 1-jétől érvényes előírásai szerint vannak jelölve.
- 1.6.2.14** A 2016. január 1-je előtt, a 6.2.3 szakasz és a szállítás, ill. használat országának illetékes hatósága által jóváhagyott előírások szerint gyártott palackok, amelyek nem felelnek meg a 4.1.4.1 bekezdés P208 csomagolási utasításának 1) bekezdése által előírt ISO 11513:2011, ill. ISO 9809-1:2010 szabványnak, akkor használhatók adszorbeált gázok szállítására, ha megfelelnek a 4.1.6.1 bekezdés általános csomagolási előírásainak.

1.6.2.15 A 2015. július 1-je utáni következő időszakos vizsgálatukig tovább használhatók azok a palackkötegek, amelyeknek 2015. július 1-je előtt volt az időszakos vizsgálatuk és nem a 6.2.3.9.7.3 pont 2015. január 1-jétől érvényes előírásai szerint vannak jelölve.

1.6.3 Rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek

1.6.3.1 Azok a rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyeket az 1978. október 1-jétől alkalmazandó előírások életbelépése előtt gyártottak, továbbra is használhatók, ha a tartány szerelvényei kielégítik a 6.8 fejezet követelményeit. A tartányok falvastagságát – a 2 osztály mélyhűtött, cseppfolyósított gázainak szállítására használt tartányok kivételével – szerkezeti acélból gyártott tartánynál legalább 0,4 MPa (4 bar) tervezési nyomásra (túlnyomásra), alumíniumból és alumínium-ötvözetből gyártott tartánynál legalább 200 kPa (2 bar) tervezési nyomásra (túlnyomásra) kell méretezni. Nem kör keresztmetszetű tartányoknál a számítás alapjául szolgáló átmérőt olyan körből kell meghatározni, amelynek területe egyenlő a tartány tényleges keresztmetszeti területével.

1.6.3.2 Az időszakos vizsgálatokat az átmeneti előírások szerint tovább használt rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek esetén a 6.8.2.4 és a 6.8.3.4 bekezdés előírásai és az egyes osztályokra vonatkozó különleges előírások szerint kell végrehajtani. Hacsak a korábbiakban nagyobb próbanyomás nem volt előírva, az alumíniumból és alumínium-ötvözetből gyártott tartányoknál elegendő a 200 kPa (2 bar) próbanyomás (túlnyomás).

1.6.3.3 Azok a rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyek az 1.6.3.1 és az 1.6.3.2 bekezdés szerinti átmeneti előírásoknak megfelelnek, 1993. szeptember 30-ig tovább használhatók olyan veszélyes áruk szállítására, amelyekre eredetileg engedélyezték. Ez az átmeneti időszak nem érvényes a 2 osztályba tartozó anyagok szállítására használt rögzített tartányokra (tartányjárművekre), leszerelhető tartányokra és battériás járművekre, sem az olyan rögzített tartányokra (tartányjárművekre), leszerelhető tartányokra és battériás járművekre, amelyeknek falvastagsága és szerelvényei megfelelnek a 6.8 fejezet előírásainak.

- 1.6.3.4**
- a) Azok az 1985. május 1-je előtt, az ADR 1978. október 1-je és 1985. április 30-a között érvényes előírásai szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyek nem felelnek meg az 1985. május 1-jétől érvényes előírásoknak, ezt az időpontot követően továbbra is használhatók.
 - b) Azok a rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyeket az 1985. május 1-je és az 1988. január 1-jétől alkalmazandó előírások életbelépése közötti időben, az akkor érvényes ADR előírások szerint gyártottak, továbbra is használhatók.

1.6.3.5 Azok az 1993. január 1-je előtt, az 1992. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyek nem felelnek meg az 1993. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.

- 1.6.3.6**
- a) Azoknak a rögzített tartányoknak (tartányjárműveknek), leszerelhető tartányoknak és battériás járműveknek, amelyeket 1978. január 1-je és 1984. december 31-e között gyártottak, amennyiben 2004. december 31-e után is használják, meg kell felelniük az 1990. január 1-jétől érvényes 211 127 szelvétszám (5) bekezdésének a falvastagság és a sérülések elleni védelem tekintetében.
 - b) Azoknak a rögzített tartányoknak (tartányjárműveknek), leszerelhető tartányoknak és battériás járműveknek, amelyeket 1985. január 1-je és 1989. december 31-e között gyártottak, amennyiben 2010. december 31-e után is használják, meg kell felelniük az 1990. január 1-jétől érvényes 211 127 szelvétszám (5) bekezdésének a falvastagság és a sérülések elleni védelem tekintetében.

- 1.6.3.7** Azok az 1999. január 1-je előtt, az 1998. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyek nem felelnek meg az 1999. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.8** Amikor az ADR módosítása következtében egyes gázok helyes szállítási megnevezése módosul, a táblán, ill. a tartányon (lásd a 6.8.3.5.2, ill. a 6.8.3.5.3 pontot) nem szükséges a megnevezést módosítani, amennyiben a gáz(ok) megnevezését a rögzített tartányon (tartányjárművön), leszerelhető tartányon, battériás járművön vagy a rajtuk levő táblán [lásd a 6.8.3.5.6 b) és c) pontot] a következő időszakos vizsgálat során módosítják.
- 1.6.3.9 -
1.6.3.10** (fenntartva)
- 1.6.3.11** Azok az 1997. január 1-je előtt, az 1996. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 211 332 és a 211 333 szélzetszám 1997. január 1-jétől érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.12** (fenntartva)
- 1.6.3.13** (törölve)
- 1.6.3.14** (fenntartva)
- 1.6.3.15** (törölve)
- 1.6.3.16** Azoknál a 2007. január 1-je előtt gyártott rögzített tartányoknál (tartányjárműveknél), leszerelhető tartányoknál és battériás járműveknél, amelyek nem felelnek meg a 4.3.2 szakasz, a 6.8.2.3, a 6.8.2.4 és a 6.8.3.4 bekezdés tartány-vizsgálati könyvre (gépkönyvre) vonatkozó előírásainak, a tartány-vizsgálati könyvhöz (gépkönyvhöz) szükséges dokumentumokat legkésőbb a következő időszakos vizsgálat időpontjától kezdődően kell megőrizni.
- 1.6.3.17** Azok a 2007. július 1-je előtt, a 2006. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek a 3 osztály I csomagolási csoportjába tartozó, 50 °C-on legfeljebb 175 kPa (1,75 bar) gőznyomású (abszolút nyomás) anyagok szállítására szolgálnak és a 2006. december 31-ig érvényes előírások szerint L1.5BN tartánykód volt hozzájuk rendelve, az említett anyagok szállítására 2018. december 31-ig tovább használhatók.
- 1.6.3.18** Azok a 2003. január 1-je előtt, a 2001. június 30-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok, és battériás járművek, amelyek nem felelnek meg a 2001. július 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók, amennyiben a megfelelő tartánykódhoz való hozzárendelésük megtörtént.
- 1.6.3.19** Azok a 2003. január 1-je előtt, a 6.8.2.1.21 pont 2002. december 31-ig érvényes előírásai szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 2003. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.20** Azok a 2003. július 1-je előtt, a 2002. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.1.7 pont 2003. január 1-jétől érvényes követelményeinek és a 6.8.4 szakasz b) pont TE15 különleges előírása 2003. január 1-jétől 2006. december 31-ig érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.21** (törölve)
- 1.6.3.22 –
1.6.3.24** (fenntartva)
- 1.6.3.25** (törölve)

- 1.6.3.26** Azok a 2007. január 1-je előtt, a 2006. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a külső tervezési nyomás feltüntetésére vonatkozóan a 6.8.2.5.1 pont 2007. január 1-től érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.27 –
1.6.3.29** (fenntartva)
- 1.6.3.30** Azok a 2005. július 1-je előtt, a 2004. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott, hulladékok szállítására szolgáló, vákuummal üzemelő rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 6.10.3.9 bekezdés 2005. január 1-jétől érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.31** Továbbra is használhatók azok a rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás jármű elemeit képező tartányok, amelyeket olyan, a gyártásukkor érvényes műszaki szabályzat szerint terveztek és gyártottak, amelyet a 6.8.2.7 bekezdés akkor érvényes előírásai szerint az illetékes hatóság elismert.
- 1.6.3.32** Továbbra is használhatók azok a rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyeket 2007. július 1-je előtt, a 2006. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártottak, és amelyek a 2006. december 31-ig érvényes 6.8.2.6 bekezdés táblázatában hivatkozott EN 13317:2002 szabvány szerinti (beleértve a szabvány 2007. január 1-jétől már nem elfogadott B Melléklete B.2 táblázatát és ábráját is) bűvónyílásfedéllel vannak ellátva, vagy amelyeken a bűvónyílásfedél anyaga nem felel meg az EN 13094:2004 szabvány 5.2 paragrafus követelményeinek.
- 1.6.3.33** Ha egy rögzített tartány (tartányjármű) vagy leszerelhető tartány már 2009. január 1-je előtt válaszfalakkal vagy hullámtörő lemezekkel legfeljebb 7500 liter űrtartalmú rekeszekre volt osztva, a 6.8.2.5.1 pontban előírt adatok között az űrtartalom adatát nem kell kiegészíteni az „S” szimbólummal mindaddig, amíg a 6.8.2.4.2 pont szerinti, következő időszakos vizsgálatot el nem végzik.
- 1.6.3.34** Azoknál a cseppfolyósított, ill. mélyhűtött, cseppfolyósított gázok szállítására szolgáló rögzített tartányoknál (tartányjárműveknél) és leszerelhető tartányoknál, amelyek megfelelnek az ADR gyártási követelményeinek, de amelyeket 2009. július 1-je előtt válaszfalakkal vagy hullámtörő lemezekkel 7500 liternél nagyobb űrtartalmú rekeszekre osztottak, a töltési fok – a 4.3.2.2.4 pont előírásától eltérően – a befogadóképesség 20%-ánál nagyobb és 80%-ánál kisebb is lehet.
- 1.6.3.35** (törölve)
- 1.6.3.36** Azok a 2011. július 1-je előtt gyártott, cseppfolyósított, nem mérgező, gyúlékony gázok szállítására szolgáló rögzített tartányok (tartányjárművek), amelyek belső zárószerkezet helyett visszacsapó szeleppel vannak ellátva és nem felelnek meg a 6.8.3.2.3 bekezdés előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.37** (törölve)
- 1.6.3.38** Továbbra is használhatók azok a rögzített tartányok (tartányjárművek), leszerelhető tartányok és battériás járművek, amelyeket olyan, a gyártásukkor érvényes szabványok szerint terveztek és gyártottak (lásd a 6.8.2.6 és a 6.8.3.6 bekezdést), amelyek az ADR akkor érvényes előírásai szerint alkalmazhatók voltak, kivéve, ha ezt valamely különleges átmeneti előírás korlátozza.
- 1.6.3.39** Azok a 2011. július 1-je előtt, a 6.8.2.3.3 bekezdés 2010. december 31-ig érvényes előírásai szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek a lángzár, ill. lángáthatolást gátló szerkezet helyzete tekintetében nem felelnek meg a 6.8.2.2.3 pont harmadik bekezdése előírásainak, továbbra is használhatók.

- 1.6.3.40** (törölve)
- 1.6.3.41** A 2013. július 1-je előtt, a 2012. december 31-ig érvényes követelmények szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.5.2, ill. a 6.8.3.5.6 pont 2013. január 1-jétől érvényes jelölési előírásainak, a 2013. július 1-je utáni következő időszakos vizsgálatig a 2012. december 31-ig érvényes követelmények szerinti jelölést is viselhetik.
- 1.6.3.42** Az UN 2381 tételnél a 2012. december 31-ig érvényes 3.2 fejezet „A” táblázat 12 oszlopában feltüntetett tartánykód a 2013. július 1-je előtt gyártott rögzített tartányoknál (tartányjárműveknél) és leszerelhető tartányoknál 2018. december 31-ig tovább alkalmazható.
- 1.6.3.43** Azok a 2012. január 1-je előtt, a 2012. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.6 bekezdés EN 14432:2006 és EN 14433:2006 szabványokra vonatkozó 2011. január 1-től érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.44** Az UN 1202, 1203, 1223, 3475 számú anyagok és az UN 1268 és 1863 alá tartozó repülőgép tüzelőanyagok szállítására szolgáló rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyekre 2015. július 1-je előtt, a belföldi előírások szerint tervezett és gyártott adalékoló berendezés van szerelve, amely nem felel meg a 3.3 fejezet 664 különleges előírása 2015. január 1-jétől érvényes gyártási, jóváhagyási és vizsgálati követelményeinek, a 2015. december 31-e utáni első közbenső vagy időszakos vizsgálatukig tovább használhatók. Ezután az időpont után csak azon ország(ok) illetékes hatóságának egyetértésével használhatók, amelyben használják.
- 1.6.3.45** (fenntartva)
- 1.6.3.46** Azok a 2017. július 1-je előtt, a 2016. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott rögzített tartányok (tartányjárművek) és leszerelhető tartányok, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.1.23 pont 2017. január 1-től érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.3.49** (fenntartva)
- 1.6.3.50** ***Szálvázaz műanyag tartányok***
- Azok a szálvázaz műanyag tartányok, amelyeket 2002. július 1-je előtt gyártottak a B.1c Függelék 2001. június 30-ig érvényes előírásai alapján, a 2001. július 1-je előtt jóváhagyott gyártási típusnak megfelelően, élettartamuk végéig tovább használhatók, amennyiben a 2001. június 30-ig érvényes minden előírásnak megfeleltek és folyamatosan megfelelnek.
- A 2001. június 30-ig érvényes előírások szerint azonban új gyártási típus 2001. július 1-je után nem hagyható jóvá.
- 1.6.4** **Tankkonténerek, mobil tartányok és MEG-konténerek**
- 1.6.4.1** Azok a tankkonténerek, amelyeket 1988. január 1-je előtt, az 1987. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártottak, és nem felelnek meg az 1988. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.2** Azok a tankkonténerek, amelyeket 1993. január 1-je előtt, az 1992. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártottak, és nem felelnek meg az 1993. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.3** Azok az 1999. január 1-je előtt, az 1998. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg az 1999. január 1-jétől érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.

- 1.6.4.4** (fenntartva)
- 1.6.4.5** Amikor az ADR módosítása következtében egyes gázok helyes szállítási megnevezése módosul, a táblán, ill. a tartányon (lásd a 6.8.3.5.2 és a 6.8.3.5.3 pontot) nem szükséges a megnevezést módosítani, amennyiben a gáz(ok) megnevezését a tankkonténeren, a MEG-konténeren vagy a rajtuk levő táblán [lásd a 6.8.3.5.6 b) és c) pontot] a következő időszakos vizsgálat során módosítják.
- 1.6.4.6** Azok a 2007. január 1-je előtt, a 2006. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a külső tervezési nyomás feltüntetésére vonatkozóan a 6.8.2.5.1 pont 2007. január 1-jétől érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.7** Azok az 1997. január 1-je előtt, az 1996. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 212 332 és a 212 333 szélzetszám 1997. január 1-jétől érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.8** (fenntartva)
- 1.6.4.9** Továbbra is használhatók azok a tankkonténerek és MEG-konténerek, amelyeket olyan, a gyártásukkor érvényes műszaki szabályzat szerint terveztek és gyártottak, amelyet a 6.8.2.7 bekezdés akkor érvényes előírásai szerint az illetékes hatóság elismert.
- 1.6.4.10** (törölve)
- 1.6.4.11** (fenntartva)
- 1.6.4.12** Azok a 2003. január 1-je előtt, a 2001. június 30-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek és a MEG-konténerek, amelyek nem felelnek meg a 2001. július 1-jétől érvényes előírásoknak, tovább használhatók.
- A megfelelő tartánykódot és – ha van – a 6.8.4 szakasz szerinti különleges előírások TC és TE betűkből és számokból álló kódjait ezeken is fel kell tüntetni.
- 1.6.4.13** Azok a 2003. július 1-je előtt, a 2002. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.1.7 pont 2003. január 1-jétől érvényes követelményeinek és a 6.8.4 szakasz b) pont TE15 különleges előírása 2003. január 1-jétől 2006. december 31-ig érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.14** (fenntartva)
- 1.6.4.15** A vizsgálat fajtáját („P”, ill. „L”) a 6.8.2.5.1 pont szerinti tartánytáblán a 2007. január 1-je után végrehajtott első vizsgálatig nem szükséges feltüntetni.
- 1.6.4.16** (törölve)
- 1.6.4.17** (törölve)
- 1.6.4.18** Azoknál a 2007. január 1-je előtt gyártott tankkonténereknél és MEG-konténereknél, amelyek nem felelnek meg a 4.3.2 szakasz, a 6.8.2.3, a 6.8.2.4 és a 6.8.3.4 bekezdés tartányvizsgálati könyvre (gépkönyvre) vonatkozó előírásainak, a tartányvizsgálati könyvhöz (gépkönyvhöz) szükséges dokumentumokat legkésőbb a következő időszakos vizsgálat időpontjától kezdődően kell megőrizni.
- 1.6.4.19** (törölve)
- 1.6.4.20** Azok a 2005. január 1-je előtt, a 2004. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott, hulladékok szállítására szolgáló, vákuummal üzemelő tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.10.3.9 bekezdés 2005. január 1-jétől érvényes előírásainak, továbbra is használhatók.

- 1.6.4.21 –**
1.6.4.29 (fenntartva)
- 1.6.4.30** A 2007. január 1-től érvényes tervezési előírásoknak nem megfelelő, de 2008. január 1-je előtt kiadott gyártási típus bizonyítvány szerint gyártott mobil tartányok, ill. UN MEG-konténerek továbbra is használhatók.
- 1.6.4.31** (törölve)
- 1.6.4.32** Ha egy tankkonténer tartánya már 2009. január 1-je előtt válaszfalakkal vagy hullámtörő lemezekkel legfeljebb 7500 liter űrtartalmú rekeszekre volt osztva, a 6.8.2.5.1 pont által előírt adatok között az űrtartalom adatát nem kell kiegészíteni az „S” szimbólummal mindaddig, amíg a 6.8.2.4.2 pont szerinti, következő időszakos vizsgálatot el nem végzik.
- 1.6.4.33** Azoknál a cseppfolyósított, ill. mélyhűtött, cseppfolyósított gázok szállítására szolgáló tankkonténereknél, amelyek megfelelnek az ADR gyártási követelményeinek, de amelyeket 2009. július 1-je előtt válaszfalakkal vagy hullámtörő lemezekkel 7500 liternél nagyobb űrtartalmú rekeszekre osztottak, a töltési fok – a 4.3.2.2.4 pont előírásától eltérően – a befogadóképesség 20%-ánál nagyobb és 80%-ánál kisebb is lehet.
- 1.6.4.34** (törölve)
- 1.6.4.35** (törölve)
- 1.6.4.36** (törölve)
- 1.6.4.37** Azok a 2012. január 1-je előtt gyártott mobil tartányok és MEG-konténerek, amelyek jelölése a 6.7.2.20.1, 6.7.3.16.1, 6.7.4.15.1, ill. 6.7.5.13.1 pont 2010. december 31-ig érvényes előírásainak megfelel, továbbra is használhatók, ha az ADR 2011. január 1-től érvényes, minden más követelményének megfelelnek, beleértve, a 6.7.2.20.1 g) pont szerint a tartánytáblán az „S” szimbólum feltüntetésére vonatkozó előírást, amennyiben a tartány, ill. tartánykamra hullámtörő lemezekkel legfeljebb 7500 l űrtartalmú rekeszekre van osztva.
- 1.6.4.38** A 2014. január 1-je előtt gyártott mobil tartányokon a 6.7.2.20.2, a 6.7.3.16.2. és a 6.7.4.15.2 pont előírásától eltérően a mobil tartány utasítást a következő időszakos vizsgálatig nem szükséges feltüntetni.
- 1.6.4.39** Továbbra is használhatók azok a tankkonténerek és MEG-konténerek, amelyeket olyan, a gyártásukkor érvényes szabványok szerint terveztek és gyártottak (lásd a 6.8.2.6 és a 6.8.3.6 bekezdést), amelyek az ADR akkor érvényes előírásai szerint alkalmazhatók voltak, kivéve, ha ezt valamely különleges átmeneti előírás
- 1.6.4.40** Azok a 2011. július 1-je előtt, a 6.8.2.3.3 bekezdés 2010. december 31-ig érvényes előírásai szerint gyártott tankkonténerek, amelyek a lángzár, ill. lángáthatólagsgátló szerkezet helyzete tekintetében nem felelnek meg a 6.8.2.2.3 pont harmadik albekezdése előírásainak, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.41** (törölve)
- 1.6.4.42** A 2013. július 1-je előtt, a 2012. december 31-ig érvényes követelmények szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.5.2, ill. a 6.8.3.5.6 pont 2013. január 1-jétől érvényes jelölési előírásainak, a 2013. július 1-je utáni következő időszakos vizsgálatig a 2012. december 31-ig érvényes követelmények szerinti jelölést is viselhetik.
- 1.6.4.43** A 2014. január 1-je előtt gyártott mobil tartányoknak és MEG-konténereknek a nyomás-csökkentő szerkezetek jelölése vonatkozásában nem kell megfelelniük a 6.7.2.13.1 pont f) alpontjának, a 6.7.3.9.1 pont e) alpontjának, a 6.7.4.8.1 pont e) alpontjának és a 6.7.5.6.1 pont d) alpontjának.
- 1.6.4.44** Azokhoz az anyagokhoz, amelyekhez a 3.2 fejezet „A” táblázat 11 oszlopában TP38 vagy TP39 különleges utasítás van hozzárendelve, a 2012. december 31-ig érvényes ADR-ben

előírt mobiltartány utasítás 2018. december 31-ig tovább alkalmazható.

- 1.6.4.45** Az UN 2381 tételnél, a 2012. december 31-ig érvényes 3.2 fejezet „A” táblázat 12 oszlopában feltüntetett tartánykód a 2013. július 1-je előtt gyártott tankkonténereknél 2018. december 31-ig tovább alkalmazható.
- 1.6.4.46** Azok a 2012. január 1-je előtt, a 2012. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.6 bekezdés EN 14432:2006 és EN 14433:2006 szabványokra vonatkozó 2011. január 1-től érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.4.47** Azok a 2017. július 1-je előtt, a 2016. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott, mélyhűtött, cseppfolyósított gázok szállítására szolgáló tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.8.3.4.10, a 6.8.3.4.11 és a 6.8.3.5.4 pontok 2017. január 1-től érvényes követelményeinek a 2017. július 1-jét követő első időszakos vizsgálatukig tovább használhatók. Addig a 4.3.3.5 bekezdés és az 5.4.1.2.2 pont d) alpontja előírásainak betartása céljából a tényleges megtartási időt a referencia megtartási idő figyelembevétel nélkül lehet becsülni.
- 1.6.4.48** Azok a 2017. július 1-je előtt, a 2016. december 31-ig érvényes előírások szerint gyártott tankkonténerek, amelyek nem felelnek meg a 6.8.2.1.23 pont 2017. január 1-től érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.5 Járművek**
- 1.6.5.1 –**
1.6.5.2 (fenntartva)
- 1.6.5.3** (törölve)
- 1.6.5.4** Az EX/II, EX/III, FL, OX és AT járművek szerkezetére a 9. rész 2016. december 31-ig érvényes előírásai 2018. március 31-ig alkalmazhatók.
- 1.6.5.5** Azok a 2003. január 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett) járművek, amelyeknek az elektromos berendezései nem felelnek meg a 9.2.2, a 9.3.7 vagy a 9.7.8 szakasz követelményeinek, de megfelelnek a 2001. június 30-ig érvényes előírásoknak, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.6** (törölve)
- 1.6.5.7** Azok a kész (teljes) és befejezett járművek, amelyeket 2002. december 31-e előtt az ENSZ-EGB 105. sz. előírása²⁾ 01. módosítása, ill. a 98/91/EK irányelv³⁾ megfelelő előírásai szerint láttak el típusjóváhagyással, és nem felelnek meg a 9.2 fejezet előírásainak, de megfelelnek az alapjármű szerkezetére 2001. június 30-ig érvényes B.2 Függelék 220 100 – 220 540 szélzetszáma előírásainak, amennyiben 2003. július 1-je előtt helyezték először forgalomba (vagy vették használatba), továbbra is jóváhagyhatók, ill. használhatók.
- 1.6.5.8** Azok az EX/II és EX/III járművek, amelyeket első alkalommal 2005. július 1-je előtt hagytak jóvá, és megfelelnek a 9. rész 2004. december 31-ig érvényes előírásainak, de nem felelnek meg a 2005. január 1-jétől érvényes követelményeknek, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.9** Azok a 2004. július 1-je előtt először forgalomba helyezett (vagy használatba vett, ahol a forgalomba helyezés nem kötelező), veszélyes áruk folyékony vagy olvasztott állapotban történő szállítására szolgáló, 3 m³-nél nagyobb befogadóképességű, rögzített tartányt hor-

2) ENSZ-EGB 105. sz. előírás (Egységes feltételek a veszélyes áruk szállítására szánt járművek jóváhagyására a különleges szerkezeti jellemzők szempontjából).

3) Az Európai Parlament és a Tanács 1998. december 14-i 98/91/EK irányelve a veszélyes áruk közúti szállítására szánt gépjárművekről és pótkocsijaikról, valamint a gépjárművek és pótkocsijaik típusjóváhagyására vonatkozó 70/156/EGK irányelv módosításáról (lásd az EK Hivatalos Lapja L011 sz., 1999.01.16., 25-36 o.).

dozó járművek (tartányjárművek), amelyeknél a tartány próbanyomása 4 bar-nál kisebb, és nem felelnek meg a 9.7.5.2 bekezdés előírásainak, továbbra is használhatók.

- 1.6.5.10** A 9.1.3.5 bekezdés 2006. december 31-ig érvényes előírásainak, valamint a 2007. január 1-től 2008. december 31-ig érvényes előírásainak megfelelő formájú jóváhagyási igazolások továbbra is használhatók. A 9.1.3.5 bekezdés 2009. január 1-jétől 2014. december 31-ig érvényes előírásainak megfelelő formájú jóváhagyási igazolások továbbra is használhatók.
- 1.6.5.11** Azok a 2009. július 1-je előtt, a nemzeti előírások szerint gyártott és jóváhagyott MEMU-k, amelyek nem felelnek meg a gyártásra és a jóváhagyásra vonatkozó, 2009. január 1-től érvényes követelményeknek, tovább használhatók azon ország(ok)ban, amely(ek)nek illetékes hatósága(i) engedélyezi(k).
- 1.6.5.12** Azok a 2012. április 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett) EX/III és FL járművek, amelyek villamos csatlakozásai nem felelnek meg a 9.2.2.6.3 pont követelményeinek, de megfelelnek a 2010. december 31-ig alkalmazható követelményeknek, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.13** Azok az 1995. július 1-je előtt először forgalomba helyezett (vagy használatba vett, ha a forgalomba helyezés nem volt kötelező) pótkocsik, amelyek az ENSZ-EGB 13. sz. előírás 06 módosítási sorozatának megfelelő blokkolásgátló fékrendszerrel vannak ellátva, de nem felelnek meg az A kategória műszaki követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.14** A 2013. július 1-je előtt, a 2012. december 31-ig érvényes ADR előírásai szerint jóváhagyott MEMU-k, amelyek nem felelnek meg a 6.12.3.1.2, ill. a 6.12.3.2.2 pont 2013. január 1-jétől érvényes követelményeinek, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.15** A 9. rész előírásainak alkalmazását illetően a 2014. november 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett) járművek, amelyeket a 661/2009 EK rendelet⁴⁾ által hatályon kívül helyezett irányelvek előírásai szerint hagytak jóvá, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.16** Azok a 2018. április 1-je előtt forgalomba helyezett EX/II, EX/III, FL, OX és AT járművek, amelyek tüzelőanyag tartályát nem az ENSZ-EGB 34. sz. előírás szerint hagyták jóvá, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.17** Azok a 2018. április 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett) járművek, amelyek nem felelnek meg a 9.2.2.8.5 pontnak vagy a 9.2.2.2.1 pont szerinti vezetésekre vonatkozóan az ISO 6722-1:2011 + Cor 01:2012 vagy az ISO 6722-2:2013 szabványnak, továbbra is használhatók.
- 1.6.5.18** Azok a 2018. április 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett) járművek, amelyeket kifejezetten OX járműnek hagytak jóvá, továbbra is használhatók az UN 2015 tétel alá tartozó anyagok szállítására.
- 1.6.5.19** A 2018. április 1-je előtt forgalomba helyezett (vagy használatba vett), kifejezetten OX járműnek jóváhagyott járművek éves műszaki vizsgálatára vonatkozóan a 9. rész 2016. december 31-ig érvényes előírásai továbbra is alkalmazhatók.
- 1.6.5.20** A 9.1.3.5 bekezdés szerinti mintának megfelelő jóváhagyási igazolások az OX járművekre továbbra is használhatók.

4) Az Európai Parlament és a Tanács 2009. július 13-i 661/2009/EK rendelete a gépjárművek, az ezekhez tervezett pótkocsik és rendszerek, alkatrészek, valamint önálló műszaki egységek általános biztonságára vonatkozó típusjóváhagyási előírásokról (lásd az EK Hivatalos Lapja L200 sz., 2009. 7. 31., 1. o.).

1.6.6 7 osztály

1.6.6.1 *Küldeménydarabok, amelyekhez a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1985. évi és 1985. évi (1990-ben) módosított kiadása szerint nem szükséges a küldeménydarab-minta illetékes hatóság általi engedélyezése*

Az ADR követelményeinek teljes mértékben meg kell felelniük azoknak a küldeménydaraboknak, amelyekhez nem szükséges a küldeménydarab-minta illetékes hatóság általi engedélyezése (engedményes küldeménydarabok, *IP-1*, *IP-2* és *IP-3*, valamint *A* típusú küldeménydarabok). Ettől eltérően azokra a küldeménydarabokra, amelyek a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség „Előírások a radioaktív anyagok biztonságos szállítására” (NAÜ 6. sz. Biztonsági sorozat) 1985. évi vagy 1985. évi (1990-ben) módosított kiadásának követelményeinek felelnek meg, a következők vonatkoznak:

- a) a 2003. december 31-ig szállításra előkészített küldeménydarabok továbbra is szállíthatók az 1.6.6.3 bekezdés előírásainak betartásával, ha az vonatkozik rájuk;
- b) továbbra is használhatók, azzal a kikötéssel, hogy:
 - i) úgy tervezték, hogy ne tartalmazzon urán-hexafluoridot;
 - ii) betartják az 1.7.3 szakasz vonatkozó követelményeit;
 - iii) betartják a 2.2.7 szakasz aktivitási határértékekre és besorolásra vonatkozó követelményeit;
 - iv) betartják az 1., a 3., a 4., az 5. és a 7. rész szállítás ellenőrzésére vonatkozó követelményeit;
 - v) a csomagolóeszközt nem 2003. december 31-e után gyártották, ill. módosították.

1.6.6.2 *Küldeménydarabok, amelyeket a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi, 1973. évi módosított, 1985. évi és 1985. évi (1990-ben) módosított kiadásának előírásai szerint engedélyeztek*

1.6.6.2.1 Azoknak a küldeménydaraboknak, amelyekhez szükséges a küldeménydarab-minta illetékes hatóság általi engedélyezése, az ADR követelményeinek teljes mértékben meg kell felelniük, kivéve hogyha a következő feltételek teljesülnek:

- a) a csomagolóeszközt a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi vagy 1973. évi módosított kiadásának előírásai szerint az illetékes hatóság által engedélyezett küldeménydarab-mintának megfelelően gyártották;
- b) a küldeménydarab-minta többoldalú engedélyezése szükséges;
- c) betartják az 1.7.3 szakasz vonatkozó követelményeit;
- d) betartják a 2.2.7 szakasz aktivitási határértékekre és besorolásra vonatkozó követelményeit;
- e) betartják az 1., a 3., a 4., az 5. és a 7. rész szállítás ellenőrzésére vonatkozó követelményeit;
- f) (fenntartva)
- g) olyan küldeménydarab esetén, amely megfelel a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi vagy 1973. évi módosított kiadása követelményeinek:
 - i) a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi vagy 1973. évi módosított kiadásában meghatározott, a szállítás során bekövetkező baleseti körülmények között a küldeménydarabnak elegendő árnyékoló hatása maradna, amely biztosítja, hogy a sugárzási szint a küldeménydarab felületétől 1 m távolságban nem haladja meg a 10 mSv/h értéket a legnagyobb radioaktív tartalom esetén, amelynek befogadására a küldeménydarabot jóváhagyták;
 - ii) a küldeménydarab nem igényel folyamatos szellőztetést;
 - iii) az 5.2.1.7.5 pontnak megfelelően minden csomagoláshoz sorozatszám van hozzá

rendelve és fel van tüntetve a csomagolás külső oldalán.

1.6.6.2.2 A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi, 1973. évi módosított, 1985. évi és 1985. évi (1990-ben) módosított kiadása előírásainak megfelelő küldeménydarab-minta alapján új csomagolóeszköz gyártása nem engedélyezhető.

1.6.6.3 *Küldeménydarabok, amelyek az ADR 2011. évi és 2013. évi kiadása (a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség TS-R-1 sz. Biztonsági sorozat 2009. évi kiadása) szerint a hasadóanyagokra vonatkozó követelmények alól mentesülnek*

Az olyan hasadóanyagot tartalmazó küldeménydarab, amely az ADR 2011. évi és 2013. évi kiadása 2.2.7.2.3.5 a) i) vagy iii) alpontja [a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség „Előírások a radioaktív anyagok biztonságos szállítására”, 2009. évi kiadás 417 bekezdés a) i) vagy iii) alpontja] szerint a „HASADÓ”-ként való besorolás alól mentesítve van és 2014. december 31-e előtt készítették elő a szállításra, továbbra is szállítható, valamint továbbra is nem hasadónak vagy hasadó-engedményesnek sorolható be, azzal a különbséggel, hogy az említett kiadások 2.2.7.2.3.5 pontja táblázatának küldeményre vonatkozó határértékei a járműre értendők. Az ilyen küldeményeket kizárólagos használat mellett kell szállítani.

1.6.6.4 *Különleges formájú radioaktív anyagok, amelyeket a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi, 1973. évi módosított, 1985. évi vagy 1985. évi (1990-ben) módosított kiadásának előírásai szerint engedélyeztek*

Az olyan minta szerint gyártott különleges formájú radioaktív anyag, amelyre az illetékes hatóság a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 6. sz. Biztonsági sorozat 1973. évi, 1973. évi módosított, 1985. évi vagy 1985. évi (1990-ben) módosított kiadásának előírásai szerint adott ki egyoldalú engedélyt, tovább használható, ha az megfelel az 1.7.3 szakasz vonatkozó előírásai szerinti kötelező irányítási rendszernek. Ilyen különleges formájú radioaktív anyag új gyártása nem engedélyezhető.

1.7 FEJEZET

ÁLTALÁNOS ELŐÍRÁSOK A RADIOAKTÍV ANYAGOKRA

1.7.1 Hatály és alkalmazási terület

Megjegyzés: 1. A radioaktív anyagok szállítása során bekövetkező baleset vagy rendkívüli esemény esetén az emberek, az anyagi javak és a környezet védelme érdekében az illetékes nemzeti, ill. nemzetközi hatóságok által megállapított veszélyhelyzeti előírásokat kell betartani. Az ilyen előírásokhoz útmutatás található a „Planning and Preparing for Emergency Response to Transport Accidents Involving Radioactive Material”, Safety Standard Series No. TS-G-1.2 (ST-3), IAEA, Vienna (2002) kiadványban.

2. A veszélyhelyzeti beavatkozásnál figyelembe kell venni, hogy a baleset során a küldemény tartalma és a környezet között bekövetkező reakció folytán egyéb veszélyes anyagok is képződhetnek.

1.7.1.1 Az ADR olyan szabályokat állapít meg, amelyek által a radioaktív anyagok szállításával kapcsolatos sugárzásból, kritikusságból vagy hőhatásból eredően a személyeket, javakat vagy környezetet érő veszélyek megfelelően kezelhetők. Ezek a szabályok az Nemzetközi Atomenergia Ügynökség „Előírások a radioaktív anyagok biztonságos szállítására”, 2012. évi kiadás, Biztonsági Szabványok Sorozat, SSR-6 (Bécs, 2012.) kiadványon alapulnak. A magyarázatok az IAEA „Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Materials (2012.évi kiadás)”, Safety Standard Series No. SSG-26, IAEA Vienna, (2014.) kiadványban található.

1.7.1.2 Az ADR célja olyan követelmények kialakítása, amelyek betartása garantálja a biztonságot, a személyek, a javak és a környezet védelmét a sugárzás hatásaival szemben a radioaktív anyagok szállítása során. Ez a védelem azáltal érhető el, hogy követelményeket támaszt:

- a) a radioaktív tartalom megtartására;
- b) a külső sugárzási szint korlátozására;
- c) a kritikusság megelőzésére; és
- d) a hőhatás okozta károk megelőzésére.

Ezek a követelmények elsősorban azáltal teljesülnek, hogy a járművek és a küldeménydarabok tartalmának határértékei, ill. a küldeménydarab-minták minőségi követelményei a radioaktív tartalom veszélyességének függvényében különböző fokozatokra vannak meghatározva. Másodsorban a küldeménydarabokra, kezelésükre, a csomagolóeszköz karbantartására vonatkozó, a radioaktív tartalom fajtáját figyelembe vevő feltételek meghatározásával és végül az adminisztratív ellenőrzések előírásával, – vagy ahol szükséges – az illetékes hatóság általi jóváhagyás megkövetelésével.

1.7.1.3 Az ADR előírásait a radioaktív anyagok közúti szállítására kell alkalmazni, beleértve a radioaktív anyagok használatával együtt járó szállításokat is. A „szállítás” magában foglal a radioaktív anyag mozgatásával kapcsolatos minden tevékenységet, a csomagolóeszköz tervezését, gyártását, karbantartását és javítását, a radioaktív rakomány előkészítését, feladását, berakását, szállítását (beleértve a közbeni tárolását), kirakását és átvételét a rendeltetési helyen. Az ADR által a minőségi követelmények meghatározásánál alkalmazott különböző fokozatok három általános súlyossági szinttel jellemezhetők:

- a) szokásos szállítási körülmények (rendkívüli esemény nélkül);
- b) kisebb balesetek fellépése során fennálló szállítási körülmények;
- c) a szállítás során bekövetkező baleseti körülmények.

1.7.1.4 Az ADR előírásait nem kell alkalmazni a következő anyagokra és tárgyakra:

- a) a szállítóeszköz szerves részét képező radioaktív anyagok;
- b) valamely létesítményen belül mozgatott radioaktív anyagok, amelyek a létesítményben

érvényben levő, megfelelő biztonsági előírások hatálya alá esnek, és ez a mozgatás nem vesz igénybe közutat vagy vasutat;

- c) a személyekbe vagy élő állatokba diagnosztikai vagy kezelési célra bevitt vagy beültetett radioaktív anyagok;
- d) a személyek szervezetében vagy testén lévő radioaktív anyagok, amelyek véletlenül vagy szándékosan kerültek a szervezetükbe vagy szennyeződtek meg vele, és akiket emiatt orvosi kezelés céljából szállítanak;
- e) a fogyasztási cikkekben levő, hatóságilag engedélyezett radioaktív anyagok, azok végső felhasználónak történt eladását követően;
- f) a természetben előforduló radionuklidokat tartalmazó természetes anyagok és ércek (feldolgozva is lehetnek), amennyiben az anyag aktivitás koncentrációja nem nagyobb, mint a 2.2.7.2.2.1 táblázatban meghatározott vagy a 2.2.7.2.2.2 a) és a 2.2.7.2.2.3 – 2.2.7.2.2.6 pont szerint számított érték 10-szerese. Azoknál a természetes anyagoknál és érceknél, amelyek olyan, természetben előforduló radionuklidokat tartalmaznak, amelyek nincsenek szekuláris egyensúlyban, az aktivitás koncentrációt a 2.2.7.2.2.4 pont szerint kell kiszámítani;
- g) nem radioaktív szilárd tárgyak, amelyek felületükön sehol nem tartalmaznak a 2.2.7.1.2 pontban a „szennyezettség” meghatározásánál megadott határoknál nagyobb mennyiségben radioaktív anyagokat.

1.7.1.5 *Az engedményes küldeménydarabok szállítására vonatkozó különleges előírások*

1.7.1.5.1 A 2.2.7.2.4.1 pont szerinti engedményes küldeménydarabokra, amelyek korlátozott mennyiségű radioaktív anyagot, készüléket, gyártmányt és üres csomagolóeszközöket tartalmazhatnak, az 5 – 7. részek előírásai közül csak a következőket kell betartani:

- a) az 5.1.2.1, az 5.1.3.2 bekezdésben, az 5.1.5.2.2, az 5.1.5.2.3 pontban, 5.1.5.4 és az 5.2.1.10 bekezdésben és a 7.5.11 szakasz CV33 előírás 3.1), 5.1) – 5.4) és 6) pontjában meghatározott előírásokat; és
- b) a 6.4.4 szakaszban az engedményes küldeménydarabokra meghatározott követelményeket;

kivéve, ha a radioaktív anyag egyéb veszélyes tulajdonsággal is rendelkezik és a 3.3 fejezet 290 és 369 különleges előírása szerint nem a 7 osztályba kell sorolni, ez esetben a radioaktív anyagra a másik osztály előírásainak kiegészítéseképpen az előző a) és b) pontok előírásai közül csak azok érvényesek, amelyek alkalmazhatók rá.

1.7.1.5.2 Az ADR összes többi részének vonatkozó előírását az engedményes küldeménydarabokra be kell tartani. Ha az engedményes küldeménydarab hasadóanyagot tartalmaz, a 2.2.7.2.3.5 pont hasadóanyagra vonatkozó valamelyik mentesítését kell alkalmazni, és a 7.5.11 szakasz CV33 előírás 4.3) követelményeit be kell tartani.

1.7.2 **Sugárvédelmi program**

1.7.2.1 A radioaktív anyagok szállításához sugárvédelmi program szükséges, amely a sugárvédelmi követelmények kellő figyelembevételét célzó intézkedéseket tartalmaz.

1.7.2.2 A személyek sugárterhelése nem haladhatja meg az erre meghatározott dóziskorlátokat. A védelmet és biztonságot optimálni kell annak érdekében, hogy az egyéni dózisok nagysága, a sugárzásnak kitett személyek száma és a sugárterhelés valószínűsége az ésszerűen elérhető legalacsonyabb szinten maradjon. Az optimaláláskor tekintettel kell lenni a gazdasági és társadalmi tényezőkre, azzal, hogy az egyéni dózisok megállapításánál figyelembe kell venni a dózismegszorításokat. Rendszerszemléletű megközelítést kell alkalmazni, amely figyelembe veszi a szállítás és az egyéb tevékenységek kapcsolatát.

1.7.2.3 A programban alkalmazott intézkedések jellegét és mértékét a sugárterhelés nagyságához és valószínűségéhez kell igazítani. A programnak tartalmaznia kell az 1.7.2.2, az 1.7.2.4 és az

1.7.2.5 bekezdés és a 7.5.11 szakasz CV33 előírás 1.1) pontja követelményeit. A program dokumentumait ellenőrzés céljából, kérésre az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

1.7.2.4 Amennyiben a szállítási tevékenység során a foglalkozási sugárterhelésből eredő effektív dózis vagy:

- a) valószínűleg évi 1 és 6 mSv között van, akkor a munkahely sugárellenőrzésén vagy az egyéni sugárterhelés ellenőrzésén alapuló dózis értékelési programot kell működtetni; vagy
- b) valószínűleg meghaladja az évi 6 mSv-et, akkor egyéni sugárterhelési ellenőrzést kell végezni.

Az egyéni sugárterhelési ellenőrzések, ill. a munkahely sugárellenőrzésének adatairól megfelelő nyilvántartást kell vezetni.

***Megjegyzés:** Amennyiben a szállítási tevékenység során a foglalkozási sugárterhelésből eredő effektív dózis nagy valószínűséggel nem haladja meg az évi 1 mSv-et, akkor nincs szükség sem különleges munkarendre, sem részletes megfigyelésre, sem dózisértékelési programra, ill. egyéni nyilvántartás vezetésére.*

1.7.2.5 A dolgozóknak (lásd a 7.5.11 szakasz CV33 előírása 3. megjegyzését) sugárvédelemből megfelelő képzettséggel kell rendelkezniük, amely kiterjed az őket érő foglalkozási sugárterhelés, ill. a tevékenységük folytán esetleg másokat érő sugárterhelés korlátozása érdekében betartandó óvintézkedésekre.

1.7.3 Irányítási rendszer

1.7.3.1 Az ADR előírásainak való megfelelés biztosítása érdekében az ADR hatálya alá tartozó, az 1.7.1.3 bekezdésben meghatározott minden tevékenységre az illetékes hatóság által elfogadott, nemzetközi, nemzeti vagy egyéb szabványokon alapuló irányítási rendszert kell kialakítani és működtetni. Annak a tanúsítványnak, hogy a gyártási mintára vonatkozó követelményeket teljes mértékben teljesítették, az illetékes hatóság rendelkezésére kell állnia. A gyártónak, a feladónak és a felhasználónak – kérésre –:

- a) rendelkezésre kell bocsátania a gyártás és a használat ellenőrzéséhez szükséges berendezéseket; és
- b) az illetékes hatóság számára bizonyítani kell a ADR előírásainak való megfelelést.

Amennyiben az illetékes hatóság engedélyre van szüksége, ezen engedély kiadása az irányítási rendszer alkalmasságának függvénye.

1.7.4 Külön megegyezés

1.7.4.1 A külön megegyezés az illetékes hatóság által jóváhagyott előírásokat jelenti, amelyek betartásával az ADR radioaktív anyagokra vonatkozó követelményeinek nem mindenben megfelelő küldemény szállítható.

***Megjegyzés:** A külön megegyezés nem tekinthető az 1.5.1 szakasz szerinti ideiglenes eltérésnek.*

1.7.4.2 Azok a küldemények, amelyeknél a radioaktív anyagokra vonatkozó valamely előírást nem lehet betartani, csak külön megegyezés alapján szállíthatók. Az illetékes hatóság akkor engedélyezheti egy küldemény vagy egy előre tervezett küldemény sorozat külön megegyezés alapján történő szállítását, ha megbizonyosodott arról, hogy az ADR radioaktív anyagokra vonatkozó előírásait valóban nem lehet betartani és az ADR által megkövetelt biztonsági szintet más eszközökkel el lehet érni. A teljes szállítási biztonság legalább olyan szintűnek kell lennie, mintha minden vonatkozó előírást betartottak volna. Az ilyen típusú nemzetközi küldeményekhez többoldalú engedélyre van szükség.

1.7.5 Egyéb veszélyes tulajdonságokkal bíró radioaktív anyag

A radioaktív és hasadó tulajdonságokon kívül a küldeménydarab tartalmának minden járulékos veszélyét, így a robbanásveszélyt, gyúlékonyságot, piroforosságot, vegyi mérgező-képességet és maró hatást ugyancsak figyelembe kell venni az okmányokban, a csomagolásnál, a bárcázásnál, a feliratozásnál, a nagybárcák elhelyezésnél, az átmeneti tárolásnál, az elkülönítésnél és a szállításnál, hogy az ADR veszélyes árukra vonatkozó minden előírása teljesüljön.

1.7.6 Hiányosságok

1.7.6.1 Az ADR-ben előírt, a sugárzási szintre, ill. a szennyezettségre vonatkozó határértékek túllépése esetén:

- a) erről a hiányosságról értesítenie kell a feladót, a címzettet, a szállítót és minden olyan szervezetet, amely érintett lehet a szállítás során:
 - i) a szállítónak, ha ezt a szállítás alatt észleli; ill.
 - ii) a címzettnek, ha átvételkor észleli;
- b) a szállítónak, a feladónak, ill. a címzettnek:
 - i) azonnal intézkednie kell az ebből eredő következmények elhárítására;
 - ii) ki kell vizsgálnia az okokat, körülményeket és következményeket;
 - iii) megfelelő intézkedéseket kell tennie azoknak az okoknak és körülményeknek a kiküszöbölésére, amelyek ehhez a hiányossághoz vezettek, és meg kell akadályoznia a hasonló körülmények ismételt előfordulását; és
 - iv) az illetékes hatóság(ka)t tájékoztatnia kell a hiányosság okairól és a végrehajtott vagy végrehajtandó elhárító, ill. megelőző tevékenységről;
- c) a hiányosságról a feladót, ill. az illetékes hatóság(ka)t lehetőleg minél hamarabb kell tájékoztatni, de ha besugárzás szempontjából veszélyhelyzet alakult ki vagy van kialakulóban, azonnal tájékoztatni kell őket.

1.8 FEJEZET

BIZTONSÁGI KÖVETELMÉNYEK BETARTÁSÁT BIZTOSÍTÓ ELLENŐRZÉSEK, ILL. A BIZTONSÁGOT ELŐSEGÍTŐ EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

1.8.1 A veszélyes áruk hatósági ellenőrzése

1.8.1.1 A Szerződő Felek illetékes hatóságai illetékességi területükön bármikor ellenőrizhetik, hogy a veszélyes áru szállítással kapcsolatos előírásokat, beleértve a közbiztonsági intézkedésekre vonatkozókat is az 1.10.1.5 bekezdés szerint, betartják-e.

Az ellenőrzést azonban úgy kell végezni, hogy az ne veszélyeztessen sem személyeket, sem javakat, sem a környezetet, ill. ne zavarja jelentősen a közúti közlekedést.

1.8.1.2 A veszélyes áruk szállításában résztvevőknek (lásd 1.4 fejezet) az ellenőrzéshez szükséges minden, saját feladataikra vonatkozó információt haladéktalanul az illetékes hatóság vagy képviselője rendelkezésére kell bocsátaniuk.

1.8.1.3 A veszélyes áruk szállításában résztvevő vállalkozások (lásd 1.4 fejezet) telephelyén történő ellenőrzés céljából az illetékes hatóságok helyszíni vizsgálatot is tarthatnak, megnézhetik a szükséges okmányokat, a veszélyes áruból, ill. a csomagolóeszközből vizsgálat céljából mintát vehetnek, feltéve, hogy mindezzel nem veszélyeztetik a biztonságot. A veszélyes áruk szállításában résztvevőknek (lásd 1.4 fejezet) ellenőrzés céljára a járműveket, a jármű alkatrészeket, a felszereléseket és a berendezéseket is hozzáférhetővé kell tenni, amennyiben az lehetséges, ill. ésszerű. Amennyiben a hatóság szükségesnek ítéli, kijelölhet valakit a vállalkozástól, hogy elkísérje az illetékes hatóság képviselőjét.

1.8.1.4 Amennyiben az illetékes hatóságok azt tapasztalják, hogy az ADR előírásait nem tartották be, megtilthatják a küldemény feladását vagy megszakíthatják a szállítást, amíg a tapasztalt hiányosságokat ki nem küszöbölik, ill. más, megfelelő intézkedést is hozhatnak. A jármű feltartóztatása történhet a helyszínen vagy – biztonsági okokból – a hatóságok által kiválasztott más helyen. Ezek az intézkedések azonban nem zavarhatják jelentősen a közúti közlekedést.

1.8.2 Hivatali együttműködés

1.8.2.1 A Szerződő Felek hivatalainak együtt kell működniük az ADR végrehajtásában.

1.8.2.2 Ha egy Szerződő Fél megállapítja, hogy területén a veszélyes áruk szállításának biztonságát egy olyan vállalkozás nagyon súlyos vagy ismételt szabálytalansága veszélyezteti, amelynek székhelye egy másik Szerződő Fél területén van, az ilyen szabálytalanságról értesítenie kell a másik Szerződő Fél illetékes hatóságát. Azon Szerződő Fél illetékes hatóságai, amelynek területén a súlyos vagy ismételt szabálytalanságot megállapították, felkérhetik azon Szerződő Fél illetékes hatóságait, amelyben a vállalkozás székhelye van, hogy hozzanak megfelelő intézkedéseket a szabálytalanság elkövetője vagy elkövetői ellen. A személyekre vonatkozó adatok nem adhatók át, kivéve, ha a súlyos vagy ismételt szabálytalanság miatti büntetőeljáráshoz van rá szükség.

1.8.2.3 Az értesített illetékes hatóságoknak a vállalkozással szemben hozott intézkedéseikről – ha ilyenre szükség volt – értesíteniük kell azon Szerződő Fél illetékes hatóságait, amelyben a szabálytalanságot megállapították.

1.8.3 Biztonsági tanácsadó

1.8.3.1 Minden vállalkozásnak, amely veszélyes árut közúton szállít, fuvaroz vagy ahhoz kapcsolódó csomagolást, berakást, töltést vagy kirakást végez, egy vagy több veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadót kell kineveznie, aki azért felelős, hogy segítse megelőzni, hogy e tevékenységek veszélyeztessék az embereket, az anyagi javakat vagy a környezetet.

1.8.3.2

A Szerződő Felek illetékes hatóságai rendelkezhetnek úgy, hogy ezeket a követelményeket nem kell alkalmazni azon vállalkozások esetében:

- a) amelyek tevékenysége olyan mennyiségekre terjed ki, melyek szállítóegységenként nem haladják meg az 1.1.3.6 és az 1.7.1.4 bekezdésben, valamint a 3.3, 3.4 és 3.5 fejezetben meghatározott értékeket; vagy
- b) amelyek fő vagy kiegészítő tevékenységi körébe nem tartozik a veszélyes áru szállítás, ill. az ezzel kapcsolatos csomagolás, töltés, be- és kirakás, de esetenként részt vesznek olyan veszélyes áruk belföldi szállításában vagy az ehhez kapcsolódó csomagolásában, töltésében, be- és kirakásában, amelyek csak kisebb veszélyt vagy környezeti kockázatot jelentenek.

1.8.3.3

A tanácsadó fő feladata, hogy a vállalkozás vezetőjének felelőssége mellett minden lehetséges módon és ténykedéssel elősegítse, hogy a vállalkozás az érintett tevékenységét a hatályos szabályoknak megfelelően és a lehető legbiztonságosabb módon végezze.

A tanácsadónak a vállalkozás tevékenységére vonatkozóan a következők a feladatai:

- annak figyelemmel kísérése, hogy betartják-e a veszélyes áruk szállítását szabályozó előírásokat;
- tanácsadás a vállalkozás számára a veszélyes áruk szállítását illetően;
- éves jelentés készítése a vállalkozás vezetősége, vagy adott esetben a helyi hatóság számára a vállalkozás veszélyes áruk szállításával kapcsolatos tevékenységéről. Az éves jelentéseket öt évig meg kell őrizni, és a hatóság kérésére be kell mutatni.

A tanácsadónak ezen kívül kötelessége figyelemmel kísérni a vállalkozás érintett tevékenységére vonatkozóan a következők gyakorlati végrehajtását és az ezzel kapcsolatos eljárásokat:

- a szállítandó veszélyes áruk azonosítására vonatkozó szabályok betartását;
- azt, hogy a vállalkozás figyelembe veszi-e a szállítójárművek vásárlásánál a szállítandó veszélyes áruval kapcsolatos különleges követelményeket;
- a veszélyes áruk szállítására, csomagolására, töltésére, be- és kirakására használt felszerelések ellenőrzésére szolgáló eljárásokat;
- a vállalkozás alkalmazottainak megfelelő képzését, beleértve az előírások változásainak nyomon követését, és a képzésről szóló jelentések, okmányok őrzését, nyilvántartását;
- a szállítás vagy a csomagolás, töltés, be- és kirakás biztonságát veszélyeztető baleset vagy rendkívüli esemény esetén a megfelelő veszély-elhárítási eljárások alkalmazását;
- a szállítás vagy a csomagolás, töltés, be- és kirakás alatt észlelt súlyos balesetek, rendkívüli események vagy súlyos szabálytalanságok okának felderítését, vagy amennyiben szükséges, jelentés készítését;
- a balesetek, rendkívüli események vagy súlyos szabálytalanságok ismétlődésének megakadályozását célzó megfelelő eljárások alkalmazását;
- az alvállalkozók vagy harmadik felek kiválasztásakor és igénybevételekor a veszélyes áruk szállításával kapcsolatos jogi előírások és különleges követelmények figyelembevételét;
- annak ellenőrzését, hogy a veszélyes áruk szállításában, csomagolásában, töltésében, be- és kirakásában résztvevő alkalmazottak részletes technológiai utasítást és oktatást kapnak;
- a veszélyes áruk szállításakor, csomagolásakor, töltésekor, be- és kirakásakor fennálló veszélyek tudatosítását szolgáló intézkedések meghozatalát;
- olyan ellenőrzési eljárások foganatosítását, melyek azt hivatottak biztosítani, hogy a járműveken a kötelező okmányok és biztonsági felszerelések a szabályoknak megfelelő formában megtalálhatók;
- olyan ellenőrzési eljárások foganatosítását, melyek a csomagolással, töltéssel, be- és kirakással kapcsolatos szabályok betartását biztosítják;
- az 1.10.3.2 bekezdésben meghatározott közbiztonsági terv meglétét.

1.8.3.4

A tanácsadó lehet a vállalkozás vezetője is, a vállalkozásban más feladatkört is ellátó személy vagy a vállalkozás közvetlen alkalmazásában nem álló személy, amennyiben alkalmas a tanácsadó feladatainak ellátására.

- 1.8.3.5** Minden érintett vállalkozásnak az illetékes hatóság vagy az egyes Szerződő Felek által e célra kijelölt testület kérésére közölnie kell, hogy ki a tanácsadója.
- 1.8.3.6** Ha egy szállítás, ill. az áruk csomagolása, töltése, be- vagy kirakása közben bekövetkezett baleset személyeket, anyagi javakat vagy a környezetet érinti, vagy bennük kárt okoz, az érintett vállalkozás tanácsadójának a lényeges információk összegyűjtése után baleseti jelentést kell készítenie a vállalkozás vezetősége vagy adott esetben a helyi hatóság részére. Ez a jelentés azonban nem helyettesíti a vállalkozás vezetésének jelentését, amely bármilyen más nemzetközi vagy belföldi szabályozás alapján szükséges.
- 1.8.3.7** A tanácsadónak a közúti szállításra érvényes bizonyítvánnyal kell rendelkeznie. A bizonyítványt az illetékes hatóságnak vagy az egyes Szerződő Felek által e célra kijelölt testületnek kell kiadnia.
- 1.8.3.8** A bizonyítvány megszerzéséhez a jelöltnek képzésben kell részt vennie, és a Szerződő Fél illetékes hatósága által jóváhagyott vizsgát kell tennie.
- 1.8.3.9** A képzés fő célja, hogy a jelölt megfelelő tudást szerezzen a veszélyes áruk szállításában, csomagolásában, töltésében, be- és kirakásában rejlő veszélyekről, a vonatkozó jogszabályokról, rendeletekről és hatósági előírásokról, valamint az 1.8.3.3 bekezdés szerinti feladatokról.
- 1.8.3.10** A vizsgát az illetékes hatóságnak vagy az általa kinevezett vizsgáztató szervezetnek kell megszerveznie. Képzőszerv nem lehet vizsgáztató szervezet.
- A vizsgáztató szervezetet írásban kell kinevezni. A kinevezést, amely korlátozott időtartamú is lehet, a következő kritériumok alapján kell kiadni:
- a vizsgáztató szervezet szakmai alkalmassága;
 - a vizsgáztató szervezet által javasolt vizsgáztatási forma részletes leírása, beleértve az 1.8.3.12.5 pont szerinti elektronikus vizsga infrastruktúráját és szervezését, abban az esetben, ha ilyen vizsgát kívánnak tartani;
 - a vizsgáztatás pártatlanságának biztosítására vonatkozó intézkedések;
 - a szervezet függetlensége bármely, biztonsági tanácsadót alkalmazó természetes vagy jogi személytől.
- 1.8.3.11** A vizsga célja meggyőződni arról, hogy a jelölt az 1.8.3.7 bekezdésben előírt bizonyítvány megszerzéséhez elegendő szintű tudással rendelkezik-e a tanácsadóra háruló, az 1.8.3.3 bekezdésben felsorolt feladatok ellátásához. A vizsgának a következő témákra kell kiterjednie:
- a) A veszélyes árukkal kapcsolatos balesetek lehetséges következményeinek és a balesetek fő okainak ismerete;
 - b) A belföldi jog, a nemzetközi megállapodások és egyezmények előírásai, különös tekintettel az alábbiakra:
 - a veszélyes áruk besorolása (az oldatok és keverékek besorolási eljárása, az anyag-felsorolás felépítése, a veszélyes áru osztályok és az osztályba sorolás elvei, a szállított veszélyes áruk jellemzői, fizikai, kémiai és toxikológiai (mérgező) tulajdonságai);
 - általános csomagolási előírások, a tartányokra és tankkonténerekre vonatkozó előírások (típusok, kódolás, jelölés, szerkezeti felépítés, első alkalommal végzett és időszakos vizsgálatok);
 - jelölés, bárcázás, nagybárcák és narancssárga táblák elhelyezése (a küldeménydarabok jelölése és bárcázása, a nagybárcák és a narancssárga táblák elhelyezése és eltávolítása);
 - bejegyzések a fuvarokmányokba (szükséges információk);
 - a szállítás lebonyolítása és a feladási korlátozások (teljes rakomány, ömlesztett szállítás, szállítás IBC-kben, szállítás konténerekben, szállítás rögzített és leszerelhető tartányokban);
 - utasok szállítása;

- együvé rakási tilalmak és elővigyázatossági intézkedések az együvé rakáskor;
- az áruk elkülönítése;
- a szállított mennyiség korlátozása és a mentesített mennyiségek;
- árukezelés és elhelyezés (csomagolás, töltés, be- és kirakás, töltési fok, átmeneti tárolás és elkülönítés);
- csomagolás, töltés, berakás előtti és kirakás utáni tisztítás, ill. gáztalanítás;
- személyzet, szakképzés;
- jármű okmányok (fuvarokmány, írásbeli utasítás, jármű jóváhagyási igazolás, a járművezető oktatási bizonyítványa, az eltérésekről szóló megállapodások okmányai, egyéb okmányok);
- írásbeli utasítás (az utasítás végrehajtása és a jármű személyzet egyéni védőfelszerelései);
- a járművek felügyeletére vonatkozó előírások (várakozás);
- forgalmi szabályok és korlátozások;
- környezetszennyező anyagok működés közbeni kibocsátása vagy véletlen kifolyása;
- a szállítóeszközökre vonatkozó követelmények.

1.8.3.12 *A vizsga*

1.8.3.12.1 A vizsgának írásbelinek kell lennie, ami kiegészíthető szóbeli vizsgával is.

1.8.3.12.2 Minden vizsgát az illetékes hatóságnak vagy az általa kinevezett vizsgáztató szervezetnek felügyelnie kell. Amennyire csak lehetséges, mindenféle manipulációt és csalást ki kell zárni. A jelöltek személyazonosságát ellenőrizni kell. A nemzetközi és a belföldi szabályzatokon kívül egyéb segédanyagot az írásbeli vizsgán nem szabad használni. Minden vizsga dokumentumot nyomtatott vagy elektronikus dokumentum formában rögzíteni kell és meg kell őrizni.

1.8.3.12.3 Elektronikus eszközöket csak akkor szabad használni, ha a vizsgáztató szervezet bocsátja rendelkezésre. Az elektronikus eszköz csak olyan lehet, amelybe a vizsgázó nem tud további adatokat bevinni, csak a feltett kérdésre tud válaszolni.

1.8.3.12.4 Az írásbeli vizsgának két részből kell állnia:

- a) A jelöltnek egy kérdőívet kell kapnia. A kérdőívnek legalább 20 kiegészítendő kérdést kell tartalmaznia, amelyek legalább az 1.8.3.11 bekezdésben felsorolt témákra terjednek ki. Felelet-választós kérdéseket is lehet alkalmazni, ez esetben két felelet-választós kérdés egyenértékű egy kiegészítendő kérdéssel.

A témák között különös figyelmet kell szentelni a következőknek:

- általános megelőző és biztonsági intézkedések;
- a veszélyes áruk besorolása;
- általános csomagolási előírások, beleértve a tartányokra, a tankkonténerekre és a tartányjárművekre vonatkozó előírásokat;
- a veszélyességi jelölések, bárcázás és nagybárcázás;
- a fuvarokmányban levő bejegyzések;
- árukezelés és rakodás;
- a személyzet szakképzése;
- a jármű okmányai és bizonyítványok;
- írásbeli utasítás;
- a szállítóeszközökre és felszerelésükre vonatkozó előírások.

- c) A jelöltnek egy esettanulmányt is ki kell dolgoznia a tanácsadó 1.8.3.3 bekezdésben felsorolt feladataira vonatkozóan, amivel bizonyítja, hogy képes a tanácsadó feladatainak ellátására.

1.8.3.12.5 Az írásbeli vizsga részben vagy egészében elektronikus formában is lefolytatható, amelynél a válaszok rögzítése és kiértékelése elektronikus adatfeldolgozással (EDP) történik, ha a következő feltételek teljesülnek:

- a) A hardvert és a szoftvert az illetékes hatóságnak vagy az általa kinevezett vizsgáztató szervezetnek ellenőriznie kell és el kell fogadnia;
- b) Biztosítani kell, hogy a rendszer műszakilag kifogástalanul működjék. Intézkedni kell arról, hogy az eszközök és/vagy az alkalmazások hibája esetén lehet-e, ill. hogyan lehet a vizsgát folytatni. Az adatbeviteli eszközökön semmilyen segítő funkció (pl. elektronikus keresés) nem lehet. Az 1.8.3.12.3 pont szerint rendelkezésre bocsátott elektronikus eszköznél ki kell zárni, hogy a vizsgázó bármely más eszközzel kapcsolatba léphessen a vizsga során;
- c) Minden vizsgázó végső válaszait naplózni kell. Az eredmény kiértékelésének egyértelműnek és átláthatónak kell lennie.

1.8.3.13 A Szerződő Felek rendelkezhetnek úgy, hogy azok a jelöltek, akik olyan vállalkozásnál kívánnak dolgozni, amely bizonyos veszélyes áruk szállítására szakosodott, csak az e tevékenységgel kapcsolatos témákból vizsgázzanak. Ezek a veszélyes árucsoportok a következők lehetnek:

- 1 osztály;
- 2 osztály;
- 7 osztály;
- 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 és 9 osztály;
- az UN 1202, 1203, 1223, 3475 számú anyagok, és az UN 1268 és 1863 alá tartozó repülőgép tüzelőanyagok.

Az 1.8.3.7 bekezdésben előírt bizonyítványból egyértelműen ki kell tűnnie, hogy csak azokra, az e bekezdésben foglalt árucsoport(ok)ra érvényes, amelyekből a jelölt az 1.8.3.12 bekezdés szerinti követelményeknek megfelelően vizsgát tett.

1.8.3.14 Az illetékes hatóságnak vagy a vizsgáztató szervezetnek a vizsgakérdésekből gyűjteményt kell készítenie.

1.8.3.15 Az 1.8.3.7 bekezdésben előírt bizonyítványt az 1.8.3.18 bekezdés szerinti formában kell kiállítani. A bizonyítványt minden Szerződő Fél köteles elismerni.

1.8.3.16 *A bizonyítvány érvényessége és megújítása*

1.8.3.16.1 A bizonyítvány öt évig érvényes. A bizonyítvány érvényességi idejét meg kell hosszabbítani, esetenként az érvényességének lejártától számított öt évvel, ha tulajdonosa a bizonyítvány érvényességének lejártá előtti egy éven belül sikeres vizsgát tett. A vizsgáztatást az illetékes hatóságnak jóvá kell hagynia.

1.8.3.16.2 A vizsga célja meggyőződni arról, hogy a bizonyítvány tulajdonosa rendelkezik-e az 1.8.3.3 bekezdésben felsorolt feladatok ellátásához szükséges ismeretekkel. A szükséges ismeretek az 1.8.3.11 b) pontban vannak felsorolva, amely ismereteknek ki kell terjedniük a bizonyítvány kiadása (legutóbbi meghosszabbítása) óta eltelt időben az előírásokban bekövetkezett változásokra is. A vizsgát az 1.8.3.10 és 1.8.3.12 – 1.8.3.14 bekezdésben előírtak szerint kell szervezni és felügyelni. A bizonyítvány tulajdonosának azonban nem kell az 1.8.3.12.4 b) pontban említett esettanulmányt kidolgoznia.

1.8.3.17 (törölve)

1.8.3.18 *A bizonyítvány formája*

A veszélyes áru szállítási biztonsági tanácsadó képzésének bizonyítványa

A bizonyítvány száma:

A bizonyítványt kiállító állam megkülönböztető jele:

Vezetéknév:

Utónév (-nevek):

Születési idő és hely:

Állampolgárság:

A tulajdonos aláírása:

Érvényes:-ig

veszélyes árut

közúton vasúton belvízi úton

szállító, fuvarozó, ill. az ehhez kapcsolódó csomagolást, töltést, be- és kirakást végző vállalkozások esetében.

Kiállította:

Dátum: Aláírás:

1.8.4 **Az illetékes hatóságok és az általuk kijelölt szervezetek jegyzéke**

A Szerződő Feleknek közölniük kell az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Titkárságával azoknak a hatóságoknak, ill. az általuk kijelölt szervezeteknek a címét, amelyek az ADR végrehajtására vonatkozó belföldi jogszabályaik szerint illetékesek. Minden esetben meg kell adni az ADR azon előírásait, amelyre vonatkozóan illetékesek, ill. azt a címet, amelyre a kérelmeket be lehet nyújtani.

Az ENSZ EGB Titkárságának a kapott információk alapján jegyzéket kell összeállítania és azt napra kész állapotban kell tartania. A jegyzéket és módosításait meg kell küldenie a Szerződő Feleknek.

1.8.5 **A veszélyes árukkal kapcsolatos eseményekről szóló jelentés**

1.8.5.1 Amennyiben a veszélyes áru szállítása, berakása, töltése vagy kirakása során valamely Szerződő Fél területén jelentős baleset vagy káresemény következett be, a szállítónak, a fuvarozónak, a berakónak, a töltőnek, ill. a címzettnek meg kell győződnie arról, hogy az eseménytől számított legfeljebb egy hónapon belül az érintett Szerződő Fél illetékes hatósága számára az 1.8.5.4 bekezdésben szereplő minta szerinti jelentés készül.

1.8.5.2 A Szerződő Félnek ezután szükség esetén jelentést kell készítenie az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Titkársága számára a többi Szerződő Fél informálása céljából.

1.8.5.3 Az 1.8.5.1 bekezdés szerinti jelentést akkor kell elkészíteni, ha a következő események közül egy vagy több bekövetkezett: a veszélyes áru kiszabadult vagy kiszabadulásának közvetlen veszélye állt fenn, személyi sérülés, anyagi kár vagy a környezet károsodása következett be, vagy a hatóságok beavatkoztak. Ennek megítélésénél a következő kritériumokat kell alkalmazni:

A „személyi sérülés” olyan esemény, amelyben a szállított veszélyes áruval közvetlenül kapcsolatba hozható sérülés vagy haláleset következik be, és a sérülés:

a) intenzív orvosi kezelést igényel,

- b) legalább egy napos kórházi tartózkodást igényel, vagy
- c) legalább három, egymást követő napig munkaképtelenséget okoz.

A „veszélyes áru kiszabadulás”

- a) a 0 vagy az 1 szállítási kategóriába tartozó veszélyes árunak legalább 50 kg vagy 50 l mennyiségben,
- b) a 2 szállítási kategóriába tartozó veszélyes árunak legalább 333 kg vagy 333 l mennyiségben, vagy
- c) a 3 vagy a 4 szállítási kategóriába tartozó veszélyes árunak legalább 1000 kg vagy 1000 l mennyiségben

történő szabaddá válása.

A „veszélyes áru kiszabadulás” kritériuma akkor is teljesül, ha a veszélyes áru kiszabadulásának közvetlen veszélye állt fenn az előzőekben említett mennyiségekben. Ezt rendszerint akkor kell feltételezni, ha a szerkezeti sérülés következtében a csomagolóeszköz nem alkalmas a további szállításra, vagy ha bármilyen más okból a megfelelő biztonsági szint már nem áll fenn (pl. a tartányok vagy konténerek deformálódása, a tartány felborulása vagy a közvetlen közelben levő tűz miatt).

A 6.2 osztály veszélyes áru esetén a jelentési kötelezettség a mennyiségtől függetlenül fennáll.

Ha az eset radioaktív anyaggal történik, a „veszélyes áru kiszabadulás” kritériumai a következők:

- a) radioaktív anyag bármilyen kiszabadulása a küldeménydarabból;
- b) olyan sugárterhelés bekövetkezése, amely meghaladja a dolgozók és a lakosság ionizáló sugárzással szembeni védelmét szabályozó előírások határértékeit (NAÜ 115. sz. Biztonsági Sorozat, II. Rész – „Nemzetközi alapvető biztonsági szabványok az ionizáló sugárzással szembeni védelemre és a sugárforrások biztonságára”); vagy
- c) ha okkal feltételezhető, hogy a küldeménydarab valamelyik biztonsági funkciójának (megtartás, árnyékolás, hővédelem vagy kritikusság) jelentős csökkenése következett be, ami a küldeménydarabot alkalmatlanná teszi a további szállításra kiegészítő biztonsági intézkedések nélkül.

Megjegyzés: Azon küldeményekre, amelyek nem szolgáltatathatók ki, lásd a 7.5.11 szakasz CV33 előírás 6) bekezdését.

Az „anyagi kár” vagy a „környezet károsodása” a veszélyes áru kiszabadulását jelenti, függetlenül annak mennyiségétől, ha a kár becsült értéke meghaladja az 50 000 eurót. A veszélyes árut tartalmazó szállítóeszközben és a közlekedési infrastruktúrában keletkezett kárt ebből a szempontból figyelmen kívül kell hagyni.

A „hatósági beavatkozás” a hatóságok vagy kárelhárító szolgálatok közvetlen beavatkozása a veszélyes áruval kapcsolatos eseménybe, és személyek legalább három órára történő evakuálása vagy közforgalmú közlekedési útvonalak (utak, vasútvonalak) legalább három órára történő lezárása a veszélyes áru által okozott veszélyhelyzet miatt.

Szükség esetén az illetékes hatóság további, érdemi információt kérhet.

1.8.5.4

A veszélyes áruk szállítása során bekövetkezett eseményekről készítendő jelentés mintája

A veszélyes áruk szállítása során bekövetkezett eseményekről készítendő jelentés a RID/ADR 1.8.5 szakasza szerint

A szállító/a fuvarozó/a vasúti infrastruktúra üzemeltetője
.....
.....
Cím:
.....
A kapcsolattartó neve:.....Telefon:Fax:

(Ezt a fedlapot az illetékes hatóságnak a jelentés továbbítása előtt el kell távolítania.)

1. Közlekedési alágazat	
☐ Vasút Kocsiszám (nem kötelező megadni)	☐ Közút Jármű rendszám (nem kötelező megadni)
2. Az esemény ideje és helye	
Év: Hónap: Nap: Időpont:	
Vasút ☐ Állomás ☐ Rendezőpályaudvar ☐ Berakóhely/kirakóhely/átrakóhely Helység/ország: vagy ☐ Nyílt pálya A vonal megnevezése:..... Kilométerszélvény:	Közút ☐ Lakott területen ☐ Berakóhely/kirakóhely/átrakóhely ☐ Lakott területen kívül Helység/ország:
3. Topográfia	
☐ Emelkedő/lejtő ☐ Alagút ☐ Híd/aluljáró ☐ Kereszteződés	
4. Különleges időjárási körülmények	
☐ Eső ☐ Hó ☐ Jég ☐ Köd ☐ Felhőszakadás ☐ Vihar ☐ Hőmérséklet: °C	
5. Az esemény leírása	
☐ Kisiklás/az útpálya elhagyása ☐ Összeütközés ☐ Eldőlés/felborulás ☐ Tűz ☐ Robbanás ☐ Szivárgás ☐ Műszaki hiba Az esemény kiegészítő leírása:	

6. Az érintett veszélyes áruk						
UN szám ¹⁾	Osz-tály	Csomago-lási csoport	A szabadba jutott termék becsült mennyisége (kg vagy l) ²⁾	Az árut befogadó eszköz ³⁾	Az árut befogadó eszköz anyaga	Az árut befogadó eszköz meghibásodásának típusa ⁴⁾
1) Gyűjtőmegnevezések alá tartozó veszélyes áruk esetén, amelyekre a 274 különleges előírás vonatkozik, a műszaki megnevezést is meg kell adni.			2) A 7 osztálynál az értéket az 1.8.5.3 bekezdés kritériumai szerint kell megadni.			
3) A megfelelő számot kell feltüntetni: 1 Csomagolóeszköz 2 IBC 3 Nagycsomagolás 4 Kiskonténer 5 Vasúti kocsi 6 Jármű 7 Tartálykocsi 8 Tartányjármű 9 Battyás kocsi 10 Battyás jármű 11 Vasúti kocsi leszerelhető tartánnyal 12 Leszerelhető tartány 13 Nagykonténer 14 Tankkonténer 15 MEG-konténer 16 Mobil tartány			4) A megfelelő számot kell feltüntetni: 1 Szivárgás 2 Tűz 3 Robbanás 4 Szerkezeti hiba			
7. Az esemény oka (ha egyértelműen ismert)						
☐ Műszaki hiba ☐ Hibás rakomány rögzítés ☐ Üzemi ok (vasútüzem) ☐ Egyéb:						
8. Az esemény következménye						
A veszélyes áruval kapcsolatba hozható személyi sérülés: ☐ Halott(ak) (száma:) ☐ Sérült(ek) (száma:) A veszélyes áru kiszabadulása: ☐ Igen ☐ Nem ☐ A veszélyes áru kiszabadulásának közvetlen veszélye Áru/környezeti kár: ☐ A kár becsült értéke ≤ 50 000 euró ☐ A kár becsült értéke > 50 000 euró Hatósági beavatkozás: ☐ Történt ☐ Személyek evakuálására volt szükség legalább három órára a veszélyes áru miatt ☐ A közforgalmi közlekedési útvonalak lezárására volt szükség legalább három órára a veszélyes áru miatt ☐ Nem történt						

Szükség esetén az illetékes hatóság további, érdemi információt kérhet.

1.8.6 Az 1.8.7 szakaszban leírt megfelelés-értékelés, időszakos, közbenső és soron kívüli vizsgálatok hatósági felügyelete

1.8.6.1 *A vizsgáló szervezet jóváhagyása*

Az illetékes hatóság az 1.8.7 szakaszban meghatározott megfelelés-értékelés, időszakos, közbenső és soron kívüli vizsgálat, valamint az üzemi vizsgálóhely felügyelete céljából vizsgáló szervezeteket hagyhat jóvá.

1.8.6.2 *Az illetékes hatóság, a megbízottja és a vizsgáló szervezet hivatali kötelessége*

1.8.6.2.1 Az illetékes hatóságnak, a megbízottjának, ill. a vizsgáló szervezetnek a feladattal arányban álló módon, szükségtelen igénybevétel nélkül kell a megfelelés-értékelést, az időszakos, közbenső és a soron kívüli vizsgálatot elvégeznie. Az illetékes hatóságnak, a megbízottjának, ill. a vizsgáló szervezetnek figyelembe kell vennie az érintett vállalkozás méretét, szakterületét és szerkezetét, valamint a technológia viszonylagos bonyolultságát és a gyártás sorozat jellegét.

1.8.6.2.2 Az illetékes hatóságnak, a megbízottjának, ill. a vizsgáló szervezetnek azonban olyan szigorúsággal kell eljárnia és azt a biztonsági szintet kell betartania, amelynek a szállítható nyomástartó berendezésnek meg kell felelnie a 4., ill. a 6. Rész előírásai szerint.

1.8.6.2.3 Ha az illetékes hatóság, ill. megbízottja vagy a vizsgáló szervezet azt tapasztalja, hogy a 4., ill. a 6. rész követelményeit a gyártó nem tartotta be, sem típusjóváhagyási bizonyítványt, sem megfelelési tanúsítványt nem állíthat ki, valamint köteleznie kell a gyártót, hogy a kijavításhoz szükséges intézkedéseket megtegye.

1.8.6.3 *Tájékoztatási kötelezettség*

Az ADR Szerződő Feleinek közzé kell tenniük azokat a nemzeti eljárásaikat, amelyeket a vizsgáló szervezetek értékelésére, kijelölésére és felügyeletére alkalmaznak, valamint az ezen információban bekövetkezett változásokat.

1.8.6.4 *Egyes vizsgálati feladatok átruházása*

Megjegyzés: Az 1.8.6.4 bekezdés nem vonatkozik az 1.8.7.6 bekezdés szerinti üzemi vizsgálóhelyekre.

1.8.6.4.1 Ha a megfelelés-értékeléssel, az időszakos, a közbenső vagy a soron kívüli vizsgálatokkal kapcsolatos egyes feladatok elvégzésére a vizsgáló szervezet más szervezet (pl. alvállalkozó, leányvállalat) szolgáltatásait veszi igénybe, a vizsgáló szervezet akkreditációjának erre a szervezetre is ki kell terjednie, vagy ezt a szervezetet külön akkreditálni kell. Külön akkreditáció esetén a szervezetet az EN ISO/IEC 17025:2005 szabvány szerint kell megfelelően akkreditálni, és annak érdekében, hogy az akkreditációjának megfelelően tudja végrehajtani a vizsgálatokat, a vizsgáló szervezetnek független és pártatlan vizsgáló laboratóriumként kell a szervezetet elismernie. Egyébként a szervezetet az EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány szerint (a 8.1.3 cikk kivételével) kell akkreditálni. A vizsgáló szervezetnek biztosítani kell, hogy ez a szervezet a ráruházott feladatok elvégzéséhez megállapított követelményeknek ugyanolyan szakképzettséggel és ugyanolyan biztonsággal megfelel, mint ahogy az a vizsgáló szervezetre elő van írva (lásd az 1.8.6.8 bekezdést), valamint felügyelnie is kell ezt a szervezetet. Ezen intézkedéseiről a vizsgáló szervezetnek értesítenie kell az illetékes hatóságot.

1.8.6.4.2 A vizsgáló szervezet teljes felelősséggel tartozik az ilyen szervezet által elvégzett feladatért, bárhol is végezzék a feladatot.

1.8.6.4.3 A megfelelés-értékelést, időszakos, közbenső vagy soron kívüli vizsgálatot teljes egészében nem ruházhatja át a vizsgáló szervezet. Az értékelést és a bizonyítvány, tanúsítvány kiállítását csak a vizsgáló szervezet maga végezheti.

- 1.8.6.4.4** A feladatok átruházása nem történhet a kérelmező beleegyezése nélkül.
- 1.8.6.4.5** Az előzőekben említett szervezetek minősítésével, ill. az általuk végzett munka értékelésével kapcsolatos dokumentumokat a vizsgáló szervezetnek az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátania.
- 1.8.6.5** *A vizsgáló szervezetekre háruló tájékoztatási kötelezettség*
- Minden vizsgáló szervezetnek tájékoztatnia kell a jóváhagyó hatóságát a következőkről:
- a) a típusjóváhagyási bizonyítvánnyal kapcsolatos minden elutasításról, korlátozásról, felfüggesztésről és visszavonásról, kivéve azokat az eseteket, amelyekre az 1.8.7.2.4 pont előírásai vonatkoznak;
 - b) minden olyan körülményről, amely az illetékes hatóság által kiadott jóváhagyás érvényességi területét vagy feltételeit befolyásolja;
 - c) az elvégzett megfelelőség-értékelési tevékenységre vonatkozó minden információ kérésről, amelyet az 1.8.1 szakasz vagy az 1.8.6.6 bekezdés alapján az ellenőrző, felügyelő illetékes hatóságtól kapott;
 - d) a hatóság kérésére a jóváhagyása érvényességi területén végzett megfelelőség-értékelési tevékenységéről, és minden egyéb tevékenységéről, beleértve a feladatok átruházását is.
- 1.8.6.6** Az illetékes hatóságnak gondoskodnia kell a vizsgáló szervezet felügyeletéről, és ha azt állapítja meg, hogy a jóváhagyott szervezet nem felel meg a jóváhagyásban vagy az 1.8.6.8 bekezdésben foglaltaknak, vagy nem követi az ADR előírásaiban meghatározott eljárásokat, a jóváhagyást vissza kell vonnia vagy korlátoznia kell az érvényességét.
- 1.8.6.7** Ha egy vizsgáló szervezet jóváhagyását visszavonták vagy az érvényességét korlátozták, vagy a vizsgáló szervezet felhagyott a tevékenységgel, az illetékes hatóságnak meg kell tennie a szükséges lépéseket, hogy az iratokat vagy egy másik vizsgáló szervezet kezelje vagy biztosítani kell, hogy az iratok továbbra is hozzáférhetőek legyenek.
- 1.8.6.8** A vizsgáló szervezetnek:
- a) szervezetbe integrált, alkalmas, hozzáértő, szakképzett és gyakorlott személyzettel kell rendelkeznie, hogy műszaki feladatait megfelelő módon végezhesse;
 - b) alkalmas és elegendő berendezésnek és felszerelésnek kell rendelkezésére állnia;
 - c) részrehajlás nélkül kell működnie, és minden olyan hatástól mentesnek kell lennie, ami ebben akadályozhatná;
 - d) a gyártók és más szervezetek kereskedelmi és tulajdonjogi védelmet élvező tevékenységeit üzleti titokként kell kezelnie;
 - e) egyértelműen el kell különítenie a vizsgáló szervezeti funkcióit és az ezzel nem kapcsolatos tevékenységet;
 - f) dokumentált minőségbiztosítási rendszerrel kell rendelkeznie;
 - g) biztosítania kell, hogy a vonatkozó szabványokban és az ADR-ben szereplő vizsgálatokat elvégezzék; és
 - h) az 1.8.7 és az 1.8.8 szakaszban foglaltak szerinti célszerű és megfelelő jegyzőkönyvezési és okirat nyilvántartási rendszert kell működtetni.
- A vizsgáló szervezetet az EN ISO/IEC 17020: 2012 szabvány (a 8.1.3 cikk kivételével) szerint akkreditálni is kell, a 6.2.2.11, a 6.2.3.6 bekezdés és a 6.8.4 szakasz TA4 és TT9 különleges előírásának megfelelően.
- Az új tevékenységet kezdő vizsgáló szervezetet ideiglenesen is jóvá lehet hagyni. Az ideiglenes kijelölés előtt az illetékes hatóságnak meg kell győződnie arról, hogy a vizsgáló szervezet megfelel az EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány (a 8.1.3 cikk kivételével) követelményeinek. Annak érdekében, hogy a vizsgáló szervezet tovább folytathassa ezt az új tevékenységet, a tevékenység első évében akkreditálni kell.

1.8.7 A megfelelés-értékelésre és az időszakos vizsgálatokra vonatkozó előírások

Megjegyzés: *E szakasz alkalmazásában az „illetékes szervezet” az a szervezet, amelyet az UN nyomástartó tartályok tanúsítására a 6.2.2.11 bekezdés, a nem UN nyomástartó tartályok jóváhagyására a 6.2.3.6 bekezdés, valamint a 6.8.4 szakasz TA4 és TT9 különleges előírása határoz meg.*

1.8.7.1 Általános előírások

1.8.7.1.1 Az 1.8.7 szakasz szerinti eljárásokat a nem UN nyomástartó tartályok engedélyezése során a 6.2.3.6 bekezdés, a tartályok, a battériás járművek és a MEG-konténerek jóváhagyása során a 6.8.4 szakasz TA4 és TT9 különleges előírása szerint kell alkalmazni.

Az 1.8.7 szakasz szerinti eljárásokat az UN nyomástartó tartályok tanúsítása során a 6.2.2.11 bekezdés táblázata szerint lehet alkalmazni.

1.8.7.1.2 A kérelmező

- a) az 1.8.7.2 bekezdés szerinti típusjóváhagyás;
- b) az 1.8.7.3 bekezdés szerinti gyártás felügyelet és az 1.8.7.4 bekezdés szerinti üzembe helyezés előtti vizsgálat;
- c) az 1.8.7.5 bekezdés szerinti időszakos, közbenső és soron kívüli vizsgálat

iránti kérelmét a saját választása szerinti, egyetlen illetékes hatósághoz, ill. megbízottjához vagy egyetlen jóváhagyott vizsgáló szervezethez nyújthatja be.

1.8.7.1.3 A kérelemnek a következőket kell tartalmaznia:

- a) a kérelmező nevét és székhelyét;
- b) megfelelés-értékelés esetén, ha a kérelmező nem azonos a gyártóval, akkor a gyártó nevét és székhelyét;
- c) írásos nyilatkozatot arról, hogy másik illetékes hatósághoz, ill. megbízottjához vagy más vizsgáló szervezethez nem nyújtottak be ugyanilyen kérelmet;
- d) az 1.8.7.7 bekezdésben leírt műszaki dokumentációt;
- e) nyilatkozatot arról, hogy az illetékes hatóságnak, ill. megbízottjának vagy a vizsgáló szervezetnek vizsgálati célból szabad belépést biztosít a gyártó-, vizsgáló- és tárolóhelyekre és rendelkezésére bocsát minden szükséges információt.

1.8.7.1.4 Ha a kérelmező az illetékes hatóság, ill. az általa megbízott vizsgáló szervezet részére meggyőzően bizonyítani tudja, hogy megfelel az 1.8.7.6 bekezdésben foglaltaknak, akkor üzemi vizsgálóhelyet létesíthet azokra a vizsgálatokra (vagy azok egy részére), amelyekre a 6.2.2.11, ill. a 6.2.3.6 bekezdés megengedi.

1.8.7.1.5 A gyártónak, ill. a típusjóváhagyás kérelmezőjének, ha az nem azonos a gyártóval, valamint a bizonyítványt, ill. tanúsítványt kiállító vizsgáló szervezetnek az adott típusú termékek utolsó gyártási időpontjától számított legalább 20 évig meg kell őriznie a típusjóváhagyási bizonyítványokat és a megfelelési tanúsítványokat, beleértve a műszaki dokumentációt is.

1.8.7.1.6 Ha a gyártó vagy a tulajdonos fel kíván hagyni a tevékenységével, a dokumentációt el kell küldenie az illetékes hatóságnak. A dokumentációt az 1.8.7.1.5 bekezdésben említett időtartam fennmaradó része alatt az illetékes hatóságnak kell megőriznie.

1.8.7.2 Típusjóváhagyás

A típusjóváhagyás a nyomástartó tartályoknak, tartályoknak, battériás járműveknek, ill. MEG-konténereknek a jóváhagyás érvényességi időtartamán belüli gyártására jogosít.

1.8.7.2.1

A kérelmezőnek

- a) nyomástartó tartályok esetén: a gyártani tervezett nyomástartó tartály mintadarabját az illetékes szervezet rendelkezésére kell bocsátania. Az illetékes szervezet további mintadarabokat is kérhet, ha a vizsgálati program úgy kívánja;
- b) tartályok, battériás járművek és MEG-konténerek esetén: a prototípust hozzáférhetővé kell tennie a típusvizsgálat elvégzése céljából.

1.8.7.2.2

Az illetékes szervezetnek

- a) meg kell vizsgálnia az 1.8.7.7.1 pont szerinti műszaki dokumentációt, hogy ellenőrizze, hogy a típus megfelel a vonatkozó ADR előírásoknak, a prototípust vagy prototípus sorozatot a műszaki dokumentáció szerint gyártották és reprezentálja a típust;
- b) el kell végeznie a vizsgálatokat, ill. az ADR-ben előírt próbák elvégzésénél jelen kell lennie, annak megállapítására, hogy az előírásokat alkalmazták és betartották, valamint a gyártó által alkalmazott eljárások megfelelnek a követelményeknek;
- c) felül kell vizsgálnia az (alap)anyag gyártó(k) által kiadott bizonylatokat az ADR vonatkozó előírásai alapján;
- d) jóvá kell hagynia a szerkezeti elemek állandó kötéseinek kialakítására szolgáló eljárásokat, ill. ellenőriznie kell, hogy már jóváhagyták-e, valamint azt, hogy a szerkezeti elemek állandó kötését és a roncsolásmentes vizsgálatokat arra jogosult (képzett, ill. minősített) alkalmazottak végzik-e;
- e) meg kell állapodnia a kérelmezővel abban, hogy hol és milyen vizsgáló berendezésekkel hajtják végre a vizsgálatokat és a szükséges próbákat.

Az illetékes szervezetnek a kérelmező számára típusvizsgálati jegyzőkönyvet kell kiállítania.

1.8.7.2.3

Az illetékes hatóságnak, ill. megbízottjának vagy a vizsgáló szervezetnek típusjóváahagyási bizonyítványt kell kiállítania a kérelmező részére, ha a típus megfelel az összes vonatkozó előírásnak.

A bizonyítványban fel kell tüntetni:

- a) a kiállító nevét és székhelyét;
- b) a gyártó és a kérelmező – ha az nem azonos gyártóval – nevét és székhelyét;
- c) arra való utalást, hogy a típusvizsgálat során az ADR melyik változatát és mely szabványokat alkalmazták;
- d) a vizsgálatokból származó követelményeket,
- e) a megfelelő szabványokban meghatározott, a típus, ill. a típusváltozat azonosításához szükséges adatokat;
- f) a típusvizsgálati jegyzőkönyv(ek)re való hivatkozást; és
- g) a típusjóváahagyás érvényességének leghosszabb időtartamát.

A bizonyítványhoz mellékelni kell a műszaki dokumentáció vonatkozó részeinek felsorolását (lásd az 1.8.7.7.1 pontot).

1.8.7.2.4

A típusjóváahagyás legfeljebb tíz évig lehet érvényes. Ha ezen időtartam alatt az ADR vonatkozó műszaki követelményei (beleértve a hivatkozott szabványokat is) úgy változnak meg, hogy a jóváhagyott típus már nem felel meg a követelményeknek, a típusjóváahagyást kiadó illetékes szervezetnek vissza kell vonnia és erről értesítenie kell a típusjóváahagyás tulajdonosát.

Megjegyzés: *A meglévő típusjóváahagyások legkésőbbi visszavonási időpontjára lásd a 6.2.4 szakasz, a 6.8.2.6, ill. 6.8.3.6 bekezdésben lévő táblázatok (5) oszlopát.*

Ha egy típusjóváahagyás lejárt vagy visszavonták, akkor e típusjóváahagyás alapján nyomás-

tartó tartály, tartány, battériás jármű, ill. MEG-konténer tovább nem gyártható.

Ilyen esetekben, ha a típusjóváahagyás lejárt, ill. visszavonása előtt gyártott nyomástartó tartályok, tartányok, battériás-járművek, ill. MEG-konténerek a típusjóváahagyás lejárt, ill. visszavonása után még tovább használhatók, akkor a használatukra, időszakos és közbenső vizsgálatukra a lejárt, ill. visszavont típusjóváahagyás vonatkozó előírásait kell alkalmazni.

Addig használhatók tovább, amíg megfelelnek az ADR követelményeinek. Ha már nem felelnek meg az ADR követelményeinek, csak abban az esetben használhatók tovább, ha azt az 1.6 fejezet vonatkozó átmeneti előírása megengedi.

A típusjóváahagyás megújítható, miután a megújítás idején érvényes ADR előírásoknak való megfelelés-értékelése és teljes felülvizsgálata megtörtént. Visszavont típusjóváahagyás már nem újítható meg. Meglévő típusjóváahagyás időközi kisebb módosítása (pl. nyomástartó tartálynál kiegészítés eltérő méretű vagy űrtartalmú termékre úgy, hogy az nem befolyásolja a megfelelést, vagy tartányra lásd a 6.8.3.2.3 pontot) nem hosszabbítja meg és nem módosítja a bizonyítvány eredeti érvényességét.

Megjegyzés: *A felülvizsgálatot és a megfelelés-értékelést az eredeti típusjóváahagyást kiadó szervezettől eltérő szervezet is végezheti.*

A típusjóváahagyást kiadó szervezetnek a típusjóváahagyáshoz szükséges összes dokumentumot (lásd az 1.8.7.7.1 pontot) meg kell őriznie az érvényessége teljes időtartama alatt, beleértve az esetleges megújítást is.

1.8.7.2.5

Az érvényes, lejárt vagy visszavont jóváahagyással rendelkező nyomástartó tartály, tartány, battériás jármű, ill. MEG-konténer átalakítása esetén a vizsgálatok és a jóváahagyás a nyomástartó tartály, tartány, battériás jármű, ill. MEG-konténer azon elemeire korlátozódik, amelyet átalakítottak. Az átalakításnak az átalakítás időpontjában érvényes ADR előírásainak kell megfelelnie. A nyomástartó tartály, tartány, battériás jármű, ill. MEG-konténer átalakítás által nem érintett minden elemére az első típusjóváahagyási dokumentáció továbbra is érvényes.

Az átalakítás érinthet egy vagy több nyomástartó tartályt, tartányt, battériás járművet, ill. MEG-konténert is, amelyre a típusjóváahagyás vonatkozik.

Az átalakítást jóváahagyó bizonyítványt valamely ADR Szerződő Fél illetékes hatóságának vagy az általa kijelölt szervezetnek kell kiállítania a kérelmező számára. Tartányok, battériás járművek, ill. a MEG-konténerek esetén egy másolatot a tartány-vizsgálati könyvhöz (gép-könyvhöz) kell csatolni.

Az átalakításra vonatkozó jóváahagyási bizonyítvány iránti minden kérelmet egyetlen illetékes hatósághoz vagy az általa kijelölt szervezethez kell benyújtani.

1.8.7.3

A gyártás felügyelete

1.8.7.3.1

Annak biztosítására, hogy a terméket a típusjóváahagyás előírásai szerint gyártják, az illetékes szervezetnek felügyelnie kell a gyártási folyamatot.

1.8.7.3.2

A kérelmezőnek minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak biztosítására, hogy a gyártási folyamat megfelel a vonatkozó ADR előírásoknak, valamint a típusjóváahagyási bizonyítvány, ill. mellékletei előírásainak.

1.8.7.3.3

Az illetékes szervezetnek:

- a) ellenőriznie kell az 1.8.7.7.2 pontban leírt műszaki dokumentációnak való megfelelést;
- b) ellenőriznie kell, hogy a gyártási folyamatban olyan termékek készülnek, amelyek a rájuk vonatkozó követelményeknek és dokumentációnak megfelelnek;
- c) ellenőriznie kell az anyagok nyomonkövethetőségét, valamint a specifikációk alapján az (alap)anyag bizonylatokat;
- d) ellenőriznie kell, hogy a szerkezeti elemek állandó kötését és a roncsolásmentes vizsgálatokat arra jogosult (képzett, ill. minősített) alkalmazottak végzik-e;

- e) meg kell állapodnia a kérelmezővel a helyszínen, ahol a vizsgálatokat és a szükséges próbákat elvégzik; és
- f) az ellenőrzés eredményét jegyzőkönyvbe kell foglalnia.

1.8.7.4 *Az üzembe helyezés előtti vizsgálat*

1.8.7.4.1 A kérelmezőnek

- a) az ADR-ben előírt jelölést fel kell vinnie; és
- b) az illetékes szervezet rendelkezésére kell bocsátania az 1.8.7.7 bekezdésben leírt műszaki dokumentációt.

1.8.7.4.2 Az illetékes szervezetnek:

- a) el kell végeznie a szükséges vizsgálatokat és méréseket, annak ellenőrzésére, hogy a terméket a típusjóváhagyásnak és a vonatkozó előírásoknak megfelelően gyártották;
- b) az üzemi szerelvények gyártói által rendelkezésre bocsátott tanúsítványok alapján ellenőriznie kell az üzemi szerelvényeket;
- c) az elvégzett vizsgálatokra, ellenőrzésekre, valamint az átvizsgált műszaki dokumentációra vonatkozóan az üzembe helyezés előtti vizsgálatról jegyzőkönyvet kell kiállítania a kérelmező számára;
- d) ha a gyártás megfelel az előírásoknak, akkor a gyártás megfelelőségére vonatkozó írásbeli tanúsítványt kell kiállítania, és el kell látnia az illetékes szervezet nyilvántartási jelével; és
- e) ellenőriznie kell, hogy a típusjóváhagyás az ADR típusjóváhagyásra vonatkozó előírásainak (beleértve a hivatkozott szabványokat is) megváltozása után továbbra is érvényes-e.

A d) pont szerinti tanúsítvány és a c) pont szerinti jegyzőkönyv több, azonos típusú tételre is vonatkozhat (csoportos tanúsítvány vagy csoportos jegyzőkönyv).

1.8.7.4.3 A bizonyítványban legalább a következőket kell feltüntetni:

- a) az illetékes szervezet nevét és székhelyét;
- b) a gyártó nevét és székhelyét, és ha nem a gyártó a kérelmező, akkor a kérelmező nevét és székhelyét is;
- c) arra való utalást, hogy az üzembe helyezés előtti vizsgálat során az ADR melyik változatát és mely szabványokat alkalmazták;
- d) a vizsgálatok eredményét;
- e) a vizsgált termék(ek) azonosításához szükséges adatokat, de legalább a sorozatszámot, ill. nem újrátölthető palackoknál a gyártási tétel számát, és
- f) a típusjóváhagyás számát.

1.8.7.5 *Időszakos, közbenső és soronkívüli vizsgálatok*

1.8.7.5.1 Az illetékes szervezetnek:

- a) el kell végeznie az azonosítást és ellenőriznie kell a dokumentációnak való megfelelőséget;
- b) végre kell hajtania a vizsgálatokat és jelen kell lennie a próbáknál, hogy ellenőrizze, hogy a követelményeket betartották;
- c) a vizsgálatokról és a próbákról jegyzőkönyvet kell kiállítania, a jegyzőkönyv több tételre is vonatkozhat; és
- d) biztosítania kell, hogy az előírt jelölést felvigyék.

1.8.7.5.2 A nyomástartó tartályok időszakos vizsgálati jegyzőkönyvét a kérelmezőnek legalább a következő időszakos vizsgálat időpontjáig meg kell őriznie.

Megjegyzés: Tartályokra lásd a 4.3.2.1.7 pont tartály-vizsgálati könyvre (gépkönyvre) vonatkozó előírásait.

1.8.7.6 *A kérelmező üzemi vizsgálóhelyének felügyelete*

1.8.7.6.1 A kérelmezőnek

- a) az üzemi vizsgálóhelyet az 1.8.7.7.5 pont szerint dokumentált, a vizsgálatokra vonatkozó minőségbiztosítási rendszer szerint kell kialakítani és felügyelni;
- b) teljesítenie kell a jóváhagyott minőségbiztosítási rendszerből eredő kötelezettségeit, és biztosítani kell, hogy a minőségbiztosítási rendszer megfelelő és hatékony maradjon;
- c) az üzemi vizsgálatra képzett és hozzáértő személyzetet kell kijelölnie;
- d) ahol szükséges, el kell helyeznie a vizsgáló szervezet nyilvántartási jelét.

1.8.7.6.2 A vizsgáló szervezetnek kezdeti auditálást kell végeznie, és ha ez kielégítő, legfeljebb három évig tartó időszakokra szóló engedélyt kell kiadnia. Ennek során a következő előírásokat kell betartani:

- a) az audittal igazolni kell, hogy a termék vizsgálata az ADR követelményei szerint történik;
- b) a vizsgáló szervezet felhatalmazhatja a kérelmező üzemi vizsgálóhelyét, hogy a vizsgáló szervezet nyilvántartási jelét elhelyezze minden ellenőrzött termékre;
- c) az engedély a lejárt előtti utolsó évben végzett, kielégítő eredménnyel járó audit után megújítható. Az új érvényességi időszak az előző engedély lejárataától számít;
- d) a vizsgáló szervezet auditorainak kellő szakértelemmel kell rendelkezniük ahhoz, hogy elvégezzék azon termékek megfelelőség-értékelését, amelyre a minőségbiztosítási rendszer kiterjed.

1.8.7.6.3 Az engedély érvényességi ideje alatt a vizsgáló szervezetnek időszakos felülvizsgálatokat kell tartania, hogy megbizonyosodjék, hogy a kérelmező továbbra is fenntartja és alkalmazza a minőségbiztosítási rendszert. Ennek során a következő előírásokat kell betartani:

- a) egy 12 hónapos időszakon belül legalább két felülvizsgálatot kell tartani;
- b) a vizsgáló szervezet további szemléket, képzést, műszaki változtatásokat, vagy a minőségbiztosítási rendszer módosítását írhatja elő, ill. a kérelmező által végezhető vizsgálatok körét korlátozhatja vagy megtilthatja.
- c) a vizsgáló szervezetnek a minőségbiztosítási rendszerben bekövetkezett minden változást értékelnie kell, és meg kell vizsgálnia, hogy a megváltozott minőségbiztosítási rendszer megfelel-e a kezdeti audit követelményeinek vagy teljes újraértékelés szükséges;
- d) a vizsgáló szervezet auditorainak kellő szakértelemmel kell rendelkezniük ahhoz, hogy elvégezzék azon termékek megfelelőség-értékelését, amelyre a minőségbiztosítási rendszer kiterjed; és
- e) a vizsgáló szervezetnek a szemléről, ill. felülvizsgálatról, és ha próbákat végeztek, azok eredményéről jegyzőkönyvet kell készítenie a kérelmező számára.

1.8.7.6.4 A vizsgáló szervezetnek gondoskodnia kell arról, hogy amennyiben a vonatkozó követelményeknek nem felelnek meg, a kijavításhoz szükséges intézkedések megtörténjenek. Ha a kijavításhoz szükséges intézkedések mégsem történnek meg kellő időben, az üzemi vizsgálóhely tevékenységére vonatkozó engedélyt a vizsgáló szervezet visszavonhatja vagy felfüggesztheti. A visszavonásról, ill. felfüggesztésről értesíteni kell az illetékes hatóságot. A vizsgáló szervezet döntésének részletes indokait a kérelmező számára jegyzőkönyvbe kell foglalni.

1.8.7.7 *Dokumentáció*

A műszaki dokumentációnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy belőle a vonatkozó követelményeknek való megfelelés megállapítható legyen.

1.8.7.7.1 *A típusjóváahagyáshoz szükséges dokumentumok*

A kérelmezőnek – értelemszerűen – a következő dokumentumokat kell rendelkezésre bocsátania:

- a) a tervezésnél és a gyártásnál alkalmazott szabványok jegyzékét;
- b) a típus és a típusvariánsok leírását ;
- c) a 3.2 fejezet „A” táblázat vonatkozó oszlopában található utasításokat vagy a csak bizonyos anyagok szállítására szolgáló termékeknél az anyagok felsorolását;
- d) az általános összeállítási rajzo(ka)t;
- e) a megfelelés-értékeléséhez szükséges részletrajzokat, amelyeken fel vannak tüntetve a számításokhoz használt méretek, a szerkezeti és az üzemi szerelvények, a jelölések és/vagy bárcák;
- f) a számításokat, az eredményeket és következtetéseket;
- g) az üzemi szerelvények jegyzékét a műszaki adataikkal, a biztonsági szerkezetekre vonatkozó információt a lefűvési teljesítmény számításával;
- h) a szabványok által a szerkezeti elemek, azok részei, a bevonatok, burkolatok, a szerkezeti és az üzemi szerelvények gyártásához előírt anyagok jegyzékét, a megfelelő anyagspecifikációkat vagy az ADR-nek való megfelelést igazoló nyilatkozatot;
- i) az állandó kötések kialakítására szolgáló jóváhagyott eljárásokat;
- j) a hőkezelési eljárás(ok) leírását; és
- k) a típusjóváahagyásra és a gyártásra a szabványokban, ill. az ADR-ben felsorolt minden vonatkozó vizsgálat végrehajtásának módját, leírását és jegyzőkönyveit.

1.8.7.7.2 *A gyártás felügyeletéhez szükséges dokumentumok*

A kérelmezőnek – értelemszerűen – a következő dokumentumokat kell rendelkezésre bocsátania:

- a) az 1.8.7.7.1 pontban felsorolt dokumentumokat;
- b) a típusjóváahagyási bizonyítvány másolatát;
- c) a gyártási és a vizsgálati eljárások dokumentációját;
- d) a gyártási naplót;
- e) állandó kötések kivitelező alkalmazottak jogosultságát;
- f) a roncsolásmentes vizsgálatokat végző alkalmazottak jogosultságát;
- g) a roncsolásos és a roncsolásmentes vizsgálatok jegyzőkönyveit;
- h) a hőkezelési eljárás(ok) jegyzőkönyveit; és
- i) a hitelesítési jegyzőkönyveket.

1.8.7.7.3 *Az üzembe helyezés előtti vizsgálatokhoz szükséges dokumentumok*

A kérelmezőnek – értelemszerűen – a következők dokumentumokat kell rendelkezésre bocsátania:

- a) az 1.8.7.7.1 és az 1.8.7.7.2 pontban felsorolt dokumentumokat;
- b) a termék és alkatrészeinek anyagbizonylatait;
- c) az üzemi szerelvények anyagbizonylatait és a megfelelési nyilatkozatokat;

- d) megfelelőségi nyilatkozatot, beleértve a termék és a típusbizonyítványban szereplő típusvariánsok leírását.

1.8.7.7.4 *Az időszakos, a közbenső és a soron kívüli vizsgálatokhoz szükséges dokumentumok*

A kérelmezőnek – értelemszerűen – a következők dokumentumokat kell rendelkezésre bocsátania:

- a) nyomástartó tartályoknál, ha a gyártásra és az időszakos vizsgálatokra vonatkozó szabványok előírják, a különleges követelményekre vonatkozó dokumentációt;
- b) tartályoknál:
- i) tartány-vizsgálati könyvet (gépkönyvet); és
 - ii) az 1.8.7.7.1 – 1.8.7.7.3 pontban említett, egy vagy több dokumentumot.

1.8.7.7.5 *Az üzemi vizsgálóhely értékeléséhez szükséges dokumentumok*

Az üzemi vizsgálóhely kérelmezőjének – értelemszerűen – a minőségbiztosítási rendszer következő dokumentumait kell rendelkezésre bocsátania:

- a) a szervezeti felépítést és a felelőségek megoszlását;
- b) a vizsgálatokra, a minőségellenőrzésre, a minőségbiztosításra és a munkafolyamatokra vonatkozó, megfelelő utasításokat, és a rendszeresen végzendő tevékenységeket;
- c) a minőségügyi nyilvántartást, pl. a vizsgálati jegyzőkönyveket, a vizsgálati eredményeket és hitelesítési adatokat, ill. tanúsítványokat;
- d) a vezetői felülvizsgálatokat az 1.8.7.6 bekezdés szerinti auditálás alapján a minőségbiztosítási rendszer hatékony működésének biztosításához;
- e) a vevők igényeinek kielégítését és a jogszabályok követelményeinek betartását szolgáló eljárások leírását;
- f) a dokumentáció ellenőrzési és karbantartási eljárását;
- g) nem megfelelő termékekkel kapcsolatos eljárást;
- h) az érintett személyekre vonatkozó képzési programot és minősítési eljárást.

1.8.7.8 *A szabvány szerint gyártott, jóváhagyott és vizsgált termékek*

Az 1.8.7.7 bekezdés követelményei a következő szabványok alkalmazása esetén teljesítettnek tekinthetők.

A vonatkozó bekezdés, ill. pont	Hivatkozás	A dokumentum címe
1.8.7.7.1 – 1.8.7.7.4	EN 12972:2007	Veszélyes anyagok szállítótartályai. A fém szállítótartályok vizsgálata, ellenőrzése és megjelölése

1.8.8 **Eljárás a gázpatronok megfelelőségének értékeléséhez**

A gázpatronok megfelelőség-értékelése során a következő eljárások egyikét kell alkalmazni:

- a) az 1.8.7 szakaszban leírt eljárást – az 1.8.7.5 bekezdés kivételével – a nem UN nyomástartó tartályokra; vagy
- b) az 1.8.8.1 – 1.8.8.7 bekezdésben leírt eljárást.

1.8.8.1 *Általános előírások*

1.8.8.1.1 A gyártást valamely Xa szervezetnek kell felügyelni és a 6.2.6 szakasz szerinti vizsgálatokat szükség szerint vagy Xa szervezetnek vagy ezen Xa szervezet által jóváhagyott IS szerve-

zetnek kell végrehajtania; az Xa és IS szervezet meghatározása a 6.2.3.6.1 pontban található. A megfelelőség-értékelést valamely ADR Szerződő Fél illetékes hatóságának, a megbízottjának vagy az általa jóváhagyott vizsgáló szervezetnek kell végrehajtania.

1.8.8.1.2 Az 1.8.8 szakasz alkalmazása esetén kérelmezőnek igazolnia, biztosítania kell, valamint nyilatkoznia kell arról, hogy a gázpatronok 6.2.6 szakasz rendelkezéseinek és az ADR minden további vonatkozó előírásának való megfelelőségéért kizárólagos felelősséggel tartozik.

1.8.8.1.3 A kérelmezőnek

- a) el kell végeznie az 1.8.8.2 bekezdés szerinti típusvizsgálatokat minden egyes gázpatron típusra (beleértve a felhasználandó anyagokat és az adott típus változatait, pl. térfogat, nyomás, tervrajz, záró- és adagolószerkezet);
- b) a tervezésre, gyártásra, ellenőrzésre és vizsgálatra az 1.8.8.3 bekezdés szerint jóváhagyott minőségbiztosítási rendszert kell működtetnie;
- c) a 6.2.6 szakaszban előírt vizsgálatokhoz az 1.8.8.4 bekezdés szerint jóváhagyott vizsgálati rendszert kell fenntartania;
- d) kérelmet kell benyújtania a Szerződő Fél valamely, választása szerinti Xa szervezetéhez a gyártás felügyeletére és a vizsgálatokra vonatkozó minőségbiztosítási rendszere jóváhagyására; ha a kérelmező székhelye nem valamely Szerződő Fél területén van, akkor egy Szerződő Fél területére irányuló szállítás előtt valamely Szerződő Fél Xa szervezetéhez kell a kérelmet benyújtania;
- e) ha a gázpatron végső összeszerelése a kérelmező által gyártott alkatrészekből egy vagy több más vállalkozó által történik, akkor írásos útmutatást kell adnia arra, hogyan kell a gázpatronokat összeszerelni és megtölteni, hogy megfeleljenek a típusvizsgálati bizonyítvány előírásainak.

1.8.8.1.4 Ha a kérelmező és a gázpatront a kérelmező útmutatása szerint összeszerelő és/vagy töltő vállalkozások az Xa szervezet számára elfogadható módon bizonyítani tudják, hogy megfelelnek az 1.8.7.6 bekezdésnek – kivéve az 1.8.7.6.1 d) és az 1.8.7.6.2 b) pontot –, akkor kialakíthatnak üzemi vizsgálóhelyet, amely a 6.2.6 szakaszban meghatározott vizsgálatokat vagy azok egy részét elvégezheti.

1.8.8.2 *Gyártási típusvizsgálat*

1.8.8.2.1 Kérelmezőnek minden egyes gázpatron típusra műszaki dokumentációt kell összeállítania, feltüntetve az alkalmazott műszaki szabvány(oka)t is. Ha olyan szabvány alkalmazását választotta, amelyre nincs hivatkozás a 6.2.6 szakaszban, az alkalmazott szabványt csatolnia kell a dokumentációhoz.

1.8.8.2.2 Kérelmezőnek őriznie kell a műszaki dokumentációt és az adott típus mintadarabjait a gyártás során és azután az adott típusvizsgálati tanúsítvány szerinti gyártás befejezésétől számított legalább öt évig, hogy az Xa szervezet rendelkezésére tudja bocsátani.

1.8.8.2.3 Kérelmezőnek gondos vizsgálat után típusvizsgálati bizonyítványt kell kiállítania, amely legfeljebb tíz évig érvényes; ezt az igazolást csatolnia kell a dokumentációhoz. A tanúsítvány felhatalmazza a kérelmezőt az adott típusú gázpatronok gyártására ezen időszak alatt.

1.8.8.2.4 Ha ezen időtartam alatt az ADR vonatkozó műszaki követelményei (beleértve a hivatkozott szabványokat is) úgy változnak meg, hogy a gyártási típus már nem felel meg a követelményeknek, a kérelmezőnek a típusvizsgálati bizonyítványát vissza kell vonnia és erről tájékoztatnia kell az Xa szervezetet.

1.8.8.2.5 Kérelmező a bizonyítvány gondos és teljes felülvizsgálata után legfeljebb újabb 10 évre újra kiadhatja azt.

1.8.8.3 *A gyártás felügyelete*

1.8.8.3.1 A típusvizsgálati eljárás és a gyártási folyamat Xa szervezet általi felügyeletet igényel annak biztosítására, hogy a kérelmező által jóváhagyott típus és az előállított termék megfelel a típusbizonyítvány előírásainak és az ADR vonatkozó előírásainak. Ha az 1.8.8.1.3 e) pontot alkalmazzák, az összeszerelő és töltő vállalkozást be kell vonni ebbe az eljárásba.

1.8.8.3.2 Kérelmezőnek meg kell tennie a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a gyártási folyamat megfelel az ADR vonatkozó előírásainak, a típusbizonyítványának és mellékleteinek. Ha az 1.8.8.1.3 e) pontot alkalmazzák, az összeszerelő és töltő vállalkozást be kell vonni ebbe az eljárásba.

1.8.8.3.3 Az Xa szervezetnek

- a) ellenőriznie kell a kérelmező típusvizsgálatának megfelelőségét, valamint a gázpatronok típusának az 1.8.8.2 pontban meghatározott műszaki dokumentációnak való megfelelőségét;
- b) ellenőriznie kell, hogy a gyártási folyamat végtermékei megfelelnek a rájuk vonatkozó követelményeknek és dokumentációnak; ha a gázpatront a kérelmező által gyártott alkatrészekből egy vagy több más vállalkozó szereli össze, az Xa szervezetnek ellenőriznie kell azt is, hogy a gázpatronok végső összeszerelés és töltés után teljes összhangban vannak minden vonatkozó előírással és a kérelmező útmutatóját helyesen alkalmazták;
- c) ellenőriznie kell, hogy az egyes részek állandó kötését és a vizsgálatokat arra jogosult (képzett, ill. minősített) alkalmazottak végzik-e;
- d) az ellenőrzés eredményeit jegyzőkönyvbe kell foglalnia.

1.8.8.3.4 Ha az Xa szervezet azt tapasztalja, hogy a kérelmező típusbizonyítványa vagy a gyártási eljárás nem megfelelő, gondoskodnia kell arról, hogy a kijavításhoz szükséges intézkedések megtörténjenek vagy intézkedjen a kérelmező bizonyítványának visszavonására.

1.8.8.4 *Tömörégi próba*

1.8.8.4.1 A kérelmezőnek és a kérelmező útmutatása alapján a gázpatronok végső összeszerelését és töltését végző vállalkozásoknak

- a) el kell végezniük a 6.2.6 szakasz szerinti próbákat;
- b) a próbák eredményit rögzíteniük kell;
- c) kizárólag azokra a gázpatronokra, amelyek teljes mértékben megfelelnek a típusvizsgálati előírásoknak és az ADR vonatkozó előírásainak és sikeresen kiállták a 6.2.6 szakaszban előírt próbákat, ki kell állítaniuk a megfelelőségi tanúsítványt;
- d) az Xa szervezet általi véletlenszerű ellenőrzés céljából meg kell őrizniük az 1.8.8.7 bekezdés szerinti dokumentációt a gyártás során és a jóváhagyott típushoz tartozó gázpatronok utolsó gyártását követően legalább öt évig;
- e) el kell helyezniük a gázpatron típusát, a kérelmezőt és a gyártás időpontját vagy a sorozatszámot azonosító tartós és olvasható jelölést; ha a korlátozottan rendelkezésre álló hely miatt a jelölés nem helyezhető el teljes egészében a gázpatron palástján, akkor ezeket az információkat a gázpatronhoz erősített vagy a gázpatronnal együtt egy belső csomagolásba helyezett tartós címkén kell feltüntetni.

1.8.8.4.2 Az Xa szervezetnek

- a) a szükséges vizsgálatokat véletlenszerű időközönként, de valamely gázpatron típus gyártásának megkezdése után rövid időn belül és az után három évenként legalább egyszer el kell végeznie annak ellenőrzésére, hogy a kérelmező gyártási típusvizsgálatához alkalmazott eljárása valamint a gyártás és a termék vizsgálata a gyártási típus bizonyítvány és a vonatkozó előírások szerint történik;

- b) ellenőriznie kell a kérelmező által kiadott bizonyítványokat;
- c) el kell végeznie a 6.2.6 szakaszban előírt vizsgálatokat vagy jóvá kell hagynia a vizsgálati programot és az e vizsgálatokat végző üzemi vizsgálohelyet.

1.8.8.4.3 A bizonyítványnak legalább a következőket kell tartalmaznia:

- a) a kérelmező és – ha a végső összeszerelő nem azonos a kérelmezővel – a kérelmező írásos utasításai szerint a végső összeszerelést végző vállalkozás(ok) nevét és székhelyét;
- b) arra való utalást, hogy a gyártás és a vizsgálat során az ADR melyik változatát és mely szabványokat alkalmazták;
- c) a vizsgálatok eredményeit;
- d) az 1.8.8.4.1. c) pont szerinti jelölés adatait.

1.8.8.5 (fenntartva)

1.8.8.6 *Az üzemi vizsgálohely felügyelete*

Ha a kérelmező vagy a gázpatronokat összeszerelő és/vagy töltő vállalkozás üzemi vizsgálohellyel rendelkezik, az 1.8.7.6 bekezdés előírásait – az 1.8.7.6.1 d) és az 1.8.7.6.2 b) pont kivételével – kell alkalmazni. A gázpatronok összeszerelését és/vagy töltését végző vállalkozásnak a kérelmezőre vonatkozó előírásoknak kell megfelelnie.

1.8.8.7 *Dokumentáció*

Az 1.8.7.7.1, az 1.8.7.7.2, az 1.8.7.7.3 és az 1.8.7.7.5 pont előírásait kell alkalmazni.

1.9 FEJEZET

A SZÁLLÍTÁS KORLÁTOZÁSA AZ ILLETÉKES HATÓSÁGOK ÁLTAL

- 1.9.1** Az ADR 4. Cikk 1. pontja szerint a Szerződő Felek a szállítás biztonságán kívüli egyéb okokból szabályozhatják vagy megtilthatják a veszélyes áruk területükre történő belépését. Ezeket a szabályokat vagy tilalmakat megfelelő módon nyilvánosságra kell hozni.
- 1.9.2** Az 1.9.3 szakaszban meghatározottak szerint azokban a kérdésekben, amelyekről az ADR nem rendelkezik, a Szerződő Felek hozhatnak bizonyos kiegészítő előírásokat a területükön veszélyes áruk nemzetközi közúti szállítását végző járművekre, feltéve hogy ezek az előírások nem állnak ellentétben a Megállapodás 2. cikkének 2. pontjával, a belföldi jogrend részét képezik, és egyaránt érvényesek a Szerződő Fél területén veszélyes áruk belföldi közúti szállítását végző járművekre is.
- 1.9.3** Az 1.9.2 szakasz hatálya alá eső kiegészítő előírások a következők:
- a) kiegészítő biztonsági követelmények vagy korlátozások olyan járművekre, amelyek bizonyos építményeket, pl. hidakat, ill. kombinált forgalmi módokat, kompot, vonatot, valamint kikötőt vagy egyéb közlekedési terminált használnak;
 - b) a járművek előírt útvonalon való közlekedésének követelménye annak érdekében, hogy a kereskedelmi vagy lakott területeket, a környezetvédelmi szempontból érzékeny területeket, veszélyes berendezéseket tartalmazó ipari övezeteket, ill. a különleges fizikai veszélyt jelentő utakat elkerüljék;
 - c) a veszélyes árut szállító járművek útvonalának vagy várakozásának kényszerhelyzetben történő korlátozása szélsőséges időjárási viszonyok, földrengés, baleset, sztrájk, állampolgári zavargások vagy háborús cselekmények esetén;
 - d) a veszélyes áruk szállításának forgalmi korlátozása az év vagy a hét bizonyos napjain.
- 1.9.4** Annak a Szerződő Félnek az illetékes hatósága, amely területén az előző 1.9.3 szakasz a) és d) pontja alá eső kiegészítő előírásokat alkalmaz, köteles erről az ENSZ Európai Gazdasági Bizottság Titkárságát értesíteni, amely azután tájékoztatja az összes Szerződő Felet.⁵⁾
- 1.9.5** **Alagút korlátozások**
- Megjegyzés: A járművek közúti alagútban való közlekedésével kapcsolatos korlátozó előírásokat lásd a 8.6 fejezetben is.*
- 1.9.5.1** **Általános előírások**
- A veszélyes árut szállító járművek alagútban való közlekedésének korlátozásához az illetékes hatóságnak a közúti alagutat az 1.9.5.2.2 pontban meghatározott valamely alagút kategóriához kell rendelnie. A hozzárendelésnél figyelembe kell venni az alagút jellemzőit, az alkalmas, másik útvonal vagy szállítási mód lehetőségére is kiterjedő kockázatbecslés eredményét és a forgalomszervezési megfontolásokat. Egy alagút egynél több kategóriához is hozzárendelhető, pl.: napszaktól vagy a hét bizonyos napjaitól, stb. függően.
- 1.9.5.2** **Kategorizálás**
- 1.9.5.2.1** A kategorizálásnak azon a feltételezésen kell alapulnia, hogy az alagútban három olyan fő veszély létezik, amely számos áldozatot követelő vagy az alagút építményének, szerkezetének súlyos károsodását előidéző balesetet okozhat:
- a) robbanás;

5) A veszélyes áruk közúti szállításában rejlő kockázatok elemzéséhez általános útmutató található az UNECE Titkárságának honlapján (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).

- b) mérgező gázok vagy illékony mérgező folyadékok kiszabadulása;
- c) tűz.

1.9.5.2.2 Az öt alagút kategória a következő:

„A” alagút kategória

Nincs korlátozás a veszélyes áruk szállítására.

„B” alagút kategória

Korlátozás azon veszélyes áruk szállítására, melyek hatalmas robbanást okozhatnak.

A következő veszélyes áruk tekinthetők ilyenek⁶⁾:

1 osztály:	A és L összeférhetőségi csoport;
3 osztály:	D osztályozási kód (UN 1204, 2059, 3064, 3343, 3357 és 3379);
4.1 osztály:	D és DT osztályozási kód; és B típusú önreaktív anyagok (UN 3221, 3222, 3231 és 3232);
5.2 osztály:	B típusú szerves peroxidok (UN 3101, 3102, 3111 és 3112).
Ha a szállítóegységben a nettó robbanóanyag összes tömege több mint 1000 kg:	
1 osztály:	1.1, 1.2 és 1.5 alosztály (kivéve az A és L összeférhetőségi csoportot).
Tartányos szállítás esetén:	
2 osztály:	F, TF és TFC csoportok;
4.2 osztály:	I csomagolási csoport;
4.3 osztály:	I csomagolási csoport;
5.1 osztály:	I csomagolási csoport;
6.1 osztály:	UN 1510

„C” alagút kategória

Korlátozás azon veszélyes áruk szállítására, melyek hatalmas vagy nagy robbanást okozhatnak vagy nagy mennyiségű mérgezőanyag kiszabadulásával járhatnak.

A következő veszélyes áruk tekinthetők ilyenek⁷⁾:

- a „B” kategóriájú alagútban korlátozott veszélyes áruk, és
- a következő veszélyes áruk:

1 osztály:	1.1, 1.2 és 1.5 alosztály (kivéve az A és L összeférhetőségi csoportot); és 1.3 alosztály (H és J összeférhetőségi csoport);
7 osztály:	UN 2977 és 2978.
Ha a szállítóegységben a nettó robbanóanyag összes tömege több mint 5000 kg:	
1 osztály:	1.3 alosztály (C és G összeférhetőségi csoport).
Tartányos szállítás esetén:	
2 osztály:	2A, 2O, 3A és 3O osztályozási kód, és csak T betűt vagy TC, TO, TOC betűcsoportot tartalmazó osztályozási kód;
3 osztály:	FC, FT1, FT2 és FTC osztályozási kód: I csomagolási csoport;
6.1 osztály:	I csomagolási csoport, kivéve UN 1510;
8 osztály:	CT1, CFT és COT osztályozási kód: I csomagolási csoport.

6) A hozzárendelés az anyagban rejlő veszélyes tulajdonságokon, a csomagolás típusán és a szállított mennyiségen alapul.

„D” alagút kategória

Korlátozás azon veszélyes áruk szállítására, melyek hatalmas vagy nagy robbanást okozhatnak, nagy mennyiségű mérgezőanyag kiszabadulásával járhatnak, ill. nagy tüzet okozhatnak.

A következő veszélyes áruk tekinthetők ilyennek⁷⁾:

- a „C” kategóriájú alagútban korlátozott veszélyes áruk, és
- a következő veszélyes áruk:

1 osztály:	1.3 alosztály (C és G összeférhetőségi csoport);
2 osztály:	F, FC, T, TF, TC, TO, TFC és TOC csoportok;
4.1 osztály:	C, D, E és F típusú önreaktív anyagok; és UN 2956, 3241, 3242, 3251, 3531, 3532, 3533 és 3534;
5.2 osztály:	C, D, E és F típusú szerves peroxidok;
6.1 osztály:	TF1, TFC és TFW osztályozási kód: I csomagolási csoport és UN 3507; és a belélegezve mérgező anyagok, amelyekre a 3.2 fejezet „A” táblázat 6 oszlopában a 354 különleges előírás van feltüntetve; és az UN 3381 – 3390 tételek alá tartozó, belélegezve mérgező anyagok;
8 osztály:	CT1, CFT és COT osztályozási kód: I csomagolási csoport;
9 osztály:	M9 és M10 osztályozási kód.
Tartányos és ömlesztett szállítás esetén:	
3 osztály:	
4.2 osztály:	II csomagolási csoport;
4.3 osztály:	II csomagolási csoport;
6.1 osztály:	II csomagolási csoport; és TF2 osztályozási kód: III csomagolási csoport;
8 osztály:	CF1, CFT és CW1 osztályozási kód: I csomagolási csoport; és CF1 és CFT osztályozási kód: II csomagolási csoport
9 osztály:	M2 és M3 osztályozási kód.

„E” alagút kategória

Korlátozás minden veszélyes áru szállítására, kivéve azokat, amelyekre a 3.2 fejezet „A” táblázat 15 oszlopában (–) szerepel, valamint minden olyan veszélyes áru szállítására, amelyet a 3.4 fejezet előírásai szerint szállítanak, amennyiben az összes bruttó tömeg szállítóegységenként 8 tonnánál nagyobb.

Megjegyzés: Az UN 2919 és 3331 tétel alá tartozó veszélyes árukra azonban az illetékes hatóság(ok) által jóváhagyott, az 1.7.4.2 bekezdés szerinti külön megegyezés tartalmazhat alagút korlátozást.

1.9.5.3 A közúti jelzésekre és a korlátozások bejelentésére vonatkozó előírások

1.9.5.3.1 A Szerződő Feleknek jelzőtáblák és jelzések alkalmazásával fel kell tüntetni az alagút tilalmakat és az elkerülő utakat.

1.9.5.3.2 E célból a Bécsi Közúti Jelzési Egyezmény* (Bécs, 1968) valamint az Egyezményt kiegészítő Európai Megállapodás (Genf, 1971) és módosításai szerinti C,3^h és D,10^a, 10^b és 10^c jelzőtáblák, valamint jelzések használhatók, az ENSZ Gazdasági Bizottság Belső Szállítási Bizottság Közúti Közlekedési Munkacsoportjának a közúti jelzésekről szóló Közös Határozatok (R.E.2) értelmezése szerint.

* Magyarországon lásd a 2004. évi XCI. törvényt.

- 1.9.5.3.3** A jelzőtáblák nemzetközi érthetőségének megkönnyítése érdekében a Bécsi Egyezményben meghatározott jelzésrendszer az egyes jelzőtábla-osztályokra jellemző formákon és színeken, és ahol csak lehetséges, inkább jelképek mintsem feliratok alkalmazásán alapul. Amikor a Szerződő Felek szükségesnek vélik az előírt jelzőtáblák vagy jelképek módosítását, ezeknek a módosításoknak nem szabad a lényeges jellemzőkön változtatniuk. Ha a Szerződő Felek nem alkalmazzák a Bécsi Egyezményt, az előírt jelzőtáblák és jelképek módosíthatók, feltéve, hogy a módosítások nem változtatják meg azok alapvető célját.
- 1.9.5.3.4** A veszélyes árut szállító járművek közötti alagútban való behajtásának megtiltására szolgáló közúti jelzéseket olyan helyen kell kihelyezni, ahol elkerülő út választása lehetséges.
- 1.9.5.3.5** Ahol az alagútba való behajtás korlátozott vagy elkerülő út van előírva, a jelzőtáblára kiegészítő táblát kell kihelyezni a következők szerint:
- nincs jelzőtábla: nincs korlátozás;
 - jelzőtábla, „B” betűt tartalmazó kiegészítő táblával: azokra a járművekre érvényes, amelyek a „B” kategóriás alagutakban nem engedélyezett veszélyes árut szállítanak;
 - jelzőtábla, „C” betűt tartalmazó kiegészítő táblával: azokra a járművekre érvényes, amelyek a „C” kategóriás alagutakban nem engedélyezett veszélyes árut szállítanak;
 - jelzőtábla, „D” betűt tartalmazó kiegészítő táblával: azokra a járművekre érvényes, amelyek a „D” kategóriás alagutakban nem engedélyezett veszélyes árut szállítanak;
 - jelzőtábla, „E” betűt tartalmazó kiegészítő táblával: azokra a járművekre érvényes, amelyek az „E” kategóriás alagutakban nem engedélyezett veszélyes árut szállítanak.
- 1.9.5.3.6** Az alagút korlátozás azokra a szállítóegységekre vonatkozik, amelyekre az 5.3.2 szakasz szerint narancssárga tábla van előírva, kivéve azokat amelyek olyan veszélyes árut szállítanak, amelyre a 3.2 „A” táblázat (15) oszlopában (-) jel szerepel. Az UN 2919 és 3331 tétel alá tartozó veszélyes árukra azonban az illetékes hatóság(ok) által jóváhagyott, az 1.7.4.2 bekezdés szerinti külön megegyezés tartalmazhat alagút korlátozást. Ezen kívül az „E” alagút kategóriánál azokra a szállítóegységekre, valamint az olyan konténereket szállító szállítóegységekre is vonatkozik, amelyekre a 3.4.13 szakasz szerint jelölés van előírva.
- Az alagút korlátozást nem kell betartani, ha a veszélyes árut az 1.1.3 szakasz szerint szállítják, kivéve, ha az ilyen árukat szállító szállítóegységeket a 3.4.13 szakasz előírásai alapján – figyelembe véve a 3.4.14 szakaszt is – meg kell jelölni.
- 1.9.5.3.7** A korlátozásokat hivatalos úton közzé kell tenni, és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni. A Szerződő Feleknek értesíteniük kell az UNECE Titkárságát az ilyen korlátozásokról, a Titkárság a kapott információt a honlapján nyilvánosan hozzáférhetővé teszi.
- 1.9.5.3.8** Ha a Szerződő Felek a kockázatok csökkentése céljából az alagutakban közlekedő bizonyos járművekre vagy minden járműre vonatkozóan különleges intézkedéseket alkalmaznak – mint például a behajtás előtti bejelentkezés vagy a konvojban való áthaladás kísérő járművel –, ezeket a különleges intézkedéseket hivatalos úton közzé kell tenni, és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé kell tenni.

1.10 FEJEZET

KÖZBIZTONSÁGI ELŐÍRÁSOK

Megjegyzés: *E fejezet alkalmazásában a „közbiztonság” alatt értendők azok a rendszabályok és óvintézkedések, amelyek célja, hogy a lehető legkevesebbre csökkentsék a veszélyes áruk eltulajdonítását, ill. a velük való visszaéléseket, amelyek az embereket, az anyagi javakat vagy a környezetet veszélyeztethetik.*

1.10.1 Általános előírások

1.10.1.1 Mindenkinek, aki a veszélyes áru szállításával kapcsolatba kerül, felelősségéhez mérten figyelembe kell vennie az ebben a fejezetben meghatározott közbiztonsági követelményeket.

1.10.1.2 Veszélyes áru szállításával csak megfelelően azonosított szállító, fuvarozó bízható meg.

1.10.1.3 Az átmeneti tárolóhelyeken, ill. terminálokon, jármű telephelyeken, kikötőkön és rendező-pályaudvarokon belül a veszélyes áruk szállítása során átmeneti tárolásra használt területeket megfelelően biztosítani kell, jól meg kell világítani, és ha lehetséges és indokolt, az illetéktelenek elől el kell zárni.

1.10.1.4 Veszélyes áruk szállítása során a járműszemélyzet minden tagjának fényképes személyazonosító okmányt kell magánál tartania.

1.10.1.5 Az 1.8.1 szakasz és a 7.5.1.1 bekezdés szerinti biztonsági ellenőrzéseknek ki kell terjedniük a megfelelő közbiztonsági intézkedésekre is.

1.10.1.6 Az illetékes hatóság vagy az általa elismert szerv által kiállított, a 8.2.1 szakaszban meghatározott, érvényes járművezetői oktatási bizonyítványokról az illetékes hatóságnak naprakész nyilvántartást kell vezetnie.

1.10.2 Közbiztonsági képzés

1.10.2.1 Az 1.3 fejezetben meghatározott képzésnek és ismeretfelújító oktatásnak a közbiztonsági szempontok tudatosítására is ki kell terjedniük. A közbiztonsággal kapcsolatos ismeretfelújító oktatást nem kell feltétlenül a szabályozásban bekövetkezett változások oktatásával összekapcsolni.

1.10.2.2 A közbiztonsági szempontok tudatosítása során foglalkozni kell a közbiztonsági kockázat jellegével, a közbiztonsági kockázat felismerésével, a kockázatkezelés és -csökkentés módszereivel és a közbiztonság megsértése esetén teendő intézkedésekkel. Ha közbiztonsági terv szükséges, foglalkozni kell annak tudatosításával is, a résztvevők felelősségének és feladatainak, ill. a közbiztonsági terv végrehajtásában való részvételüknek arányában.

1.10.2.3 Még a veszélyes áru szállításával kapcsolatos munkakör betöltése előtt kell az érintetteknek ilyen képzésben részesülniük, ill. ellenőrizni kell, hogy ilyen képzésben részesültek-e, és a képzést rendszeres időközönként ismeretfelújító oktatással kell kiegészíteni.

1.10.2.4 Minden közbiztonsági képzésre vonatkozó iratot a munkáltatónak meg kell őriznie és kérés esetén a munkavállaló vagy az illetékes hatóság számára hozzáférhetővé kell tennie. Az iratokat a munkáltatónak az illetékes hatóság által meghatározott időtartamig kell megőriznie.

1.10.3 A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes árukra vonatkozó előírások

1.10.3.1 A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk meghatározása

1.10.3.1.1 A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk azok, amelyekkel terrorista cselekmények során vissza lehet élni, ami súlyos következményekkel járhat, pl. tömeges balesetet vagy tömegpusztítást idézhet elő, vagy – különösen a 7 osztály estében – súlyos társadalmi-gazdasági zavart okozhat.

1.10.3.1.2 A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk (a 7 osztályba tartozók kivételével) a következő 1.10.3.1.2 táblázatban felsorolt és a megadottnál nagyobb mennyiségben szállított áruk.

1.10.3.1.2 táblázat: A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk felsorolása

Osz- tály	Alosz- tály	Anyag vagy tárgy	Mennyiség		
			Tartányban (l) ^{c)}	Ömlesztve (kg) ^{d)}	Küldemény- darabban (kg)
1	1.1	Robbanóanyagok és -tárgyak	a)	a)	0
	1.2	Robbanóanyagok és -tárgyak	a)	a)	0
	1.3	C összeférhetőségi csoportba tartozó robbanóanyagok és -tárgyak	a)	a)	0
	1.4	UN 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 és 0500 alá tartozó robbanótárgyak	a)	a)	0
	1.5	Robbanóanyagok	0	a)	0
2		Gyúlékony gázok (a csak F betűt tartalmazó osztályozási kódok)	3000	a)	b)
		Mérgező gázok (T, TF, TC, TO, TFC vagy TOC betű(ke)t tartalmazó osztályozási kódok), az aeroszolok kivételével	0	a)	0
3		I és II csomagolási csoportba tartozó gyúlékony folyékony anyagok	3000	a)	b)
		Érzéketlenített robbanóanyagok	0	a)	0
4.1		Érzéketlenített robbanóanyagok	a)	a)	0
4.2		I csomagolási csoportba tartozó anyagok	3000	a)	b)
4.3		I csomagolási csoportba tartozó anyagok	3000	a)	b)
5.1		I csomagolási csoportba tartozó, gyújtó hatású, folyékony anyagok	3000	a)	b)
		Perklorátok, ammónium-nitrát, ammónium-nitrát műtrágyák és ammónium-nitrát emulziók, szuszpenziók vagy gélek	3000	3000	b)
6.1		I csomagolási csoportba tartozó mérgező anyagok	0	a)	0
6.2		„A” kategóriába tartozó fertőző anyagok (UN 2814 és 2900, az állati eredetű anyagok kivételével)	a)	0	0
8		I csomagolási csoportba tartozó maró anyagok	3000	a)	b)

a) Tárgytalan.

b) Az 1.10.3 szakasz előírásait nem kell alkalmazni, akármennyi is a szállított mennyiség.

c) Az ebben az oszlopban megadott értékeket csak akkor kell alkalmazni, ha a 3.2 fejezet „A” táblázat 10 vagy 12 oszlopa szerint a tartányban való szállítás megengedett. Azokra az anyagokra vonatkozóan, amelyek tartányban való szállítása nem megengedett, ezen oszlop utasítása tárgytalan.

d) Az ebben az oszlopban megadott értékeket csak akkor kell alkalmazni, ha a 3.2 fejezet „A” táblázat 10 vagy 17 oszlopa szerint az ömlesztett szállítás megengedett. Azokra az anyagokra vonatkozóan, amelyek ömlesztett szállítása nem megengedett, ezen oszlop utasítása tárgytalan.

1.10.3.1.3 A 7 osztályba tartozó veszélyes áruk közül nagy közbiztonsági kockázattal járó radioaktív anyagok azok, amelyeknél egy küldeménydarab aktivitása eléri vagy meghaladja a $3000A_2$ szállítási közbiztonsági küszöbértéket (lásd a 2.2.7.2.2.1 pontot is), kivéve a következő radionuklidokat, amelyekre a szállítási közbiztonsági küszöbértéket az 1.10.3.1.3 táblázat tartalmazza.

1.10.3.1.3 táblázat: Egyes radionuklidokra vonatkozó szállítási közbiztonsági küszöbérték

Elem	Radionuklid	Szállítási közbiztonsági küszöbérték (TBq)
Americium	Am-241	0,6
Arany	Au-198	2
Kadmium	Cd-109	200
Kalifornium	Cf-252	0,2
Kúrium	Cm-244	0,5
Kobalt	Co-57	7
Kobalt	Co-60	0,3
Cézium	Cs-137	1
Vas	Fe-55	8000
Germánium	Ge-68	7
Gadolínium	Gd-153	10
Iridium	Ir-192	0,8
Nikkel	Ni-63	600
Palládium	Pd-103	900
Prométium	Pm-147	400
Polónium	Po-210	0,6
Plutónium	Pu-238	0,6
Plutónium	Pu-239	0,6
Rádium	Ra-226	0,4
Ruténium	Ru-106	3
Szelén	Se-75	2
Stroncium	Sr-90	10
Tallium	Tl-204	200
Túlium	Tm-170	200
Itterbium	Yb-169	3

1.10.3.1.4 Radionuklid keverékeknél annak megállapítása, hogy vajon a szállítási közbiztonsági küszöbértéket elérték vagy túlhaladták-e, számításal történhet úgy, hogy a jelen lévő minden egyes radionuklidra összegezni kell a radionuklid aktivitása és a rá vonatkozó szállítási közbiztonsági küszöbérték hányadosát. Amennyiben ez az összeg kisebb 1-nél, úgy a keverék radioaktivitási küszöbértékét nem érték el, ill. nem haladták túl.

A számítás a következő képlettel végezhető:

$$\sum_i \frac{A_i}{T_i} < 1$$

ahol:

A_i = a küldeménydarabban jelen lévő i -edik radionuklid aktivitása (TBq)

T_i = az i -edik radionuklid szállítási közbiztonsági küszöbértéke (TBq).

1.10.3.1.5 Amikor a radioaktív anyag más osztályok járulékos veszélyeivel is bír, az 1.10.3.1.2 táblázat kritériumait is figyelembe kell venni (lásd még az 1.7.5 szakaszt).

1.10.3.2 *Közbiztonsági terv*

1.10.3.2.1 A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk (lásd az 1.10.3.1.2 táblázatot) és a nagy közbiztonsági kockázattal járó radioaktív anyagok (lásd az 1.10.3.1.3 pontot) szállításában részt vevő, az 1.4.2 és az 1.4.3 szakaszban meghatározott szállítóknak, fuvarozóknak, feladóknak és többi résztvevőnek olyan közbiztonsági tervet kell készíteniük, bevezetniük és annak megfelelően eljárniuk, amely legalább az 1.10.3.2.2 pontban meghatározott elemeket tartalmazza.

1.10.3.2.2 A közbiztonsági tervnek legalább a következő elemekből kell állnia:

- a) a közbiztonsági rendszabályokért és óvintézkedésekért viselt felelősség részletes megosztása megfelelő hatáskörrel és képzéssel rendelkező személyek között;
- b) az érintett veszélyes áruk, ill. veszélyes áru fajták nyilvántartása;
- c) a folyamatban levő tevékenységek felülvizsgálata és a közbiztonsági kockázat értékelése, beleértve a szállítási műveletek szükség szerinti megszakítását, a veszélyes áruk járművön, tartányban vagy konténerben tartását a szállítás előtt, alatt és után, ill. a veszélyes áruk átmeneti tárolását az intermodális szállítás vagy az egységek közötti átrakás során;
- d) a résztvevők felelősségével és feladatával arányban álló intézkedések egyértelmű meghatározása, amelyeket a közbiztonsági kockázat csökkentéséhez meg kell tenni, beleértve:
 - a képzést;
 - a közbiztonsági eljárásokat (pl. teendők súlyos fenyegetettség esetén; új, ill. áthelyezett alkalmazottak ellenőrzése stb.);
 - az üzemi eljárásokat [pl. útvonalak kiválasztása/használata, ahol ismeretes; hozzáférés a veszélyes árukhoz az átmeneti tárolóhelyeken (mint azt a c) pont meghatározza); érzékeny infrastruktúra közelsége stb.];
 - a közbiztonsági kockázat csökkentéséhez használandó eszközöket és forrásokat;
- e) hatékony, naprakész eljárások a közbiztonsági fenyegetettség, a közbiztonság megsértése, ill. a közbiztonságot érintő rendkívüli események kezelésére és jelentésére;
- f) a közbiztonsági terv értékelésére, ellenőrzésére, valamint a rendszeres felülvizsgálatára és korszerűsítésére vonatkozó eljárás;
- g) a közbiztonsági tervben szereplő szállítási információk fizikai védelmének biztosítására szolgáló intézkedések;
- h) intézkedések annak biztosítására, hogy a közbiztonsági tervben szereplő szállítási információkhoz csak az érdekeltek juthassanak hozzá. Ezek az intézkedések azonban nem akadályozhatják az ADR-ben máshol előírt információk megadását.

Megjegyzés: *A szállítónak, fuvarozónak, a feladónak és a címzettnak együtt kell működniük egymással és az illetékes hatóságokkal* a fenyegetésre vonatkozó információk kicserélésében, a megfelelő közbiztonsági intézkedések alkalmazásában és a közbiztonságot érintő rendkívüli események kezelésében.*

1.10.3.3 Olyan készüléket, berendezést kell alkalmazni, ill. olyan intézkedést kell fogantatosítani, amely megakadályozza, hogy a nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes árut (lásd az 1.10.3.1.2 táblázatot) és a nagy közbiztonsági kockázattal járó radioaktív anyagot (lásd az 1.10.3.1.3 pontot) szállító járművet, ill. rakományát eltulajdonítsák, és biztosítani kell, hogy ezek az eszközök mindig jól működjenek. Az óvintézkedések azonban nem akadályozhatják a vészhelyzet elhárítását.

* Magyarországon lásd a 30/2011. (IX. 22.) BM rendeletet.

Megjegyzés: *A nagy közbiztonsági kockázattal járó veszélyes áruk (lásd az 1.10.3.1.2 táblázatot) és a nagy közbiztonsági kockázattal járó radioaktív anyagot (lásd az 1.10.3.1.3 pontot) mozgásának ellenőrzésére a közlekedési telemetriai vagy egyéb nyomkövető módszereket kell alkalmazni, amennyiben arra alkalmasak és a hozzá szükséges eszközök rendelkezésre állnak, ill. fel vannak szerelve.*

- 1.10.4** Az 1.1.3.6 bekezdés előírásainak értelmében nem kell betartani az 1.10.1, az 1.10.2, az 1.10.3 szakasz és a 8.1.2.1 d) pont követelményeit, ha a küldeménydarabokban szállított mennyiség egy szállítóegységben nem haladja meg az 1.1.3.6.3 pontban meghatározott mennyiséget, kivéve az UN 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 és 0500 számú tárgyakat, valamint kivéve az UN 2910 és 2911 számú anyagokat, amennyiben az aktivitás szint meghaladja az A_2 értéket (lásd az 1.1.3.6.2 pont első francia bekezdését). Ezenkívül az 1.10.1, az 1.10.2, az 1.10.3 szakasz és a 8.1.2.1 d) pont követelményeit akkor sem kell betartani, ha az előző mondatban említett szállítóegységenkénti mennyiséget tartányban vagy ömlesztve szállítják. Ezenkívül nem kell betartani e fejezet előírásait az UN 2912 KIS FAJLAGOS AKTÍVITÁSÚ RADIOAKTÍV ANYAG (LSA-I) és az UN 2913 RADIOAKTÍV ANYAG, SZENNYEZETT FELÜLETŰ TÁRGYAK (SCO-I) szállításakor sem.
- 1.10.5** Radioaktív anyagok esetén e fejezet előírásai teljesítettnek tekinthetők, ha betartják a Nukleáris anyagok fizikai védelméről szóló Egyezmény⁷⁾ valamint az IAEA „Nukleáris anyagok és nukleáris létesítmények fizikai védelme” c. kiadvány⁸⁾ előírásait.

7) INFCIRC/274/Rev.1, IAEA, Vienna (1980)

8) INFCIRC/225/Rev.4 (helyesbített kiadás), IAEA, Vienna (1999).

